

โครงการ
“เด็ห้เหลี่ยมของบริษัทฟิลลิปมอรัริส (PM)
ที่มีผลต่อการควบคุมยาสูบ”

จัดทำโดย

รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ เจริญค้า
ไพศาล ลิมสถิตย์
วศิน พิพัฒน์นัตร

สนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
(สสส.)

กันยายน 2558

บทสรุปผู้บริหาร

บริษัท ฟิลลิป มอร์ริส จำกัด (Philip Morris : PM) และกลุ่มบริษัท Altria เป็นกิจการที่มีเงินทุนมหาศาล มีเป้าหมายสำคัญในการขยายกิจการของตนในประเทศต่าง ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจของตน จึงพยายามที่จะขัดขวางนโยบายและกฎหมายควบคุมยาสูบด้วยกลยุทธ์หรือรูปแบบการแทรกแซงที่หลากหลาย อาศัยสายสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นกับนักการเมือง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มธุรกิจค้าปลีก หอการค้านานาชาติ หอการค้าสหรัฐ สภาหอการค้าของไทย กลุ่มชาวไร่ยาสูบ และกลุ่มองค์กรบั้งหน้า

ในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมยาสูบโดยเฉพาะบริษัท PM สามารถแทรกแซงการควบคุมยาสูบของไทยอย่างได้ผล ทำให้ภาครัฐต้องชะลอการบังคับใช้กฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบออกไปอย่างกรณีการฟ้องศาลปกครองเพื่อให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการแสดงรูปภาพข้อความคำเตือนร้อยละ 85 ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่บริษัท ฟิลลิป มอร์ริส ฟ้องกระทรวงสาธารณสุข คดีนี้ยังอยู่ในการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งยังไม่แน่ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะชนะหรือแพคดี หรือกรณีการคัดค้านร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ของกลุ่มธุรกิจยาสูบ รวมถึงความพยายามที่จะเข้ามาตัดทอนกำลังของกลุ่มองค์กรด้านสุขภาพ หรือการจัดทำข้อตกลงเสรีการค้าระดับภูมิภาคหรือแบบทวีปภาคี เช่น การเจรจาทำข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (Trans – Pacific Partnership Agreement : TPPA) ของสหรัฐอเมริกา ที่ทำให้ไทยเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องเป็นคดีพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ ประเทศไทยยังไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดในกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (FCTC) มาตรา 5.3 อย่างครบถ้วน กล่าวคือ อุตสาหกรรมยาสูบยังสามารถเข้าแทรกแซงกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ได้ในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีมาตรการ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ” ที่ควบคุมหรือป้องกันการแทรกแซงดังกล่าว ซึ่ง นพ.หทัย ชิตานนท์ และกลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมายเคยจัดทำเสนอกรมควบคุมโรคมาแล้ว

จากกรณีศึกษาในงานวิจัยนี้ ส่งผลให้เกิดความตระหนักอย่างยิ่งว่า หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรทำงานเชิงรุกด้านการเฝ้าระวังอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะกับบริษัท ฟิลลิป มอร์ริส จำกัด ซึ่งพยายามเข้ามาขัดขวางกลไกการควบคุมยาสูบของประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการเล่นที่เหลื่อมของบริษัทฟิลลิปมอร์ริสที่มีผลต่อการควบคุมยาสูบ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมี นพ.หทัย ชิตานนท์ กรุณารับเป็นที่ปรึกษาโครงการ ฯ อีกทั้งยังเป็นผู้ริเริ่มและสนับสนุนให้คณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้า จัดทำเป็นเอกสารวิชาการให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ Dr. Stephen L. Hamann และ รศ.ดร.นิภาพรรณ กังสกุลนิติ ที่ให้ความอนุเคราะห์จัดหาข้อมูลออนไลน์ที่ทันต่อเหตุการณ์ และด้านอื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนให้เอกสารนี้เสร็จสมบูรณ์ขึ้นมา รวมทั้งได้รับการประสานงานด้วยดีจากเจ้าหน้าที่ศจย. และสถาบันส่งเสริมสุขภาพไทยที่เอื้อเพื่อให้ข้อมูลและเอกสารประกอบการจัดทำรายงานนี้ ท้ายนี้ ขอขอบคุณฝ่ายสนับสนุนการจัดพิมพ์และผู้เกี่ยวข้องท่านอื่นที่มีได้เอื้อนาม

คณะผู้วิจัยหวังว่า รายงานศึกษาวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านที่จะรู้เท่าทันเล่นที่เหลื่อมของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ และทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมยาสูบในการแทรกแซงนโยบายการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและทำลายชีวิตเพื่อนมนุษย์ร่วมโลก ปีละหลายล้านคน โดยบริษัทบุหรี่และเครือข่ายการค้าที่หวังเพียงผลประโยชน์ทางธุรกิจเท่านั้น

รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ เจริญค้าและ คณะ

คำย่อ

คำย่อ	คำเต็ม
AmCham	หอการค้าอเมริกัน (American Chamber of Commerce)
ATC	The Asian Tobacco Council
ATCF	มูลนิธิหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย (AMCHAM Thailand Charitable Foundation)
BASCAP	Business Action to Stop Counterfeiting and Piracy
BAT	British American Tobacco
COSH	สภาบุหรี่และสุขภาพของฮ่องกง (Council on Smoking and Health)
FCTC	กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (Framework Convention on Tobacco Control)
ICC	หอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce)
ITIC	ศูนย์ภาษีและการลงทุนระหว่างประเทศ (International Tax and Investment Center - ITIC)
ITGA	สมาคมผู้ปลูกยาสูบนานาชาติ (International Tobacco Growers Association)
JTI	Japan Tobacco International
PM	ฟิลลิปมอร์ริส (Philip Morris)
PMI	ฟิลลิปมอร์ริสอินเตอร์เนชันแนล (Philip Morris International)

คำย่อ	คำเต็ม
PMTL	ฟิลลิปมอร์ริส (ไทยแลนด์) ลิมิเต็ด (Philip Morris Thailand Limited)
PM USA	บริษัท ฟิลลิปมอร์ริสสหรัฐอเมริกา (Philip Morris USA)
RJR	บริษัท อาร์เจย์เร โนลด์ (RJ Reynolds)
TIHK	สถาบันยาสูบแห่งฮ่องกง (Tobacco Institute of Hong Kong)
TTA	สมาคมผู้บ่มผู้เพาะปลูกและผู้ค้าใบยาสูบไทย (The Thai Tobacco Growers, Curers and Dealers Association)
TTTA	สมาคมการค้ายาสูบไทย (Thai Tobacco Trade Association)
TPPA	ข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (Trans – Pacific Partnership Agreement)
US ABC	สภาธุรกิจสหรัฐอาเซียน (US-ASEAN Business Council)
USCC	หอการค้าสหรัฐ (U.S. Chamber of Commerce)

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(i)
กิตติกรรมประกาศ	(ii)
คำย่อ	(iii)
1. เครือข่ายธุรกิจ Altriaและฟิลลิปมอร์ริส(PM)	1
1.1 ประวัติความเป็นมาของบริษัท PM	1
1.2 บริษัทฟิลลิปมอร์ริส สหรัฐอเมริกา (PM USA)	2
1.3 กลุ่มบริษัทอัลเทรีย (Altria Group, Inc.)	3
1.4 บริษัท PMI Inc.	6
1.5 บริษัทฟิลลิปมอร์ริส (ไทยแลนด์) ลิมิเต็ด (PMTL)	7
2. ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายธุรกิจPMกับองค์กรธุรกิจการค้านานาชาติ	8
2.1 USCC (US Chamber)	8
2.2 สภาธุรกิจสหรัฐอเมริกาอาเซียน (USABC)	14
2.3 หอการค้าอเมริกันในประเทศไทย (AMCHAM)	17
2.4 หอการค้านานาชาติ (ICC)	20
2.5 สมาคมผู้ปลูกยาสูบนานาชาติ (ITGA)	22
3. กลุ่มองค์กรบังหน้า (Front Group) ของธุรกิจยาสูบในไทย	25
3.1 สมาคมการค้ายาสูบไทย (TTA)	25
3.2 สมาคมผู้บ่มผู้เพาะปลูกและผู้ค้าใบยาสูบไทย	27
3.3 ศูนย์ก้ำยี่และการลงทุนระหว่างประเทศ (ITIC)	28
3.4 องค์กรบังหน้าอื่น ๆ ของ PM	32
4. กรณีศึกษาเกี่ยวกับการแทรกแซงการควบคุมยาสูบของ บริษัท PM ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบาย กฎหมายควบคุมยาสูบของประเทศไทย	41
4.1 กรณีศึกษาที่ 1การแทรกแซงกระบวนการเสนอร่างกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในช่วงปี พ.ศ.2534-2535	41

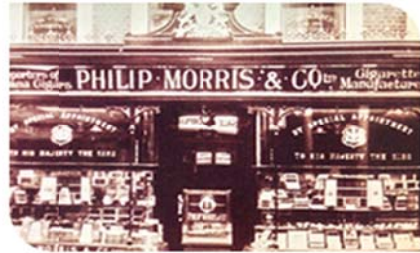
	หน้า
4.2 กรณีศึกษาที่ 2 การฟ้องศาลปกครองเพื่อขอให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ จากร้อยละ 55 เป็นร้อยละ 85	48
4.3 กรณีศึกษาที่ 3 การคัดค้านร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ของกลุ่มธุรกิจยาสูบและกลุ่มชาวไร่ยาสูบ ในช่วงปี 2555 ถึงปัจจุบัน (2558)	49
5. กรณีศึกษา PM บ่อนทำลายการควบคุมยาสูบของประเทศไทย	54
5.1 ผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์และบริษัทจัดเหตุการณ์ให้ PM	54
5.2 ล้มเลิกการจัดประกวดภาพวาดอาเซียน	54
5.3 PM โยนระเบิด เปิดตลาดสู่ APEC	57
5.4 PM เลี้ยงภานี้ 68,000 ล้านบาท	58
6. รูปแบบการแทรกแซงการควบคุมยาสูบของอุตสาหกรรมยาสูบในต่างประเทศ	61
6.1 การแทรกแซงนักรการเมืองและกระบวนการเสนอกฎหมาย	61
6.2 การอวดอ้างถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง	61
6.3 การสร้างภาพลักษณ์ที่น่าเคารพ น่าเชื่อถือต่อสาธารณชน	61
6.4 การสนับสนุนกลุ่มองค์กรบังหน้า	62
6.5 การโจมตีผลการศึกษาทางวิทยาศาสตร์	62
6.6 การข่มขู่ว่าจะฟ้องร้องรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ	62
7. กรณีศึกษาการแทรกแซงของ PM ในต่างประเทศ	64
7.1 การเจรจาความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย – แปซิฟิก (TPPA)	64
7.2 การฟ้องร้องของบริษัท PM Brand Sàrl (Switzerland), PM Products S.A. (Switzerland) ต่อ ประเทศอูรุกวัย	67
7.3 การฟ้องร้องของบริษัท PM Asia (สาขาฮ่องกง)ต่อ ประเทศออสเตรเลีย	68
7.4 คดีพิพาทในองค์การการค้าระหว่างฟิลิปปินส์กับไทยเรื่องภาษีบุหรี่	69
7.5 การเข้ายึดครองกิจการยาสูบของบริษัท PM ฟิลิปปินส์	70
7.6 กรณีศึกษาการแทรกแซงของ PM ในภูมิภาคต่าง ๆ	71
8. กรณีศึกษาการแทรกแซงของUSCC	74
8.1 การแทรกแซงนโยบายสุขภาพของ USCC	74

	หน้า
8.2 USCC กับภารกิจเพื่อบริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่	82
9. กรณีศึกษากระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาขณะคดีบริษัท PM (The Verdict Is In: Findings from US v. PM)	84
10. บทสรุป	98

1. เครือข่ายธุรกิจ Altria และ Philip Morris (PM)

1.1 ประวัติความเป็นมาของบริษัทฟิลลิป มอริส (PM)

การก่อตั้งบริษัทฟิลลิป มอริส หรือ PM มีความเป็นมาย้อนหลังไปราว 166 ปี คือ ในปี ค.ศ. 1847 นายฟิลลิปมอริสได้เปิดร้านค้าจำหน่ายยาสูบและบุหรี่ยี่ห้อแรกในกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ต่อมาภริยาของนายฟิลลิป มอริสได้ดำเนินกิจการต่อจากสามีที่เสียชีวิตลงในปี 1873 จนในปี 1881 มีการจัดตั้งบริษัทชื่อ Philip Morris & Company and Grunebaum จำกัด ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างนาย Leopold Morris น้องชายของนายฟิลลิปมอริส กับ นาย Joseph Grunebaum แต่บริษัทแห่งนี้ดำเนินกิจการได้เพียง 4 ปี ก็เลิกกิจการในปี 1885 จนกระทั่งมีการก่อตั้งเป็นบริษัท PM & Co.

ในปี 1894 บริษัท PM ได้ถูกนักลงทุนชื่อ นาย William Curtis Thomson และครอบครัวเข้าซื้อกิจการจากคนในตระกูลฟิลลิป มอริส ต่อมา นายทอมสัน ได้รับแต่งตั้งเป็น tobacconist จากกษัตริย์อังกฤษคือ King Edward VII ในปี 1902 บริษัท PM ได้รับการจดทะเบียนเป็นบริษัทในเมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็นการลงทุนร่วมกันของสมาชิกครอบครัวทอมสันที่ถือหุ้นร้อยละ 50 กับ นาย Gustav Eckmeyer นักธุรกิจชาวสหรัฐซึ่งเป็นตัวแทนนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อนำเข้าจากอังกฤษแต่ผู้เดียวของ PM ในปี 1872

นิตยสาร Fortune ได้จัดทำลำดับบริษัทชั้นนำในอเมริกาจำนวน 500 บริษัทที่มีรายได้สูงสุดในปี ค.ศ. 2014 (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2015) ซึ่งมีรายได้รวมกันมากถึง 12.5 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ

มีผลกำไรรวมกันมากถึง 945,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีพนักงานกว่าจ้างมากถึง 26.8 ล้านคนทั่วโลก ข้อมูลที่น่าสนใจคือ บริษัทในเครือข่ายบริษัทบุหรี่ยี่ห้อ PM 2 บริษัทที่ติดลำดับคือ กลุ่มบริษัท PM ติดลำดับที่ 102 มีรายได้รวม 29,767 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีผลกำไร 7,493 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹ และ กลุ่มบริษัท Altria ติดลำดับที่ 169² มีรายได้รวม 17,945 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีผลกำไร 5,070 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นที่น่าสังเกตว่า บริษัทบุหรี่ยี่ห้อ PMI มีรายได้ลดน้อยลงราวร้อยละ 4 และได้รับผลกำไรลดลงร้อยละ 12 เมื่อ

¹ <http://fortune.com/fortune500/philip-morris-international-102/>

² <http://fortune.com/fortune500/altria-group-169/>

เปรียบเทียบกับรายได้ในปีก่อนหน้านี้นี้ เนื่องจากการออกผลิตภัณฑ์ยาสูบใหม่คือ บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ (e-cigarettes) ราคาบุหรี่ในหลายประเทศปรับราคาเพิ่มสูงขึ้นทำให้คนสูบบุหรี่น้อยลง

1.2 บริษัท ฟิลลิปมอร์ริส สหรัฐอเมริกา (PM USA)

บริษัท PM USA เป็นบริษัทบุหรี่ที่ครองส่วนแบ่งตลาดบุหรี่สูงที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1983 จนถึงปัจจุบัน (ข้อมูลในปี 2013 บริษัทแห่งนี้ครองส่วนแบ่งราวร้อยละ 50.6 ของยอดขายจำหน่ายบุหรี่ทั้งหมดในสหรัฐ) ในช่วงปี ค.ศ.1985 มีการจัดตั้งกลุ่มบริษัทอัลเทรีย (Altria Group, Inc.)³ ซึ่งมีบริษัท PM USA และบริษัทบุหรี่หลายแห่งเป็นบริษัทลูกของ Altria เช่น บริษัทชื่อ U.S. Smokeless Tobacco Company ซึ่งเป็นผู้ผลิตยาสูบไร้ควันระดับโลก รวมถึงบริษัท John Middleton ซึ่งเป็นดำเนินกิจการเครื่องจำหน่ายซิการ์อัตโนมัติที่มียอดขายสูงสุดในสหรัฐ (best-selling large machine-made cigars) ซึ่งบริษัท PM USA จะจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในสหรัฐเท่านั้น จะไม่จำหน่ายในประเทศอื่น

นอกจากนี้ ในปี ค.ศ.1954 บริษัท PM ในสหรัฐได้เริ่มตั้งบริษัทสาขาแห่งแรกในต่างประเทศคือ ประเทศออสเตรเลียใช้ชื่อว่า บริษัท PM (Australia) ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดของบริษัท PMI⁴ ที่เป็นบริษัทข้ามชาติที่ทำธุรกิจยาสูบระหว่างประเทศที่มีมูลค่าสูงที่สุดโลกด้วย กล่าวคือ ข้อมูลในปี 2013 PMI มีรายได้สุทธิจากการจำหน่ายบุหรี่ (net revenues) มากถึง 80,029 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเงินไทยราว 2.616 ล้านล้านบาท (มากกว่างบประมาณแผ่นดินประจำปี พ.ศ.2557 ของไทยที่มีจำนวน 2.57 ล้านล้านบาท) หรือคิดเป็นผลกำไรสุทธิ (gross profit) ราว 20,807 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือคิดเป็นเงินราว 680,180 ล้านบาท⁵ ในขณะที่งบประมาณประจำปี 2013 ของประเทศอูรุกวัย มีมูลค่าราว 18,620 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁷ ซึ่งน้อยกว่าเงินรายได้สุทธิของบริษัทบุหรี่ PMI ในปีเดียวกัน นอกจากนี้ การจัดตั้งบริษัท PMI มีนัยในทางธุรกิจและส่งผล

³ <http://www.altria.com/About-Altria/At-A-Glance/Pages/default.aspx?src=leftnav>

⁴ http://www.pmi.com/eng/about_us/pages/our_history.aspx

⁵ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 1 เหรียญสหรัฐ เท่ากับ 32.69 บาท ณ วันที่ 19 มกราคม 2558 http://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialMarkets/ExchangeRate/_layouts/Application/ExchangeRate/ExchangeRate.aspx

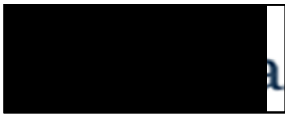
⁶ http://www.pmi.com/eng/about_us/company_overview/pages/key_facts_and_financial_data.aspx

⁷ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2056.html>

กระทบต่อการควบคุมยาสูบของประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย ซึ่งจะได้ศึกษาวิเคราะห์ในรายงานผลการศึกษานี้

ปี 1967 บริษัท PM ได้จัดตั้งบริษัท 2 แห่ง เพื่อแบ่งแยกการดำเนินงานกิจการในประเทศกับต่างประเทศ คือ บริษัท PM USA และ บริษัท PMI ต่อมาในปี 1972 บริษัท PM สามารถจำหน่ายบุหรี่ห่อมาร์ลโบโรที่กลายเป็นบุหรี่ยอดนิยมจำหน่ายเป็นลำดับที่ 1 ของโลก ด้วยมูลค่าทางการตลาดสูงถึง 113,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

1.3 กลุ่มบริษัทอัลเทรีย (Altria Group, Inc.)

ความเป็นมาของกลุ่มบริษัทอัลเทรีย หรือ Altria Group, Inc. ก่อตั้งในปี ค.ศ.1985 เกิดจากบริษัท PM Companies, Inc. เป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทอเมริกันหลายแห่งที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐ และธุรกิจไวน์ มีสำนักงานใหญ่อยู่ในเมืองริชมอนด์ มลรัฐเวอร์จิเนีย⁸

วิสัยทัศน์ของกลุ่มบริษัทอัลเทรีย คือ การเป็นผู้นำในธุรกิจยาสูบและไวน์ โดยเป็นเจ้าของและพัฒนาธุรกิจที่มีวินัยทางการเงิน โดยมีเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4 เรื่องคือ

- 1) ลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพยอดเยี่ยม การเป็นผู้นำในสินค้าที่มีชื่อเสียงการค้าชั้นนำและมีหุ้นส่วนทางธุรกิจสำคัญที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ
- 2) มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวกับธุรกิจของกลุ่มบริษัท
- 3) สร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า โดยจะเข้าใจความต้องการของลูกค้ายาสูบและลูกค้าไวน์ให้มากขึ้น และมีผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์ที่สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า
- 4) สร้างคุณค่าที่สำคัญต่อผู้ถือหุ้นของบริษัท ด้วยการวางแผนงานขยายเครือข่ายธุรกิจที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสร้างรายได้ตอบแทนผู้ถือหุ้นที่เหมาะสม

⁸<http://global.britannica.com/topic/Altria-Group>

เครือข่ายกลุ่มบริษัทอัลเทรีย (Altria Group) มีดังนี้

Philip Morris USA
an Altria Company

U.S. Smokeless
TOBACCO CO.
an Altria Company

John Middleton
an Altria Company

Ste Michelle
WINE ESTATES
an Altria Company

NuMark
An Altria Innovation Company

PHILIP MORRIS
CAPITAL CORPORATION
an Altria Company

 Altria
Altria Client Services

 Altria
Altria Group
Distribution Company

บริษัท PM USA เป็นบริษัทในกลุ่มบริษัทอัลเทรียถือหุ้นส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด เป็นบริษัทที่ครองส่วนแบ่งตลาดบุหรี่ในสหรัฐราวร้อยละ 50 โดยมีบุหรี่ยี่ห้อมาร์ลโบโร ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รวมถึง L&M, Parliament และยี่ห้อ Virginia Slims

บริษัท U.S. Smokeless Tobacco เป็นบริษัทผู้นำการผลิตกัญชาสูบไร้ควัน (smokeless tobacco) ยี่ห้อที่ได้รับความนิยมในสหรัฐคือ Copenhagen และ Skoal

บริษัท John Middleton เป็นบริษัทจำหน่ายซิการ์ยี่ห้อ Black & Mild ด้วยเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติขายดีที่สุดในสหรัฐ

บริษัท Ste. Michelle Wine เป็นบริษัทผลิตไวน์ชั้นนำที่มีชื่อเสียงในระดับโลก

บริษัท Nu Mark เป็นบริษัทด้านวิจัยและพัฒนา ค้นคว้านวัตกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบของเครือ Altria และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ยี่ห้อ MarkTen® และ Green Smoke®

ภารกิจที่เกี่ยวกับหน่วยงานรัฐบาล⁹

ข้อมูลเกี่ยวกับการแทรกแซงนโยบายหรือกฎหมายควบคุมยาสูบของกลุ่มบริษัทอัลเทรียที่น่าสนใจ คือ การมีส่วนร่วมกับรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับในกระบวนการเสนอกฎหมาย การจัดทำกฎระเบียบ และการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับฝ่ายการเมือง เพื่อผลประโยชน์ต่อกิจการของบริษัท ผู้ถือหุ้น และยกข้ออ้างเรื่องการส่งเสริมหลักประชาธิปไตย

ยุทธศาสตร์หรือแนวทางการเข้าไปแทรกแซงของบริษัทในกลุ่มนี้คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะและนโยบายการเมือง โดยยกข้ออ้างถึงเรื่องสิทธิในความเป็นพลเมือง กลุ่มบริษัทอัลเทรียมักจะเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่เสมอ โดยมีเป้าหมายในการชี้นำนโยบายของรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

- การเฝ้าระวังติดตามและวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ของรัฐ และให้ความเห็นต่อผู้บริหารบริษัท เพื่อประโยชน์สูงสุดทางธุรกิจ รวมถึงผู้ถือหุ้น ผู้บริโภค และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม
- การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน และแสดงความเห็นในประเด็นที่จะกระทบต่อผลประโยชน์ของบริษัท
- การสร้างภาคีเครือข่ายกับสมาคมธุรกิจการค้าต่าง ๆ และองค์กรด้านนโยบายสาธารณะ (public policy organizations) ในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของบริษัท โดยมุ่งหวังที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะหรือนโยบายการเมืองร่วมกัน

⁹ <http://www.altria.com/About-Altria/Government-Affairs/Pages/default.aspx?src=leftnav>

- การเปิดโอกาสและรับฟังข้อมูลของผู้ถือหุ้น เพื่อทำความเข้าใจมุมมองหรือความเห็นของบุคคลกลุ่มนี้ต่อธุรกิจของบริษัท

1.4 บริษัท Philip Morris International Inc. (PMI)

ในปี 1987 PMI ได้กลายเป็นบริษัทลูกของบริษัทแม่คือ บริษัท PM Companies ต่อมาบริษัทแม่แห่งนี้ได้เข้าซื้อกิจการในธุรกิจอาหารหลายแห่ง เช่น บริษัท Kraft Foods Inc. ผู้ผลิตเนยและผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือนที่ใหญ่ในสหรัฐ บริษัท General Foods Corporation ผู้ขนส่งอาหารแช่แข็งและอาหารที่จำหน่ายในชื่อ Maxwell House coffee และ Birds Eye frozen foods รวมถึงในปี 2000 ได้ซื้อบริษัท Nabisco ผู้ผลิตขนมขบเคี้ยวชื่อ Oreo และขนมแครกเกอร์ Ritz ซึ่งต่อมากิจการอาหารได้ควบรวมกันเป็นกลุ่มบริษัท Kraft Foods Inc. กลุ่มบริษัท PM จึงกลายเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ผลิตอาหารสำหรับผู้บริโภค

ในเดือนมีนาคม 2008 PMI ได้แยกตัวออกจากกลุ่มกิจการ Altria Group, Inc. และ PMI กลายเป็นกลุ่มกิจการยาสูบข้ามชาติของสหรัฐที่มีธุรกิจในเครือข่ายอื่น ๆ โดยเฉพาะธุรกิจอาหาร จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สหรัฐในชื่อ “PM”

เดือนกันยายน ปี 2008 PMI ยังได้เข้าซื้อกิจการธุรกิจยาสูบชื่อบริษัท Rothmans, Benson & Hedges Inc. (RBH) ของประเทศแคนาดา ซึ่งก่อตั้งในปี 1956 ทำให้ RBH กลายเป็นบริษัทลูกของ PMI ในที่สุดปัจจุบันนี้ แคนาดากลายเป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายบุหรี่และยาเส้นที่มีขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 2 รองจากสหรัฐ และยังเป็นผู้ผลิตไปป์และซิการ์รายใหญ่ มีพนักงานราว 780 คน¹⁰ โดยกลุ่มบริษัท Altria เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในบริษัทแห่งนี้ด้วย

ข้อมูลรายได้จากการจำหน่ายบุหรี่ของ PMI ทั่วโลก มีสัดส่วนราวร้อยละ 15.6 ของมูลค่าตลาดบุหรี่ทั่วโลก โดยมียอดขายมากถึง 25.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ (ไม่รวมภาษีสรรพสามิต) และมีรายได้จากการจำหน่ายบุหรี่ในสหรัฐราว 10.2 พันล้านเหรียญสหรัฐ

¹⁰Rothman's Benson & Hedges, at http://www.pmi.com/marketpages/pages/market_en_ca.aspx

1.5 บริษัท ฟิลลิปมอร์ริส (ไทยแลนด์) ลิมิเต็ด

ในปี พ.ศ. 2534 (ค.ศ.1991) มีการจัดตั้งบริษัท ฟิลลิปมอร์ริส (ไทยแลนด์) ลิมิเต็ด(PMTL) ได้จดทะเบียนในมลรัฐเดลาแวร์เป็นบริษัทสาขาของบริษัท PMI ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ มีพนักงานจำนวน 350 คน บริษัท PMTL ได้เริ่มนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือบุหรี่นำเข้าของบริษัท PMI เพื่อจำหน่ายในประเทศไทยและมีตัวแทนจำหน่ายหรือสาขาในหลายจังหวัดทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้¹¹ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากกรณีที่ประเทศไทยแพ้คดีข้อพิพาทกับประเทศสหรัฐอเมริกาในองค์การการค้าโลกกรณีห้ามนำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศ

ในเว็บไซต์ของบริษัท PMTL มีการกล่าวอ้างถึงการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือสังคมมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปี เช่น การมอบทุนการศึกษา การให้เงินสนับสนุนกิจกรรมด้านสตรี การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การให้เงินแก่ชุมชน รวมถึงการให้เงินสนับสนุนแก่ชุมชนที่ปลูกยาสูบในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น การให้ทุนโครงการ "Farming for Life" ตั้งแต่ปี 2555 ซึ่งมีการให้เงินทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในครอบครัวที่เป็นชาวไร่ยาสูบมากกว่า 9,000 คน ใน 13 จังหวัดที่เพาะปลูกต้นยาสูบ

¹¹เว็บไซต์บริษัท ฟิลลิปมอร์ริส (ไทยแลนด์) ลิมิเต็ด <http://www.amchamthailand.com/acct/asp/corpdetail.asp?CorpID=572>
(1 กันยายน 2558)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายธุรกิจPM กับองค์กรธุรกิจการค้านานาชาติ

เครือข่ายธุรกิจPM มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกับกลุ่มตัวแทนธุรกิจอเมริกันในไทยและต่างประเทศ รวมถึงกลุ่มการค้านานาชาติ ซึ่งมีผลสำคัญต่อการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจในไทย และมีประเด็นเรื่องการล๊อบบี้ที่นักการเมืองไทย เพื่อแทรกแซงการกำหนดนโยบายและกฎหมายควบคุมยาสูบของไทย องค์กรทางธุรกิจที่ศึกษา ได้แก่USCC, AmCham, US ABC, ICC, ITGA

2.1 หอการค้าสหรัฐ (U.S. Chamber of Commerce : USCC)

USCCก่อตั้งมาเป็นเวลากว่า 100 ปี คือตั้งแต่ปี ค.ศ.1912 มีวิสัยทัศน์ขององค์กรคือ การยื่นอยู่ข้างหรือต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของบริษัทอเมริกัน (standing up for American enterprise) ถือเป็นกลุ่มองค์กรธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก กล่าวคือเป็นตัวแทนของธุรกิจอเมริกันมากกว่า 3 ล้านองค์กร มีตั้งแต่บริษัทขนาดใหญ่ไปจนถึงบริษัทขนาดเล็ก¹²

บทบาทของ USCC

USCC การค้าสหรัฐเป็นหน่วยงานเอกชน ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐบาล และไม่เป็นตัวแทนของรัฐบาลระดับใดทั้งสิ้น เป็นสมาคมการค้าที่ได้รับการยกเว้นภาษี ตั้งอยู่ในกรุงวอชิงตันดีซี เมื่อแรกเริ่ม ตั้งขึ้นในนามธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อเป็นหน่วยงานสื่อสารกับรัฐบาล¹³แต่ปัจจุบันทำการล๊อบบี้ทั้งในและนอกประเทศสหรัฐอเมริกา ในนามของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่

USCC เคยมีเอกอัครราชทูตสหรัฐดำรงตำแหน่งประธานกิตติมศักดิ์ของหอการค้าอเมริกัน (American Chamber of Commerceหรือ AmCham) อย่างน้อยใน 4 ประเทศคือ เอสโตเนีย มอนเตเนโกร สเปน และเดนมาร์ก¹⁴ซึ่งทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิดว่า USCC และ AmChamทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนรัฐบาลอเมริกัน และนำไปสู่ความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าหากมีความเห็นตรงข้ามกับหอการค้าในประเด็นสุขภาพ อาจกระทบต่อความสัมพันธ์กับรัฐบาลอเมริกัน

แม้ว่า USCC มักจะอ้างว่าเป็นองค์กรตัวแทนทุกขนาดกว่า 3 ล้านแห่งทั่วโลก แต่มีรายงานว่า ในปี 2012 เงินทุนมากกว่าครึ่งของUSCCได้มาจากการรับบริจาคจากบริษัทที่ไม่ระบุนาม และในช่วงปี 1998-2013 USCC ได้ใช้เงินถึง 1 พันล้านเหรียญสหรัฐเพื่อการล๊อบบี้ภายในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนค่าใช้จ่ายภายนอกประเทศไม่ค่อยเป็นที่เปิดเผยมากนัก แต่มีข้อมูลจากเอกสารการชำระภาษี ที่ระบุว่า ในระหว่างปี

¹² About the U.S. Chamber at <https://www.uschamber.com/about-us/about-us-chamber>

¹³Richard Hume Werking. Bureaucrat, Businessmen, and Foreign Trade:The Origin of the United States Chamber of Commerce, The Business History Review, Vol. 52, No.3, Corporate Liberalism (Autumn, 1978), pp.321-341

¹⁴American Chamber of Commerce Estonia.AboutAmCham Estonia. Available from: <http://amcham.ee/amcham/about-amcham-estonia/>

2008-2013 USCC มีค่าใช้จ่ายอย่างน้อย 21 ล้านเหรียญสหรัฐ ในการดำเนินภารกิจระหว่างประเทศ¹⁵ โดย USCC ได้ก่อตั้ง AmCham 116 แห่ง ใน 103 ประเทศ ซึ่งใช้เป็นเครือข่ายในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของบริษัทสมาชิกขนาดใหญ่ รวมถึงบริษัทบุหรี่¹⁶ โดยให้ข้อเสนอแก่สมาชิกเหล่านั้นว่า

- สามารถเข้าถึงผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาลและเจ้าหน้าที่อาวุโสทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศ
- จะสนับสนุนประเด็นต่าง ๆ ของสมาชิก ทั้งที่กรุงวอชิงตันดีซี และในต่างประเทศ
- จะสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจและสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ระดับสูงในรัฐบาล
- ติดตามความเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอของการพัฒนาสินค้าและการลงทุนทั่วโลก

USCC คัดค้านมาตรการต่อต้านการสูบบุหรี่ทั่วโลก¹⁷

เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2015 มีบทความในนิตยสาร New York Times เขียนโดย Danny Hakim ระบุว่า หัวเรื่องชัดเจนว่า USCC ต่อสู้กับมาตรการควบคุมยาสูบทั่วโลก โดยกล่าวถึงกรณีต่างๆ ในหลายประเทศที่ USCC แสดงบทบาทอย่างชัดเจนว่าสนับสนุนอุตสาหกรรมบุหรี่

ในปี 2012 ประเทศยูเครนยื่นฟ้องรัฐบาลออสเตรเลียเรื่องการออกกฎหมายควบคุมยาสูบและซองบุหรี่ปราศสีส้ม ซึ่งนักกฎหมายจำนวนหนึ่งมองว่าเป็นเรื่องไม่มีเหตุผล ปรากฏว่าผู้ที่ออกมาแถลงแทนอุตสาหกรรมยาสูบชื่อ Taras Kachka หัวหน้าผู้แทน USCC ประจำยูเครน กล่าวชื่นชมบริษัทยาสูบในยูเครนที่ส่งออกสินค้ายาสูบไปหลายประเทศ แม้จะไม่ส่งไปยังออสเตรเลียก็ตาม แต่ประเทศยูเครนต้องการการสนับสนุนด้านการลงทุน เป็นที่น่าสังเกตว่านาย Kachka คนนี้ไม่ใช่เป็นนักล็อบบี้ของบริษัทบุหรี่ ไม่ใช่ชาวไร่ยาสูบหรือเจ้าของโรงงานยาสูบแต่อย่างใด

การที่ USCC ให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมยาสูบในระยะหลังนี้ นับเป็นเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กันกับที่อุตสาหกรรมยาสูบต้องเผชิญหน้ากับมาตรการเข้มของ FCTC ซึ่งมีประเทศภาคีสถิตยابันแล้ว 179 ประเทศ หนึ่งในมาตรการนั้นก็คือการยุติอิทธิพลของอุตสาหกรรมยาสูบในการแทรกแซงนโยบาย

¹⁵United States Department of Treasury. Internal Revenue Service. Chamber of Commerce of the United States of America Form 990 2008-2013. Available from: www.citizensuadit.org

¹⁶U.S. Chamber of Commerce. International Affairs Division. Available from: <https://www.uschamber.com/international-affairs-division>

¹⁷ US Chamber of Commerce Works Globally to Fight Antismoking Measures

http://www.nytimes.com/2015/07/01/business/international/us-chamber-works-globally-to-fight-antismoking-measures.html?_r=1

ของรัฐ เมื่อต้องเผชิญกับความเข้มงวดของกฎหมายใหม่ทั่วโลก อุตสาหกรรมยาสูบได้หันไปหาความช่วยเหลือจากUSCC โดยมีกลุ่มธุรกิจอเมริกันหนุนหลัง

นสพ.นิวยอร์กไทม์ ทบทวนกลยุทธ์ของUSCC ในการช่วยรณรงค์ทั่วโลกเพื่อหนุนกิจกรรมของบริษัทบุหรี่ใน 3 ลักษณะ คือ

- 1.) ทำการล็อบบี้เครือข่ายพันธมิตรที่อยู่ในประเทศที่มีการออกกฎหมายด้านยาสูบให้ทำการคัดค้านการออกกฎหมายเหล่านั้น
- 2.) ยุยงให้เกิดกรณีพิพาททางการค้าระหว่างประเทศต่างๆ เช่นกรณีประเทศยูเครนฟ้องออสเตรเลีย นายกรัฐมนตรี Arseniy Yatsenyukยอมรับว่ามีการผลักดันจากUSCC ในประเทศของเขา
- 3.) ในสหรัฐอเมริกาที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประธานUSCC โรมัส โดโนฮิว ออกหน้าปกป้องธุรกิจยาสูบในการใช้สิทธิฟ้องร้องเกี่ยวกับข้อตกลงยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (TPP)

ดร.วีรา ลุยซาดาคอสต้าอีซิลวา(Dr.VeraLuiza da Costa e Silva)เลขาธิการ FCTC กล่าวว่า “เขา (USCC)เป็นตัวแทนของธุรกิจยาสูบซึ่งเข้าไปแทรกแซงทุกๆที่ที่มีการออกกฎอย่างเข้มงวด” ผู้บริหารระดับสูงของกลุ่มยาสูบ Altia เป็นกรรมการบริหารของUSCC และเป็นผู้บริหารของ PMI เข้าร่วมประชุมร่วมกับทูตฟิลิปปินส์ที่กรุงวอชิงตัน เพื่อล็อบบี้คัดค้านการขึ้นภาษีบุหรี่

การล็อบบี้เพื่อธุรกิจบุหรี่ของUSCC สร้างความสับสนและเข้าใจผิดว่าหอการค้าเป็นองค์กรของรัฐบาลสหรัฐ เช่น ในประเทศเอสโตเนีย เอกอัครราชทูตสหรัฐ เจฟรีย์ ลีไวน์ ได้ทำหน้าที่เป็นประธานกิตติมศักดิ์ของUSCC ประจำประเทศนั้นอีกตำแหน่งหนึ่ง ดังที่ระบุในเอกสารของบริษัทPM

แมทธิว มายเออร์ ประธานขององค์กร Campaign for Tobacco Free Kid(CTFK) ซึ่งบริหารกองทุนระหว่างประเทศที่ช่วยเหลือประเทศที่ถูกริบหรี่ฟ้อง กล่าวว่า “USCC เป็นกลุ่มบงกชของบริษัทบุหรี่ที่น่ากลัวที่สุด”

ในบางประเทศ เกิดความสับสนว่าUSCC และAmChamเป็นหน่วยงานของรัฐบาล ดังเช่นธุรกิจในประเทศกัมพูชาต้องสมัครสมาชิกผ่านทางสถานทูต เช่นเดียวกับกับในอาเซอร์ไบจาน และ สมาชิกหอการค้าในกรุงฮานอยประเทศเวียดนาม มักได้รับเชิญทุกปีให้เข้าร่วมล็อบบี้สมาชิกสภาองเกรสและผู้บริหารระดับสูงในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

ความจริงแล้ว USCC เป็นหน่วยงานเอกชนไม่แสวงหากำไรที่ได้รับการยกเว้นภาษีทางการค้า (ตั้งอยู่ในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.) ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารกับรัฐบาลอเมริกันในนามของธุรกิจขนาด

กลางและขนาดเล็ก¹⁸ มีสมาชิกทั่วโลกประมาณ 3 ล้านบริษัทและถือเป็นองค์กรด้านธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก¹⁹

USCC ในวอชิงตันเดือนรัฐบาลทั่วโลก

USCC และประเทศเครือข่ายสมาชิกได้มีความพยายามที่จะจัดขบวนการกฎหมายด้านยาสูบทั่วโลก โดยต่อสู้ในนามของบริษัทบุหรี่ในประเทศภาคีสมาชิกองค์การอนามัยโลกที่ได้ออกกฎหมายให้สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญา FCTC

ออสเตรเลีย

เดือนพฤษภาคม 2011 หนังสือจากUSCC แสดงความกังวลเรื่องบุหรี่ของเรียบหรือของปราศีสันว่าจะไม่ทำให้เกิดผลดีด้านสาธารณสุขแต่อย่างใด

เนปาล

เมื่อปี 2014 กระทรวงสาธารณสุขเนปาล ประกาศขยายขนาดภาพคำเตือนข้างซองบุหรี่เป็น 90% จากนั้นไม่นานเจ้าหน้าที่ระดับสูงได้รับอีเมลเตือนจากผู้แทนUSCC ประจำเนปาลว่าจะกระเทือนต่อการลงทุนจากต่างประเทศ เดือนมกราคม 2015 รองประธานอาวุโสของหอการค้า Tami Overbyส่งหนังสือถึงรองนายกรัฐมนตรีเนปาล ความว่า ไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ชี้ว่ารูปภาพคำเตือนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นจะมีผลทำให้การใช้จ่ายยาสูบลดลง ในขณะที่การศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในปี 2013 พบว่าการใช้รูปภาพคำเตือนบนซองบุหรี่เป็นสิ่งเตือนใจที่ดีให้ผู้สูบบุหรี่หรือยากเลิกบุหรี่

จาไมก้า

เดือนกันยายน 2013 มีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีจาไมก้าประท้วงการมีรูปภาพคำเตือนบนซองบุหรี่พร้อมขู่ว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ

นิวซีแลนด์

เดือนมีนาคม 2014 USCC ทำจดหมายถึงรัฐบาลนิวซีแลนด์พร้อมแจ้งว่ากฎหมายบรรจุภัณฑ์ปราศีสันที่จะออกมาเป็นกฎหมายนั้นเป็นสิ่งที่อันตรายมากๆและละเมิดกฎหมายการค้า

¹⁸ Richard Hume Working, bureaucrats, Businessmen, and Foreign Trade: The Origins of the United States Chamber of Commerce, The Business History Review, Vol. 52, No. 3, Corporate Liberalism (Autumn, 1978), pp. 321-341

¹⁹ U.S. Chamber of Commerce. About the Chamber of Commerce. Available from <https://www.uschamber.com/about-us/about-us-chamber>

USCC of Commerce Blowing Smoke for Big Tobacco

USCC พ่นควันรับใช้บริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่

การเสนอข่าวในนิวยอร์กไทม์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2558 เปิดเผยถึงการที่USCC ให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบแก่อุตสาหกรรมยาสูบในหลายประเทศทั่วโลกในการต่อสู้คัดค้านมาตรการยืดชีวิตด้วยการลดการเสพยาสูบ โดยการใช้กลยุทธ์แทรกแซงนโยบายสุขภาพ ยุ่งให้ประเทศต่างๆขัดแย้งทะเลาะกัน ในประเด็นการค้าระหว่างประเทศ และการใช้อิทธิพลข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศเอื้อประโยชน์แก่บริษัทบุหรี่ เป็นต้น

รายงานฉบับนี้ได้ตรวจสอบอย่างละเอียดและเสนอข้อมูลเพิ่มเติมมากกว่า 12 กรณีที่ USCC ทำการแทรกแซงนโยบายในนามของบริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่ ซึ่งเป็นการลอบบีแทนอุตสาหกรรมยาสูบที่มีรูปแบบอย่างเป็นระบบทั่วโลก บริษัทบุหรี่เข้าใจดีว่ามาตรการลดเลิกยาสูบเพื่อรักษาชีวิตนั้นเป็นภาวะคุกคามต่อธุรกิจยาสูบเพียงใด จึงทำการขับเคลื่อนอย่างเข้มข้นทั่วโลกในการทำให้มาตรการดังกล่าวอ่อนลง หรือยืดเวลา หรือล้มเลิกในที่สุด

ด้วยตระหนักถึงกลไกของบริษัทบุหรี่ที่เป็นอย่างนี้มานานและบทบาทที่ทำให้เกิดการระบอบของการสูบบุหรี่ FCTC จึงได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกปกป้องนโยบายควบคุมยาสูบจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบกับกลุ่มร่วมค้าและองค์กรบังหน้า

ฝ่ายธุรกิจยาสูบนั้นก็แสวงหากลุ่มอิทธิพลมือที่สามเพื่อเข้าร่วมต่อต้านมาตรการควบคุมยาสูบที่เข้มแข็งทั่วโลก พันธมิตรสำคัญของบริษัทบุหรี่ที่ให้การช่วยเหลือภารกิจนี้เป็นอย่างดีคือ USCC และเครือข่ายทั่วโลกของ AmCham

รายงานฉบับนี้อธิบายความเชื่อมโยงและความร่วมมือระหว่าง USCC และเครือข่าย AmCham กับธุรกิจยาสูบที่ร่วมกันแทรกแซงนโยบายควบคุมยาสูบในหลายประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไปโดยไม่เปิดเผยเพื่อให้มีการเข้าใจผิดว่าภารกิจนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากภาคธุรกิจทั้งหมดในสหรัฐอเมริกา และหากประเทศเหล่านั้นคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยอาจเกิดผลร้ายทางเศรษฐกิจตามมา

Thomas Donohue Sells USCC of Commerce To Big Tobacco

โธมัส โดโนฮูเวีย USCC ให้บริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่

ข่าวออนไลน์ จากสำนักข่าว<http://www.desmogblog.com> (July 2, 2015) เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม ที่ผ่านมา เปิดโปงความสัมพันธ์ระหว่างUSCC และ บริษัทบุหรี่ดังนี้”

²⁰John Mashey, “Thomas Donohue Sells US Chamber Of Commerce To Big Tobacco”(Thursday, July 2, 2015) <http://www.desmogblog.com/2015/07/02/thomas-donohue-sells-us-chamber-commerce-big-tobacco>

นายโรมัส โคนอิวิ รับตำแหน่งประธานUSCCตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ. 1997 และเริ่มแสดงความ เป็นมิตรกับบริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา จากการสืบค้นข้อมูลเอกสารลับบริษัทบุหรี่ (UCSF Industry Documents Digital Library) พบหลักฐานที่แสดงความเชื่อมโยงกับ PM ดังนี้

นายโรมัส โคนอิวิ มีหนังสือโต้ตอบกับนาย Roy Mardenเจ้าหน้าที่ของ PM แสดงความห่วงใยที่ ทางบริษัทยาสูบต้องการมีสิทธิหรือความเสี่ยงในการประชุม โดยเขาได้ให้สัญญาว่าทำได้แน่นอนถ้าPM ให้การ สนับสนุนUSCC^{21, 22, 23, 24} ซึ่งบริษัท PM รู้สึกยินดีที่ได้เป็นสมาชิก USCC ภายใต้การนำของโรมัส โคนอิวิ และหลังจากที่ได้ทำหน้าที่ประธาน USCC อเมริกาได้ 1 ปีเขาได้มีนโยบายตอบสนองต่อความต้องการของ ธุรกิจใหญ่ๆรวมถึงPMด้วย ในปี 1998 PMให้เงินสนับสนุน USCC จำนวน 50,000 USD ต่อมาได้สมทบทุน ในโครงการให้ชีวิตใหม่อีก 100,000 USD และอีก 30,000 USD เพื่อช่วยเหลือในคดีฟ้องร้องต่างๆของ USCC

นอกจากนี้ โรมัส โคนอิวิ ยังได้ทำหน้าที่ขอรับการสนับสนุนจากบริษัท RJ Reynolds (RJR) อีก ปีละ 1 แสนดอลลาร์เป็นเวลา 2 ปี โดยยื่นข้อเสนอว่าจะให้ RJR มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง อนาคตของ USCC โดยให้ตำแหน่งเป็น “ที่ปรึกษาประธาน USCC”²⁵

โรมัส โคนอิวิได้ร่วมต่อสู้เพื่อบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ โดยปรากฏในเอกสารลับชุด Familiar Think Tanks Fight for e-cigarettes^{26, 27} ว่า “การติดสารนิโคตินสำหรับคนส่วนใหญ่แล้วจะเกิดขึ้นในช่วงอายุวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่สมองกำลังมีพัฒนาการ แล้วอาจขยายออกไปถึงอายุ 20 ต้นๆ” ดังปรากฏในเอกสารลับของ RJR ที่ชื่อ The Importance of Younger Adults Commerce²⁸ ผู้ใหญ่วัยรุ่นคือแหล่งเด็วเท่านั้นที่จะหาผู้สูบใหม่ ทดแทนได้ จากการศึกษาวิจัยหลายๆครั้งของรัฐบาลแสดงให้เห็นว่า

- มีเพียง 31% ที่เริ่มสูบหลังจากอายุ 18 ปี (น้อยกว่า 1 ใน 3)
- มีผู้สูบบุหรี่เพียง 5% ที่เริ่มสูบหลังอายุ 24 ปี

ธุรกิจบุหรี่ปาร์รองอยู่ได้โดยการทำให้วัยรุ่นเสพติดสิ่งที่จะทำลายชีวิตพวกเขาเป็นจำนวนมาก และ USCCได้ให้ความช่วยเหลือธุรกิจนี้มานาน โดยเฉพาะเมื่อ โรมัส โคนอิวิ เป็นผู้นำองค์กรตั้งแต่ปี 1998

²¹ <https://industrydocuments.library.ucsf.edu/docs/#id=xynh0041>

²² <https://industrydocuments.library.ucsf.edu/docs/#id=pqmv0031>

²³ <https://industrydocuments.library.ucsf.edu/docs/#id=tmjb0077>

²⁴ <https://industrydocuments.library.ucsf.edu/docs/#id=mpnh0041>

²⁵ <https://industrydocuments.library.ucsf.edu/docs/#id=xgfw0102>

²⁶ <http://www.bloomberg.com/news/articles/2013-12-04/e-cigarettes-to-fracking-rules-seen-in-2014-surge>

²⁷ <http://www.desmogblog.com/2014/01/28/familiar-think-tanks-fight-e-cigarettes>

²⁸ <https://industrydocuments.library.ucsf.edu/tobacco/docs/#id=jzy10056>

หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทมส์อธิบายตอนหนึ่งว่า เมื่อ นาย เดวิด เกอร์ลิตซ์ หรือ The Winston Man ถูกถามว่า มีผู้บริหารคนไหนของบริษัทสูบบุหรี่บ้าง เขาตอบว่า “คุณสู้อเล่นหรือเปล่า? เราสงวนสิทธิ์นั้นไว้ให้คนจน เด็กวัยรุ่น คนผิวดำ และคนโง่ เท่านั้น”²⁹

2.2 สภาธุรกิจสหรัฐอเมริกาอาเซียน(USABC)

สภาธุรกิจสหรัฐอเมริกาอาเซียน (US-ASEAN Business Council - USABC³⁰) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1984 (พ.ศ.2527) เป็นสภาธุรกิจการค้าที่ประกอบด้วยบริษัทธุรกิจอเมริกันชั้นนำขนาดใหญ่ราว 20 บริษัท (จำนวนข้อมูลในเดือนกันยายน 2556 มีบริษัทสมาชิกที่เป็นกรรมการบริหารราว 50 บริษัท) ประกอบกิจการในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน รวมถึงประเทศไทย บริษัท PM เป็นหนึ่งในบริษัทอเมริกันชั้นนำที่ได้ก่อตั้ง U.S. ASEAN BUSINESS COUNCIL (US-ABC) ขึ้น ได้เริ่มเข้ามาแทรกแซงนโยบายของไทยในเรื่องบุหรี่และแอลกอฮอล์ รวมถึงสินค้าที่เกี่ยวกับสุขภาพของประชาชน เช่น ผลิตภัณฑ์ยาในประเด็นสิทธิบัตรยา กลุ่มบริษัทอเมริกันเหล่านี้ได้เข้ามาลงทุนในอาเซียนที่มีประชากรรวมกันกว่า 600 ล้านคน มีมูลค่า GDP มากถึง 1.5 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หลายประเทศมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง พันธกิจหลักของ USABC จึงเป็นเรื่องการส่งเสริมการค้าสินค้าและบริการระหว่างสหรัฐกับประเทศในอาเซียน รวมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบที่สร้างรายได้จำนวนมหาศาลให้แก่บริษัทบุหรี่ข้ามชาติของสหรัฐอย่างบริษัท PM

ตัวแทนของ USABC จะเดินทางมาเยือนไทยอย่างเป็นทางการเป็นประจำทุกปี เพื่อหารือกับนายกรัฐมนตรีและบุคคลสำคัญในภาครัฐและภาคเอกชน มีหลายครั้งที่ได้ขอเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่มีหน้าที่ ความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการควบคุมยาสูบของประเทศ รวมถึงนโยบายสุขภาพอื่น ๆ จึงมีความเป็นไปได้ที่บริษัทสหรัฐเหล่านี้จะพยายามกดดันให้ผู้แทนรัฐบาลไทยผ่อนคลายนโยบายการควบคุมยาสูบและสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงผลิตภัณฑ์ยาที่นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งบริษัทสหรัฐเป็นเจ้าของสิทธิบัตรยาเหล่านั้น

²⁹<http://www.desmogblog.com/2015/07/02/thomas-donohue-sells-us-chamber-commerce-big-tobacco>

³⁰ US-ASEAN Business Council at <http://www.usasean.org/about/what-we-do>

จากการศึกษาข้อมูลรายชื่อคณะกรรมการบริหาร (Board of Directors) ของสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐอเมริกาชุดปัจจุบัน(ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2558) มีตำแหน่งสำคัญคือ นาย Evan G. Greenberg เป็นประธาน และมีรายชื่อผู้แทนของ PM ร่วมเป็นเลขานุการและกรรมการบริหารด้วย คือ นาย Jon Huenemann ตำแหน่งรองประธานบริษัท PMI ฝ่าย U.S. and International Affairs

ตัวอย่างความพยายามแทรกแซงนโยบายและกฎหมายควบคุมยาสูบของผู้แทนสภาธุรกิจสหรัฐอเมริกา

- วันที่ 21 พฤษภาคม 2552 (2009) นาย Matt Daley ประธานสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐ ฯ ในขณะนั้น ได้เข้าเยี่ยมคารวะนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ณ ทำเนียบรัฐบาล เพื่อสรุปข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ของสภาธุรกิจ ฯ ที่เน้นการส่งเสริมการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐ³¹ ต่อมาเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2552 นาย Alexander Feldman ประธานสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐคนใหม่ได้

- วันที่ 9 มีนาคม 2553 กระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง คณะนักธุรกิจจากสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐ ขอเข้าเยี่ยมคารวะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข³² ระหว่างวันที่ 25-26 มีนาคม 2553 จำนวนประมาณ 30 คน โดยมีการระบุชื่อตัวแทนบริษัทเอกชนบางราย ซึ่งมีผู้แทนของบริษัท Phillip Morris ด้วย (ระบุชื่อ 2 คนคือ นาย Ashok Rammohan ผู้จัดการบริษัท PM (ประเทศไทย) และ นายจรัมชัย ศัลยพงษ์ ผู้อำนวยการฝ่าย Corporate Affairs) ในจดหมายของกระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งประเด็นหาหรือในกรณีนโยบายการบังคับใช้สิทธิเหนือสิทธิบัตรยา (CL) และการพัฒนาด้านสาธารณสุข

ทั้งนี้ นพ.หทัย ชิตานนท์ได้แจ้งเรื่องนี้แก่องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสุขภาพในสหรัฐ 2 องค์กรคือ Essential Action ผ่านแอนนา ไวท์ และ Corporate Accountability International (CAI) ผ่านกิกิ คิลเลท เปน เพื่อทราบและร่วมรณรงค์ต่อต้าน USABC และเชิญชวนสมาชิกร่วมลงนามจำนวน 281 คน จาก 44 ประเทศทั่วโลกโดย นพ.หทัยได้แจ้งให้แอนนาร่างหนังสือร้องเรียนในนามเครือข่าย GLOBALink ถึงประธาน USABC ขอให้ทาง USABC พิจารณาให้บริษัท PM ออกจาก USABC และมีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขของประเทศภูมิภาคอาเซียน มิให้เจรจาใดๆ กับ USABC ในเรื่องยาสูบ ผลของการคัดค้านดังกล่าว น่าจะมีส่วนทำให้คณะตัวแทน USABC ได้เลื่อนการเดินทางมาไทยจากเดือนมีนาคม 2553 มาเป็นเดือนมิถุนายนในปีเดียวกัน

³¹ข่าวจากเว็บไซต์สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีทำเนียบรัฐบาล <http://www.thaigov.go.th/en/news-room/item/59833-on-21-may-2009-mr-matt-daley-president-of-the-us-asean-business-council-called-on-the-prime-minister-at-the-purple-room-thai-kuh-fah-building-government-house-mr-daley-briefed-the-prime-minister-on-the-current-activities-of-usabc-to-promote.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2556)

³²หนังสือที่ กต. 1102/173 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2553

▪ วันที่ 28 ตุลาคม 2553 คณะนักธุรกิจของ USABC ได้เข้าพบนายจุนทร ลักษณ์วิศิษฎ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ณ ห้องรับรอง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเข้าเยี่ยมคารวะและมีประเด็นสำคัญหารือคือเรื่องยาผิดกฎหมาย และประเด็นความเป็นห่วงเกี่ยวกับสิทธิพิเศษขององค์การเภสัชกรรม ในการจำหน่ายยาให้กับหน่วยราชการแต่รัฐมนตรี สธ.ให้ข่าวว่าไม่มีการหารือเรื่องประเด็นเหล่านี้และบุหรีแต่อย่างใด³³ ในเอกสารประเด็นหารือระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กับ คณะนักธุรกิจของ USABC ระบุถึงกรอบอนุสัญญาควบคุมยาสูบ ฯ หรือ FCTC ด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหารือคือ กรมควบคุมโรค³⁴

อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2553 ก่อนที่จะการประชุมดังกล่าว นพ.หทัย ชิดานนท์ ได้กล่าวว่า USABC เป็นการรวมตัวบริษัทยักษ์ใหญ่ของสหรัฐ 20 บริษัท โดยมีบริษัทบุหรี่ข้ามชาติอย่าง PM ร่วมด้วย ซึ่งเรื่องนี้ประชาคมโลกกว่า 10 ประเทศ ได้ลงชื่อคัดค้านราว 400-500 รายชื่อ ให้ USABC ตัดบริษัทบุหรี่ข้ามชาติออกจากคณะ เนื่องจากเป็นบริษัทที่ค้าขายสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้ เครือข่ายรณรงค์ป้องกันภัยแอลกอฮอล์จะรวมตัวแสดงพลังคัดค้านกลุ่ม USABC ที่กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเรียกร้องให้นายจุนทรปฏิบัติเช่นไม่ให้คนกลุ่มนี้เข้าพบ³⁵

▪ วันที่ 10 เมษายน 2556 เวลา 14.00 น. นายอเล็กซานเดอร์ ซี เฟลด์แมน (Mr. Alexander C. Feldman) ประธาน USABC นำคณะนักธุรกิจภายใต้ USABC เข้าเยี่ยมคารวะนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในโอกาสเดินทางเยือนไทยประจำปี เพื่อกระชับความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับรัฐบาลไทย โดยมีบริษัทชั้นนำของสหรัฐ กว่า 30 บริษัทในโอกาสนี้มีรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการหารือด้วย คือ นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม นายประเสริฐ บุญชัยสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมหนึ่ง ทางด้านประธานสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐ กล่าวว่า การนำคณะนักธุรกิจสหรัฐ มาเยือนครั้งนี้ ถือเป็นครั้งที่มีจำนวนนักธุรกิจมากที่สุด และมีหลากหลายสาขา ทั้งนี้สหรัฐ ยินดีที่เป็นประเทศคู่ค้าอันดับต้นของไทย และหวัง

³³“จุนทร” เผยสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐ ชื่นชม สธ. ที่ควบคุมยาผิดกฎหมายอย่างจริงจังให้ความมั่นใจไทยไม่มีการปิดกั้นการแข่งขันตลาดยาเพื่อให้สิทธิพิเศษ ออก.แต่อย่างใด at <http://www.thaigov.go.th/en/news-ministry/2012-08-15-09-44-34/item/50568.html>

³⁴หทัย ชิดานนท์, United States ASEAN Business Council(USABC) สนับสนุนโดย สสส., หน้า 62-63. (อยู่ระหว่างการจัดทำ)

³⁵นพ.หทัย” ค้านPM ร่วมสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐ จับตาขอพบ รมว.สธ. 28 ต.ค.นี้ (26 ต.ค. 2553) at <http://www.mcot.net/site/content?id=4ff672070b01dabf3c013265#.UnCBFtA5Pcs>

ที่จะเพิ่มพูนมูลค่าการค้าและการลงทุนให้เป็นอันดับหนึ่ง³⁶ ผู้วิจัยไม่มีข้อมูลว่ากลุ่มนักธุรกิจที่เข้าพบ นายก ฯ ยิ่งลักษณ์ มีผู้แทนของบริษัทบุหรืด้วยหรือไม่

▪ วันที่ 10 เมษายน 2556 นายแพทย์ประดิษฐ สินธวณรงค์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ให้การต้อนรับคณะผู้บริหารสภาธุรกิจสหรัฐอเมริกา เอเชีย หรือ USABC ภายหลังกมีวาระเข้าเยี่ยมคารวะนายกรัฐมนตรื และรัฐมนตรีของกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องณ ห้องประชุม 2 ชั้น 2 ตึกสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข³⁷ ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลประเด็นการหารือระหว่าง นพ. ประดิษฐ กับตัวแทนของ USABC

นายแพทย์ประดิษฐ สินธวณรงค์ให้การต้อนรับคณะผู้บริหาร USABC

2.3 หอการค้าอเมริกันในประเทศไทย

หอการค้าอเมริกันในประเทศไทย (American Chamber of Commerce - AMCHAM) จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1956 สมาชิกที่ก่อตั้งเริ่มแรกเป็นบริษัทอเมริกันจำนวน 8 บริษัท และคนสัญชาติอเมริกัน 60 คน ปัจจุบัน หอการค้าอเมริกันในประเทศไทยมีจำนวนสมาชิกมากกว่า 800 องค์กร และมีสมาชิกที่เป็นบุคคลราว 2,500 คน ผู้ที่เป็นสมาชิกของหอการค้าอเมริกัน มีทั้งภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชนและบุคคลทั่วไป

³⁶“สหรัฐ เชื่อมมันไทยมีศักยภาพ พร้อมผลักดันมูลค่าการค้าการลงทุนเพื่อเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย” (10 เมษายน 2556) <http://www.thaigov.go.th/en/governmental/item/76630-สหรัฐ-เชื่อมมันไทยมีศักยภาพ-พร้อมผลักดันมูลค่าการค้าการลงทุนเพื่อเป็นคู่ค้าอันดับ-1-ของไทย.html>

³⁷“ต้อนรับคณะผู้บริหารสภาธุรกิจอเมริกา เอเชีย - สหรัฐฯ” (สำนักสารนิเทศ, 10 เมษายน 2556) http://www.moph.go.th/ops/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=54811

กลุ่มสมาชิกที่เป็นบริษัทได้ลงทุนในประเทศไทยมีมูลค่าสูงถึง 50,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และทำให้เกิดการจ้างงานในไทยมากกว่า 250,000 คน

บทบาทของ AmCham คือ การทำหน้าที่ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลและโอกาสในการประกอบธุรกิจของบริษัทอเมริกันและองค์กรของชาวอเมริกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรธุรกิจของไทย ประเทศในเอเชีย และประเทศสหรัฐอเมริกา AmCham มีคณะกรรมการมากกว่า 25 ชุด ครอบคลุมกิจกรรมทางธุรกิจและอุตสาหกรรมทุกประเภท ซึ่งคณะกรรมการแต่ละชุดจะหาหรือถึงประเด็นหรือสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก (common interests and common issues) รวมทั้งริเริ่มหรือดำเนินการที่มีผลในทางปฏิบัติ นอกจากนี้หอการค้าอเมริกันยังดำเนินกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมการกุศลอีกด้วย

AmCham เป็นองค์กรสมาชิกของ USCC และสภาหอการค้าอเมริกาแห่งเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Council of American Chambers of Commerce - APCAC) ธุรกิจหรือกิจการของอเมริกันที่ต้องการลงทุนในไทยสามารถได้รับบริการด้านข้อมูลและความช่วยเหลือต่าง ๆ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ

ในเว็บไซต์ของ AmCham ระบุว่า หอการค้า ฯ มิได้มีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาลสหรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม หอการค้า ฯ มีความสัมพันธ์และทำงานอย่างใกล้ชิดกับสถานทูตสหรัฐประจำประเทศไทยและหน่วยงานอื่นของรัฐบาลสหรัฐ

AmCham ยังเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (Board of Trade of Thailand) และประธานของ AmCham เป็นกรรมการในคณะกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยโดยตำแหน่ง ซึ่งผู้ที่เป็นกรรมการบริหารจาก AmCham คือ Mr. Simon Landy ด้วยช่องทางนี้เอง ทำให้ AmCham สามารถเข้าถึงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางเศรษฐกิจและกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ ในไทย และทำให้หอการค้ามีความสัมพันธ์กับกระทรวงต่าง ๆ ในรัฐบาลไทย

มูลนิธิหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย (AMCHAM Thailand Charitable Foundation -ATCF)³⁸

³⁸<http://www.amchamthailand.com/ACCT/asp/general.asp?MenuCatID=7&MenuItemID=130&SponsorID=166%20>

ในแต่ละปี มูลนิธิหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย (AMCHAM Thailand Charitable Foundation - ATCF) ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษามหาวิทยาลัย ที่ด้อยโอกาสในประเทศไทยผ่านการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะกรรมการพัฒนาชุมชน (Community Engagement Committee) ได้ประสานงานโดยตรงกับทางมหาวิทยาลัยเพื่อคัดเลือกนักศึกษาที่มีความหมั่นเพียร ขยัน และมีแรงจูงใจสูงเข้าร่วมโครงการทุนการศึกษาโดยไม่จำกัดคณะ เช่น คณะบริหารธุรกิจ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ และการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม

ตลอดระยะเวลา 30 กว่าปีที่ผ่านมา โครงการทุนการศึกษาของมูลนิธิหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย ATCF ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาทั่วประเทศแล้วกว่า 2,000 ทุน มูลนิธิหอการค้าอเมริกันในประเทศไทยได้ร่วมระดมกองทุนผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จัดโดยคณะกรรมการพัฒนาชุมชนและกองทุนอีกส่วนหนึ่งมาจากการบริจาคโดยตรงของบริษัทสมาชิกของหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย ซึ่งกิจกรรมหลักๆ ที่จัดประจำปีเพื่อระดมกองทุนคือ Installation Ball Silent Auction, Charity Golf Tournaments และงาน American Independence Day Picnic

Scholarships Available

The American Chamber of Commerce in Thailand (AMCHAM) Scholarship Program

Apply today!

200 Scholarships valued at Baht 25,000 will be awarded to Thai students studying for a bachelor degree in a Thai Government University.

If you need financial assistance, have a 2.8 GPA or higher with good English grades you may be eligible to receive this scholarship.

"This scholarship has given me more than just money. I have gained valuable knowledge which will assist me with my future career opportunities."

The future is in your hands!

Contact the Student Affairs office of your University for more information
www.amchamthailand.com Applications close on 28 August 2015

AMCHAM Thailand Charitable Foundation

นอกจากการสนับสนุนทางการเงินแล้ว ATCF ยังจัดการอบรมสัมมนาพัฒนาวิชาชีพระยะเวลาสามวันให้แก่นักศึกษาในกรุงเทพฯ เพื่อให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักและคุ้นเคยกับบริษัทสมาชิกหอการค้าอเมริกันในประเทศไทยผ่านหลากหลายกิจกรรมดีๆ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติอีกด้วย นอกจากนี้ มูลนิธิหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย ATCF ยังเชิญชวนให้นักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาปีแรกเข้าค่ายปฐมนิเทศเป็นเวลาสองวันโดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงโครงการและเข้าใจการบริการพัฒนาชุมชนเป็นหลัก

2.4 หอการค้านานาชาติ

หอการค้านานาชาติ (**International Chamber of Commerce -ICC**) ก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ.1919 ช่วงหลังสงครามโลกที่ 1 เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรธุรกิจการค้าทั่วโลกกลุ่มเล็กใน 5 ประเทศ เช่น นักอุตสาหกรรม นักการธนาคาร นักธุรกิจระหว่างประเทศ จนปัจจุบันมีองค์กรธุรกิจที่เป็นสมาชิกรวม 120 ประเทศ ซึ่งมีทั้งธุรกิจข้ามชาติ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก

บทบาทหลักของ ICC คือ การปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจเป็นสำคัญ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล และองค์กรหรือหน่วยงานระหว่างประเทศ เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรการค้าโลก กลุ่ม G20

โครงสร้างการบริหารงานของ ICC จะขึ้นตรงต่อสภาการค้าโลก (World Council) ซึ่งมีผู้แทนที่มาจากคณะกรรมการแห่งชาติของประเทศที่เป็นสมาชิกทุกประเทศทั่วโลกที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้แทนแต่ละประเทศและเมืองจัดการบริหารงานที่ชื่อว่า คณะกรรมการบริหาร (**ICC Executive Board**) ทำหน้าที่ในการพัฒนานโยบาย ข้อเสนอแนะ แผนงานของ ICC ประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งที่เป็นกรรมการเต็มเวลา และสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง³⁹

ในด้านนโยบาย หอการค้า ฯ มีคณะกรรมการให้คำปรึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจมากกว่า 500 คน องค์กรด้านธุรกิจที่เป็นสมาชิกมีหลากหลายประเภทอุตสาหกรรมยาสูบก็เป็นสมาชิกของหอการค้า ฯ ด้วย เช่น British American Tobacco (BAT) และ PMI⁴⁰

ความเชื่อมโยงระหว่างธุรกิจยาสูบกับหอการค้านานาชาติ

ICC ได้จัดตั้งหน่วยงานชื่อ BASCAP (Business Action to Stop Counterfeiting and Piracy) หรือเป็นหน่วยงานที่หยุดสินค้าปลอมและผิดกฎหมาย โดยในปี 2009 ICC ได้จัดการประชุมที่มีผู้บรรยายเป็นผู้แทนจาก BAT และ PM และในปี 2011 BASCAP จัดประชุมใน Ukraine เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้าประเภทอาหาร ยาสูบ และเครื่องเค็มแอลกอฮอล์

ICC ได้ช่วยล็อบบี้สนับสนุนอุตสาหกรรมยาสูบในการคัดค้านมาตรการซองบุหรี่ปราศสีสัน โดยในปี 2011 เลขาธิการ ICC ได้ทำหนังสือถึงรัฐมนตรีพาณิชย์ออสเตรเลียกล่าวว่าประณามคำมติที่รัฐบาลออสเตรเลียจะใช้มาตรการซองบุหรี่ปราศสีสัน

นอกจากนี้ ในเว็บไซต์ของ ICC ยังเผยแพร่รายงานของอุตสาหกรรมยาสูบที่คัดค้านเรื่องซองบุหรี่ปราศสีสันนี้ด้วย ในประเด็นเดียวกันนี้ ICC ยังได้ทำการล็อบบี้ในสหภาพยุโรป (EU) โดยในปี 2010 ผู้อำนวยการ BASCAP คือ Jeffrey Hardy ได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการบริหาร EU แสดงความกังวลว่าซอง

³⁹ <http://www.iccwbo.org/about-icc/>

⁴⁰ International Chamber of Commerce, Links to ICC member companies. <http://www.icc.org>

บุหรีปราศีสันเป็นการละเมิดเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา จะทำให้สินค้าปลอมมีมากขึ้น และมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภค

นอกจากนี้เอกสารลับอุตสาหกรรมบุหรีระบุถึงความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่าง BAT และ ICC-UK ซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ดังนี้

- 1993 ICC-UK ได้เสนอตำแหน่งประธานกรรมการด้านภาษีแก่นาย Ken Etherington หัวหน้ากลุ่ม ภาษีของ BAT
- ปี 1994 ICC-UK เสนอให้ BAT อยู่ในคณะกรรมการที่ดูแลด้านการตลาดและการโฆษณา และใน ขณะเดียวกันบริษัทบุหรี (ต่อมาได้ร่วมกับ BAT, Dunhill, Rothmans, and Player) Rothmans International ได้พบกับผู้อำนวยการ ICC ที่ชื่อ Richard Bate เพื่อขงประเด็น Plain Packaging ซึ่งได้ กลายเป็นประเด็นที่อุตสาหกรรมยาสูบพยายามขัดขวางมาโดยตลอด และได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานอื่นๆรวมทั้ง ICC-UK^{41, 42}
- ปี 1997 ICC-UK จัดเวทีให้ผู้ทำธุรกิจระดับผู้นำพบกับบุคคลสำคัญหรือนักการเมืองอาวุโส เช่น ประธานบริษัท BAT ชื่อ Lord Cairns พบกับเลขาธิการสหประชาชาติ นายโคฟี อานัน ผลพวงที่เกิด จากความร่วมมือระหว่าง ICC กับ UN ในครั้งนั้นคือ การพัฒนาแนวทางการลงทุนสำหรับประเทศ ด้อยพัฒนาในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD)/ICC⁴³
- ปี 2000 BAT Chief Executive Officer : CEO) นาย Martin Broughton มีตำแหน่งในคณะกรรมการ บริหารของ ICC-UK โดยการแนะนำของผู้อำนวยการ ICC-UK (Sir Philip Watts) ในการนี้เขาได้ อธิบายถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับได้แก่
 - สามารถเข้าถึงองค์การสหประชาชาติและองค์กรในสังกัด
 - เข้าร่วมประชุมองค์การการค้าโลก (WTO) ในฐานะผู้สังเกตการณ์
 - โดยตำแหน่งที่เป็นกลางนี้ จะสามารถเข้าถึงภาคีสำคัญๆทั้งใน UK และต่างประเทศ เช่น รัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ระดับสูง เจ้าหน้าที่ทูตและประชาคมธุรกิจอื่นๆ
 - สามารถบรรจุวาระที่สำคัญของ BAT ในที่ประชุมของ ICC ได้ เช่น ทรัพย์สินทาง ปัญญา นโยบายการแข่งขัน การค้าการลงทุน เป็นต้น

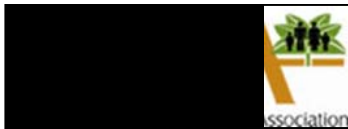
⁴¹Rothmans, Note from Jacqueline Smithson to David Bacon, 29 June 1994

⁴²ASH, The smoke filled room: How big tobacco influences health policy in the UK, May 2010, p 14.

⁴³BAT, Meeting of the committee on international trade and investment policy, 17 October 1997.

นอกจากนี้ ICC ยังได้มอบรายชื่อบริษัทบุหรี่ทั่วโลกที่เป็นสมาชิกของ ICC 36 บริษัท ได้มอบหมายให้ผู้แทน BAT โดย Martin Broughton ส่งจดหมายถึงเลขาธิการ ICC แสดงถึงความชื่นชมว่า ICC เป็นองค์กรที่ให้การชี้แนะที่มีคุณค่าต่อบริษัท BAT พร้อมกับเรียกร้องให้ ICC ช่วยเหลือ คือการขอให้อุตสาหกรรมบุหรี่เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการต่อรองใน FCTC เช่นเดียวกันกับองค์กรต่อต้านยาสูบที่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมในกระบวนการต่อรองนี้ได้

2.6 สมาคมผู้ปลูกยาสูบนานาชาติ (ITGA)

สมาคมผู้ปลูกยาสูบนานาชาติ (International Tobacco Growers Association- ITGA) เป็น “องค์กรบังหน้า” (front group) คือ เป็นกลุ่มองค์กรที่ได้รับเงินทุนสนับสนุนและการชี้แนะจากบริษัทผลิตภัณฑ์ยาสูบให้ดำเนินกิจกรรมที่จะมีอิทธิพลต่อผู้กำหนดนโยบายและสาธารณชน เพื่อที่จะเอื้อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมยาสูบ ITGA ถูกจัดตั้งอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1984 โดยกลุ่มเกษตรกรในอาร์เจนตินา บราซิล แคนาดา มาลาวี สหรัฐอเมริกา และซิมบับเว แต่ก็ถูกประณามจากกลุ่มอุตสาหกรรมยาสูบว่าเป็นองค์กรที่ไร้ประสิทธิภาพ ต่อมาในปลายทศวรรษที่ 1980 INFOTAB (International Tobacco Information Center) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของบุคลากรในอุตสาหกรรมยาสูบ (a consortium of tobacco industry officials) จากบริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่ ได้ตัดสินใจยกเลิกเรื่อง ITGA ให้เป็นองค์กรที่ทำงานรับใช้กลุ่มบริษัทบุหรี่ที่เป็นผู้ก่อตั้ง INFOTAB คือ บริษัท PMบริติชอเมริกันโทแบคโค (BAT) Imperial Tobacco, R.J. Reynolds, Rothmans Tobacco International

แม้ว่าจะมีความพยายามของ ITGA ที่จะลบล้างภาพของการได้รับเงินทุนสนับสนุนจากอุตสาหกรรมยาสูบ แต่ ITGA และสมาชิกก็ยังคงได้รับแหล่งเงินทุนจากกลุ่มบริษัทบุหรี่ยานาชาติ เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อขัดขวางมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เข้มงวด รวมถึงความพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจาในเวทีขององค์การอนามัยโลกที่เกี่ยวข้องกับ FCTC

ตัวอย่างกิจกรรมของ ITGA ที่ทำงานให้กับอุตสาหกรรมยาสูบรวมถึงองค์กรสมาชิกของกลุ่มที่อยู่ในอุตสาหกรรมยาสูบ เพื่อที่จะลดทอนความสำคัญของนโยบายที่เข้มงวดในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โจมตีหรือต่อต้าน FCTC รวมถึงแนวทางในการปฏิบัติแผนนโยบายดังกล่าว

- เดือนมิถุนายน ปี ค.ศ. 2010 ITGA ได้จับมือกับ Aliansi Masyarakat Tembakun Indonesia (AMTI) ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ให้การสนับสนุนเกษตรกรในประเทศอินโดนีเซีย เพื่อร่วมเป็นเจ้าภาพการประชุมแห่งหนึ่งในกรุงจาการ์ที่จัดขึ้นสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบในเอเชียตะวันออกเฉียง

เฉียงใต้ การประชุมดังกล่าวส่งผลให้มีการเรียกร้องให้รัฐบาลเฟิกถอนคำแนะนำที่ได้รับจากองค์การอนามัยโลกเมื่อเร็วๆ นี้ ที่ห้ามการแต่งกลิ่นรสของผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยเร่งรัดให้รัฐบาลเหล่านั้น “ตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเพื่อเสาะหาทางเลือกอื่นที่สามารถบรรลุผลสำเร็จในด้านสาธารณสุข และยังคงคุ้มครองงานจำนวนนับล้านตำแหน่งที่เกิดจากการปลูกใบยาสูบ” มีการเรียกร้องจากการประชุมในครั้งนั้นให้เกษตรกรที่เข้าร่วมประชุมกลับไปดำเนินการเจรจาต่อในประเทศของตน

- เดือนตุลาคม ปี ค.ศ. 2010 ITGA ได้ช่วยเหลือในการรวมพลเกษตรกรในประเทศเม็กซิโกให้ประท้วงต่อต้านการขึ้นภาษีบุหรี่ที่มีการเสนอวาระขึ้น บ่อยครั้งที่กลุ่มเกษตรกรในเม็กซิโกได้รับการจ่ายเงินและถูกพาขึ้นรถบัสเข้ามาในกรุงเม็กซิโกซิตี้โดยกลุ่มอุตสาหกรรมยาสูบเพื่อประท้วงต่อต้านมาตรการการควบคุมบุหรี่ที่มีการเสนอวาระขึ้นมา อุตสาหกรรมยาสูบอ้างว่ามาตรการดังกล่าวจะคุกคามหนทางทำมาหากินของเกษตรกร แต่ในความเป็นจริง เงื่อนไขที่ไม่น่าพอใจสำหรับเกษตรกรในเม็กซิโกเป็นเรื่องที่ต้องไปจัดการกับกลยุทธ์ของบริษัทบุหรี่ในต่างประเทศมากกว่า ไม่ได้เกี่ยวข้องกับนโยบายการควบคุมบุหรี่ที่ร่างขึ้นเพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนแต่อย่างใด
- ในระหว่างการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกครั้งที่ 4 (COP 4) ที่จัดขึ้นในอูรุกวัย เดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ. 2010 ITGA ได้คัดค้านรวมพลเกษตรกรเพื่อต่อต้านและประท้วงร่างแนวทางในมาตรา 9, 10, 17 และ 18 ของ FCTC โดย ITGA อ้างว่าแนวทางที่ได้เสนอขึ้นมาเกี่ยวกับกฎระเบียบของผลิตภัณฑ์ยาสูบจะนำไปสู่การห้ามจำหน่ายบุหรี่บางประเภท ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตของเกษตรกรนับล้านคน ในระหว่างการประชุมภาคี COP 4 นายอันโตนิโอ อะบรัมโฮซา ประธานกลุ่ม ITGA ยังได้ยอมรับต่อสื่อมวลชนว่าความพยายามของ ITGA ในการรณรงค์ต่อต้านแนวทางครั้งนั้นได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- เดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 2011 สมาชิกองค์กรในกลุ่ม ITGA ในบราซิล (Associacao dos Fumicultores do Brazil หรือ AFUBRA) ได้ส่งจดหมายลายเซ็น 250,000 ฉบับจากผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ คนงาน และสมาชิกชุมชนที่เกี่ยวข้อง ไปยังหน่วยงานการเฝ้าระวังด้านสุขภาพแห่งชาติ (ANVISA) จดหมายลายเซ็นดังกล่าวถูกส่งไปเพื่อต่อต้านกฎระเบียบที่เสนอโดย ANVISA ให้มีการห้ามใช้สารเสพติดในผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กล่าวโดยสรุปคือ อุตสาหกรรมยาสูบมีประวัติศาสตร์ในการใช้กลุ่มแนวหน้าในลักษณะขององค์กรบังหน้า อย่างเช่น ITGA มาโดยตลอดเพื่อลดทอนความสำคัญในการต่อต้านรวมทั้งกีดกันเส้นทางการออกกฎหมายที่เข้มงวดในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา นับได้ว่า ITGA เป็นตัวแทนแห่งประโยชน์ของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ มิได้เป็นตัวแทนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกใบยาสูบแต่อย่าง

ใด ปัจจุบันนี้ ITGA กำลังเพิ่มความพยายามในการกิจการเจรจาหว่านล้อมเพื่อปิดกั้นเส้นทางและการปฏิบัติแนวนโยบายที่เข้มงวดในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในประเทศเช่นเดียวกับการพัฒนาแนวทางของ FCTC

มาตรา 5.3 ของ FCTC เป็นมาตรการสำคัญที่รัฐภาคี FCTC จะต้องใช้เป็นมาตรการคุ้มครองนโยบายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบของประเทศตนเอง เพื่อต่อสู้กับผลประโยชน์ของกลุ่มอุตสาหกรรมบุหรี่ประเทศภาคี FCTC จึงไม่ควรเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ ITGA

3. กลุ่มองค์กรบังหน้า (Front Group) ของธุรกิจยาสูบในไทย

3.1 สมาคมการค้ายาสูบไทย (TTTA)

สมาคมการค้ายาสูบไทย (Thai Tobacco Trade Association หรือ TTTA) ก่อตั้งขึ้นในเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 เพื่อเป็นตัวแทนให้กับผู้ค้าปลีก ผู้ค้าส่งผู้จัดจำหน่าย และผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบสมาคมฯ ทำงานเพื่อรักษาประโยชน์ของผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาสูบ เช่น การเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอ โฆษณ กฎหมาย และกฎระเบียบเกี่ยวกับยาสูบที่จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจของสมาชิก

ข้อมูลในเว็บไซต์ของ TTTA⁴⁴ ระบุอย่างชัดเจนว่า บริษัท PMTL และกลุ่มธุรกิจจัดจำหน่าย และผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นผู้ให้เงินสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมฯ จึงกล่าวได้ว่า สมาคมการค้ายาสูบไทยเป็นองค์กรบังหน้าของบริษัท PM

หน้าเว็บไซต์สมาคมการค้ายาสูบไทย

The screenshot shows the website for the Thai Tobacco Trade Association (TTTA). The header includes the TTTA logo and a navigation menu with items like 'หน้าแรก', 'ข่าวเด่น', 'ข่าวและกิจกรรมสมาคม', 'ข้อมูลข่าวสาร', 'สมัครสมาชิกสมาคม', 'เกี่ยวกับสมาคมการค้ายาสูบไทย', and 'ติดต่อสมาคมฯ'. The main content area is titled 'เกี่ยวกับสมาคมการค้ายาสูบไทย' and features a graphic of people connected by lines, representing a network. The text on the page describes the association's formation in January 2012 and its mission to represent stakeholders in the tobacco trade.

⁴⁴สมาคมการค้ายาสูบไทย เว็บไซต์ <http://ttaa.or.th/aboutus.php>

ผู้บริหาร TTTA ที่มีบทบาทในการต่อต้านนโยบายและกฎหมายควบคุมยาสูบคือ นางวรารัตน์ นะมาตร์ ผู้อำนวยการบริหารสมาคม ผู้บริหารอื่น ๆ ได้แก่ นายสมศักดิ์ สุทนต์จินดา นายกสมาคม นางอัญชญา ชีววิมล อุปนายกสมาคมนายพงศธร อังศุสิงห์ เลขานุการสมาคมและนายทะเบียนสมาคมนางสาวสินีนารถ เองตระกูล เทรย์ญิก

ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายธุรกิจPMสมาคมการค้ายาสูบไทย กับอดีตผู้บริหารกระทรวงการคลัง

เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2554 นายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร รองโฆษกพรรคเพื่อไทยในขณะนั้น ได้กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้กรมสรรพสามิตสามารถยอมรับราคาของบุหรี่มาร์ลโบโร อยู่ที่ราคาของละ 7.76 บาท เนื่องจากว่าบริษัท PMTL ได้ทำการว่าจ้างบริษัทเฟรนด์ลี่กรุ๊ปส์ โลจิสติก จำกัด เพื่อทำการขนบุหรี่ยี่ห้อนี้ โดยได้ค่าขนส่งของละประมาณ 3 บาท ซึ่งปีหนึ่งๆ จะต้องนำเข้าประมาณ 500 ล้านซอง โดยรายชื่อคณะกรรมการบริษัทที่มีอยู่ 6 คน ได้ปรากฏชื่อของ นางสาว สินีนารถ เองตระกูล อยู่ด้วย ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจ คือ นางสาวสินีนารถ เองตระกูล เป็นลูกสาวของ นายสมใจนึก เองตระกูล ซึ่งเป็นปลัดกระทรวงการคลังด้วย เพราะฉะนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจว่า สาเหตุที่กรมสรรพสามิตยอมรับราคาของบุหรี่ยี่ห้อนี้ ก็คือ การเอื้อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน⁴⁵

อนึ่ง บริษัท เฟรนด์ลี่กรุ๊ปส์ โลจิสติก จำกัด⁴⁶ ซึ่งมีนางสาวสินีนารถ เองตระกูล เป็นผู้บริหาร ก่อตั้งขึ้นในปีพุทธศักราช 2536 โดยเริ่มเปิดดำเนินการและให้บริการแก่ลูกค้าทางด้านการจัดเก็บสินค้าในแบบคลังทันสมัย ให้บริการด้านนำสินค้าลงหรือขึ้นจากท่าเรือและทางอากาศการให้บริการขนย้าย การเป็นตัวแทนในการจองสายเรือหรือเครื่องบิน รวมถึงการวางกลยุทธ์สำคัญในขั้นตอนต่าง ๆ นอกเหนือจากการให้บริการคลังสินค้าทันสมัย และคลังสินค้าธรรมดา

นอกจากนี้ กรรมการTTTA บางราย ยังมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับกลุ่มผู้มีตำแหน่งระดับสูงในราชการ โดย นายสมศักดิ์ สุทนต์จินดา เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัท เอคิว เอสเตท จำกัด (มหาชน)⁴⁷ ที่มี พลตำรวจเอกสมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ที่ถือหุ้นมากที่สุด ร้อยละ 19.73 (ข้อมูลผู้ถือหุ้นของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 มีนาคม 2558)

⁴⁵ไข่ม้วน แฉ “เองตระกูล” เอี่ยวโกงภาษีบุหรี่ ผลประโยชน์ชาติยับ (11 มีนาคม 2554) at

<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9540000031779>

⁴⁶ http://www.friendlygl.com/about_th.html

⁴⁷ https://www.settrade.com/C04_05_stock_majorshareholder_p1.jsp?txtSymbol=AQ&ssoPageId=9&selectPage=5

รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัท เอควิ เอสเตท จำกัด (มหาชน)

SETTRADE.COM - Leading x

https://www.settrade.com/CO4_05_stock_majorshareholder_p1.jsp?txtSymbol=AQ&ssPageId=9&selectPage=5

AQ - บริษัท เอควิ เอสเตท จำกัด (มหาชน)

ราคาล่าสุด: ราคาปิดหลัง: งบการเงิน: ผู้ถือหุ้นรายใหญ่: งบการเงิน: สิ่งที่เกี่ยวข้องผู้ถือหุ้น

ดัชนีในตลาดหลักทรัพย์: ข่าวบริษัท: Factsheet: IAA Consensus

ข้อมูลผู้ถือหุ้นรายย่อย ณ วันที่: 31/03/15

จำนวนผู้ถือหุ้นรายย่อย (Free float): 15,136 การถือครองของผู้ถือหุ้นรายย่อย (%Free float): 79.30%

วันปิดสมุดทะเบียน: 31/03/15 ประเภทการปิดสมุดทะเบียน: XM

จำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด: 18,380 %การถือครองแบบไร้เงื่อนไข: 80.16%

ผู้ถือหุ้นรายใหญ่	จำนวนหุ้น	ร้อยละ
นาย สมยศ หุมพินธุ์วงศ์	2,500,000,000	19.73%
บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด	437,530,036	3.45%
นาย นิธิวัฒน์ อองสรวดีวัฒนะชัย	226,000,000	1.78%
นาย ทวีป เสือทอง	200,000,000	1.58%
นาย เกียรติ ศรีจลนทรวิชัย	143,848,219	1.13%
น.ส. ชวลลิกษณ์ เตียศิริกุล	140,000,000	1.10%
นาย ธงยุทธ ชัยพรหมประสิทธิ์	121,672,093	0.96%
นาย มาโนช ฉงดาทรัพย์	112,400,000	0.89%
นาย อรกานต์ นทีเสถียรศิริ	100,000,000	0.79%
นาย วัฒนาชัย มงคลศรีสวัสดิ์	100,000,000	0.79%
นาย ศิวสิริคุณ สายน้ำผึ้ง	95,000,000	0.75%
นาย พิเชษฐ์ วิจิตรพันธ์	91,260,256	0.72%
นาย สุทธิพงษ์ ธีวงษ์ระสมณี	89,804,306	0.71%
นาย ชินทอง อุดมทรัพย์ดีสุข	81,000,000	0.64%
นาย บุณยสิทธิ์ รุ่งธนเกียรติ	78,716,128	0.62%
นาย ศัทธาณัฐ ญาณภรณ์พานิชย์	73,553,857	0.58%
นาย สมศักดิ์ สุทธิจินดา	69,351,912	0.55%

Your Quotes

Symbol	Last	Chg
AQ	0.42	-0.02
-	-	-
-	-	-

3.2 สมาคมผู้บ่มผู้เพาะปลูกและผู้ค้าใบยาสูบไทย

สมาคมผู้บ่มผู้เพาะปลูกและผู้ค้าใบยาสูบไทย หรือ ส.ย.ท. (ชื่อภาษาอังกฤษคือ The Thai Tobacco Growers, Curers and Dealers Association (TTA)) เป็นส่วนหนึ่งของสมาคมผู้บ่มผู้เพาะปลูกและผู้ค้าใบยาสูบไทย ก่อตั้งจากการรวมกลุ่มกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจเกษตรและการค้าใบยาสูบ อันประกอบด้วย สมาคมและกลุ่มผู้ปลูกใบยาสูบกลุ่มผู้บ่ม และกลุ่มผู้ค้าใบยาสูบสายพันธุ์เวอร์จิเนีย ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ สมาคมผู้บ่มฯ จังหวัดเชียงราย- พะเยา สมาคมผู้บ่มฯ จังหวัดน่าน สมาคมผู้บ่มฯ จังหวัดแพร่ สมาคมผู้บ่มฯ จังหวัดลำปาง ซึ่งครอบคลุมเครือข่ายชาวไร่ ผู้พึ่งพิง และแรงงาน ยาสูบสายพันธุ์เวอร์จิเนียรวมกว่า 320,000 ราย และจะมีคณะกรรมการบริหารมาจากสมาคมฯของแต่ละจังหวัด

ในปีพ.ศ. 2554 ส.ย.ท. ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการของสมาคมผู้ปลูกยาสูบนานาชาติ (International Tobacco Growers' Association: ITGA) ซึ่งเป็นองค์กรที่ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2527 เป็นตัวแทนเครือข่ายของผู้ปลูกยาสูบหลายล้านคนทั่วโลก มีสมาชิกกว่า 21 ประเทศ⁴⁸

3.3 ศูนย์ภาษีและการลงทุนระหว่างประเทศ (ITIC)

ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ภาษีและการลงทุนระหว่างประเทศ (International Tax and Investment Center - ITIC) ในเว็บไซต์ของ ITIC⁴⁹ ระบุว่า เป็นองค์กรด้านวิชาการและวิจัยที่ไม่แสวงหากำไร จัดตั้งในปี ค.ศ. 1993 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการปฏิรูปภาษีและสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างภาครัฐกับภาคธุรกิจ ปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา และมีสำนักงานสาขา 12 แห่งทั่วโลก เช่น ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ เมียนมาร์ บราซิล อิรัก ยูเครน คาซัคสถาน อาเซอร์ไบจาน รัสเซีย สหราชอาณาจักร สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ การดำเนินงานของ ITIC ได้รับเงินสนับสนุนจากองค์กรธุรกิจมากกว่า 100 แห่ง

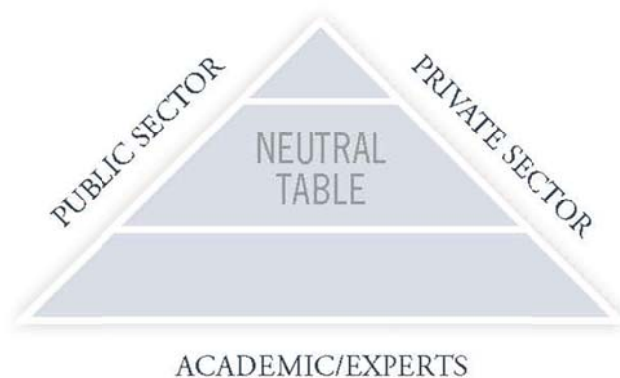
ITIC มักจะลือขบหรือทำงานใกล้ชิดกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจคือ กระทรวงการคลัง หน่วยงานด้านศุลกากร และหน่วยงานจัดเก็บภาษีในประเทศต่าง ๆ มากกว่า 85 ประเทศ รวมถึงสถาบันการเงินระหว่างประเทศอย่างกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund - IMF), ธนาคารโลก (World Bank), องค์กรศุลกากรโลก (World Customs Organization) และ OECD

บทบาทหรือภารกิจหลักของ ITIC จึงเป็นเรื่องการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายและกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจที่เป็นผู้ให้ทุน โดยกล่าวอ้างเรื่องการสร้างโต๊ะเจรจาต่อรองที่มีสถานะเท่าเทียมกันระหว่างภาครัฐกับภาคธุรกิจ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล การเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลทางวิชาการที่จะสนับสนุนข้อเสนอของภาคธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยใช้ชื่อว่า สามเหลี่ยม ITIC หรือ ITIC Triangle (กรณาคู ภาพด้านล่างประกอบ) ประกอบด้วย 1. ผู้เสียภาษีหรือภาคธุรกิจ 2. ผู้กำหนดนโยบายภาษีคือหน่วยงานภาครัฐ และ 3. ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่เป็นอิสระคือ ITIC⁵⁰ (คล้ายคลึงกับแนวคิด สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี)

⁴⁸ อ้างจาก <http://www.thaitobacco.org/history.php>

⁴⁹ Who We Are at <http://www.iticnet.org/about>

⁵⁰ Stakeholder Value at <http://www.iticnet.org/about/Stakeholder-Value>

ข้อมูลของเครือข่ายรัฐภาคี FCTC องค์การอนามัยโลก⁵¹ เปิดเผยว่า ITIC จัดทะเบียนเป็นมูลนิธิในสหรัฐอเมริกา มักจะกล่าวอ้างว่าทำงานด้านวิจัยและวิชาการอย่างเป็นอิสระ แต่ก็มีข้อเสนอหรือผลการศึกษาวิจัยที่เป็นประโยชน์แก่องค์กรธุรกิจหลักที่ให้ทุนสนับสนุนคือ บริษัทบุหรี่ บริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริษัทน้ำมัน และบริษัทข้ามชาติต่าง ๆ **บริษัทบุหรี่ข้ามชาติที่ให้การสนับสนุนและเป็นกรรมการบริหาร ITIC คือ Philip Morris International British American Tobacco และ Imperial Tobacco**

ข้อมูลภายในของอุตสาหกรรมบุหรี่ที่ถูกเปิดเผยจากการแพ้คดีของกลุ่มอุตสาหกรรมยาสูบที่ถูกรัฐบาลสหรัฐดำเนินคดีในปี ค.ศ.1998 ได้เปิดเผยความสัมพันธ์ของ ITIC ที่มีบทบาทในการช่วยเหลืออุตสาหกรรมยาสูบในการเข้าถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลต่าง ๆ เช่น เอกสารของบริษัทบุหรี่ R.J. Reynolds ในปี 1997 เรื่องที่ ITIC ช่วยเหลือให้มีการพบปะระหว่างผู้แทนของ R.J. Reynolds และ PMI ในการแก้ไขกฎหมายภาษียาสูบของรัฐบาลรัสเซีย

ช่วงปี 2012 ถึง 2013 ITIC ได้ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมยาสูบอย่างน้อย 5 เรื่อง เช่น การจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์เฉพาะหรือ Earmarked Taxes ในสินค้ายาสูบและแอลกอฮอล์ เป็นแนวคิดที่ดีจริงหรือไม่ (Are Earmarked Taxes on Alcohol and Tobacco a Good Idea? Evidence from Asia), The Risks of Excessive Cigarette Taxation: Warnings for Australia, The Illicit Trade in Tobacco Products and How to Tackle It, Asia-11 Illicit Tobacco Indicator 2012, and Asia-11 Illicit Tobacco Indicator 2013: Update for the Philippines นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่เอกสารด้านภาษีในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย สิงคโปร์ เวียดนาม ลัตเวีย ทวีปแอฟริกา⁵²

⁵¹ <http://www.fctc.org/media-and-publications/fact-sheets/alternative-livelihoods-and-environment/1246-itic-a-foundation-directly-sponsored-by-transnational-tobacco-companies>

⁵² International Tax and Investment Center. Publications. 2014. at <http://www.iticnet.org/publications/bulletins>

บทบาทของ ITIC ในประเทศไทย

ITIC ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญโดยแสดงตัวเป็นองค์กรวิชาการทางภาษีและเศรษฐกิจ จัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานในกระทรวงการคลังหลายครั้ง เช่น

- เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2555 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง(สศค.) โดยนายสมชัย สัจจพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ร่วมกับ International Tax and Investment Center จัดงานสัมมนาวิชาการภาษีระหว่างประเทศ เรื่อง Global and Regional Tax Trends and Their Impact on Thailand โดยมีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) เป็นประธานในการเปิดงานและมีปลัดกระทรวงการคลังเป็นผู้กล่าวรายงาน ณ โรงแรมโนโวเทล กรุงเทพ สยามสแควร์⁵³

งานสัมมนาวิชาการภาษีระหว่างประเทศ

เรื่อง Global and Regional Tax Trends and Their Impact on Thailand วันที่ 15 มี.ค.2555

- วันที่ 24 มิถุนายน 2549 การจัดประชุม Asia Tax Forum จัดโดย กระทรวงการคลังเป็นเจ้าภาพร่วมกับ International Tax and Investment Center (ITIC) และ Public Finance Institute of the Philippines Inc. (PFIP) ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22-24 มิถุนายน 2549 ณ โรงแรมคอนราด กรุงเทพมหานคร นายสมชัย สัจจพงษ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง(สศค.) ในฐานะโฆษกกระทรวงการคลังได้สรุปผลการประชุม การปฏิรูประบบภาษีสรรพสามิตในประเทศ

⁵³ <http://www.fpo.go.th/FPO/index2.php?mod=Content&file=contentview&contentID=CNT0007718&categoryID=CAT0000075>

ต่าง ๆ จะอยู่ในรูปของการขยายฐานภาษี และการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเก็บภาษี ในขณะที่ภาษีมูลค่าเพิ่มมีประเด็นสำคัญคือ การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มซ้ำทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำธุรกิจ รวมทั้งความยากในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในภาคการเงิน เป็นต้น

สำหรับในประเด็นของการ Earmark หรือการจัดสรรรายได้ภาษีเพื่อนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์เฉพาะที่กำหนดไว้ ที่ประชุมเห็นว่าควรจะมีการ Earmark หากมีประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ชัดเจนเกิดขึ้นจากการ Earmark นั้น ควรรวมการ Earmark ที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน และต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการกองทุนต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

- เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2558 มีการจัดงานเสวนาวิชาการเพื่อเปิดตัว “คู่มือสำหรับการปฏิรูปภาษีสรรพสามิตในอาเซียน” ซึ่งเป็นคำแปลภาษาไทยของ “ASEAN Excise Tax Reform: A Resource Manual” จัดโดย กรมสรรพสามิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และ ศูนย์ภาษีและการลงทุนระหว่างประเทศ (International Tax and Investment Center) ณ หอประชุม กรมสรรพสามิต กรุงเทพฯ นายสมชาย พูลสวัสดิ์ อธิบดีกรมสรรพสามิต ได้ให้เกียรติกล่าวเปิดงาน และศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กล่าวปาฐกถา นำ หลังจากนั้น Mr. Daniel Witt ประธานศูนย์ภาษีและการลงทุนระหว่างประเทศ และดร.สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง ที่ปรึกษาศูนย์ภาษีและการลงทุนระหว่างประเทศ และอดีตรองเลขาธิการอาเซียน ได้ร่วมกันนำเสนอข้อมูลในการจัดทำ ASEAN Excise Tax Reform: A Resource Manual ในช่วงสุดท้ายเป็นการเสวนาวิชาการในหัวข้อ “การปฏิรูปภาษีสรรพสามิตในอาเซียน” โดยมี นายฉัตร อุเทนสุด ผู้อำนวยการแผนภาษี กรมสรรพสามิต, นางกุสุมา นฤปิติ ผู้บริหารบริษัท ตรีเพชรอิซูซู เซลส์ จำกัด ในนามของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, นายนันท์วิวัฒน์ ธรรมหทัย กรรมการบริหาร และเลขานุการสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องดื่มไทย เข้าร่วมเสวนา โดย ดร.สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง เป็นผู้ดำเนินการรายการ การจัดงานเสวนาในครั้งนี้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้เชี่ยวชาญภาษีสรรพสามิตของภาครัฐและภาคเอกชนกว่า 200 คน

งานเสวนาวิชาการเพื่อเปิดตัว “คู่มือสำหรับการปฏิรูปภาษีสรรพสามิตในอาเซียน” วันที่ 28 ต.ค.2558

3.4 องค์กรบังหน้าอื่น ๆ ของ PM

Front Groups and their activities

เป็นเวลากว่า 25 ปีแล้วที่อุตสาหกรรมยาสูบ/บริษัทบุหรี่ได้ขัดขวางการควบคุมยาสูบโดยการขับเคลื่อนกลุ่มหน้าม้าหรือองค์กรบังหน้า (Front Groups) โดยเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรม ซึ่งได้โจมตีกิจกรรมการควบคุมยาสูบว่าเป็นการทำให้เกิดผลกระทบต่อการผลิตใบยาสูบทั่วโลก

- เนื่องจากกลุ่มบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ (Transnational tobacco companies) ไม่สามารถจะล้มกรอบอนุสัญญา FCTC ได้ และโดยเฉพาะแนวทางปฏิบัติ 4 มาตราคือ 5.3, 8, 11 และ 13 จึงมีกลยุทธ์ในการต่อสู้ด้วยการจัดตั้งองค์กรบังหน้าและยกระดับกิจกรรมในประเทศกำลังพัฒนา เช่น จัดการแสดงสินค้า (Trade Expo) เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่ยอมรับแนวทางปฏิบัติมาตราอื่น ๆ ของ FCTC ด้วย
- การได้กลุ่มชาวไร่ยาสูบมาเป็นพวก ทำให้บริษัทบุหรี่ข้ามชาติยิ่งทำงานเชิงรุกมากขึ้นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของพวกเขาเอง จะเห็นได้ว่าในหลายๆประเทศ ประเด็นการถกเถียงกันเปลี่ยนจากการปกป้องสุขภาพประชาชน ไปเป็นการที่นโยบายควบคุมยาสูบทำให้เกิดความเสียหายต่อชาวไร่ยาสูบและชุมชนของเขา
- บริษัทบุหรี่ข้ามชาติได้ผลักดันชาวไร่ยาสูบให้ทำหน้าที่แทนพวกเขาในที่ประชุมประเทศภาคีสมาชิก FCTC หรือ COP4 โดยการปฏิเสธ Guidelines มาตรา 9 และ 10 และรายงานความก้าวหน้า มาตรา 17 และ 18

ตัวอย่างกิจกรรมที่อุตสาหกรรมยาสูบผลักดันให้เกิดขึ้นในประเทศไทยและใน Southeast Asia

1. บริษัท PM ได้จัดตั้งกลุ่มบังหน้าเทียม (Deceptive Front หรือ fake grassroots organizations)

ในช่วงต้นทศวรรษ 1990s องค์กรที่ชื่อ Healthy Building International (of Australia) ได้ส่งวิทยากรชื่อ Gray Robertson เดินทางบรรยายทั่วเอเชียเรื่อง “Sick Building Syndrome” กิจกรรมนี้จัดขึ้นโดยบริษัท PM⁵⁴ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กำลังให้ความสำคัญกับปัญหาคันนูหรีมือสองในอาคาร

- Gray Robertson เสนอตัวเองว่าเป็น “นักวิชาการอิสระ” แต่เบื้องหลังได้รับความช่วยเหลือจากนักวิชาการ 2 คนที่ทำงานให้ PM ที่ระแวงบรรยายเรื่องคุณภาพอากาศในประเทศไทยและอีกหลายประเทศในเอเชีย สิ่งที่เขาอ้างว่าเป็นเรื่องคุณภาพอากาศ/การระบายอากาศที่เป็นงานวิชาการอิสระนั้น ความจริงเป็นกิจกรรมบังหน้าที่บริษัททุนหรีข้ามชาติสนับสนุนให้มีขึ้นเพื่อยืดเวลาหรือยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวกับคันนูหรีมือสอง ซึ่งในประเทศไทยนั้นกลยุทธ์ของบริษัท PM และ Gray Robertson เกิดขึ้นหลังจากที่มีพ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี (2535) แล้วอย่างไรก็ตามนับว่าผลงานของนักวิชาการอิสระ Gray Robertson ประสบผลสำเร็จในการประวิงเวลาเพื่อปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับคันนูหรีมือสอง เนื่องจากสามารถทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักวิชาการเลิกสนใจที่จะติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับประเด็นมลพิษจากคันนูหรีมือสองในอาคาร⁵⁵
- วันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ.1992 นักวิทยาศาสตร์ของ BAT ชื่อ Sharon (Blackie) Boyse ส่งโทรสารถึง Jorge Basso Dastugue ผู้จัดการบริษัท BAT ในอาร์เจนติน่า ที่มีใจความอ้างถึงราคาที่กำหนดโดย Healthy Buildings International (“HBI”) สำหรับการเตรียมข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการ “Indoor Air Quality” ในกรุงบัวโนสไอเรส ซึ่งในหนังสือปะหน้า Boyse ได้กำชับให้ Dastugue เก็บเรื่องที่ HBI เข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ไว้เป็นความลับที่สุด มีความว่า:

“สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ นี่เป็นเอกสารที่มีความอ่อนไหวอย่างยิ่ง เนื่องจาก HBI กำลังอยู่ในระหว่างการถูกสอบสวนจากทางสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมยาสูบ ดังนั้นชื่อของบริษัทต่างๆที่อ้างถึงจึงถูกลบ กรุณาอย่าถ่ายสำเนาหรือเวียนเอกสารฉบับนี้และโปรดทำลายหนังสือปะหน้าโทรสารนี้

⁵⁴Charoenca N., Mock J., Kungskulniti N., Preechawong S., Kojetin N., Hamann SL. Success counteracting tobacco company interference in Thailand: An example of FCTC implementation for low and middle-income countries. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 2012, 9, 1111-1134; doi:10.3390/ijerph9041111.

⁵⁵PM. *Memorandum to the Thailand file. Trip Report of Drs. Perry and Leslie Lectures on Indoor Air Quality and ETS in October 1993*. Available online: <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/jcx59b00>

หลังจากได้อ่านแล้ว ฉันรู้ว่ามันฟังเหมือนหนังสือลับเจมส์บอนด์แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของ HBI จริงๆ”⁵⁶

2. การผูกมิตรกับสถาบันหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เพื่อต่อต้านนโยบายควบคุมยาสูบ

การผูกมิตรกับสถาบันหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงเพื่อให้ช่วยรับรองกิจกรรมของอุตสาหกรรมยาสูบ เป็นกลยุทธ์เก่าที่บริษัทบุหรี่ยุคใหม่ใช้มานานแล้ว ในประเทศอินโดนีเซียองค์กร NGO ระดับชาติก็เสียท่าบริษัทบุหรี่ยุคใหม่โดยช่วยแปลหนังสือ “FORCES International” ซึ่งเขียนโดยนักเขียนจากสมาคมผู้สูบบุหรี่แห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อมีการแปลเป็นภาษาอินโดนีเซียแล้วแจกจ่ายไปตามมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในประเทศหลายแห่ง

ในประเทศไทยมีนักการเมืองในอดีตบางคนที่มีสายสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมยาสูบ เช่น กลุ่มที่ทำธุรกิจยาสูบทางภาคเหนือ⁵⁷ เอกสารลับของบริษัท PM ปี 1992 บันทึกถึงการวิ่งเต้นในประเทศไทยว่าตัวแทนบริษัทได้เข้าพบรัฐมนตรีสาธารณสุขว่า “ข้าพเจ้าเชื่อว่ารัฐมนตรีคนปัจจุบันเปิดทางให้เรา ได้มีโอกาสแสดงแรงกดดันของบริษัท และการที่เราจะประสบความสำเร็จมากหรือน้อยอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับว่าเราสามารถให้ความรู้ในประเด็นดังกล่าวแก่รัฐมนตรีผู้นั้น และแผนกต่างๆที่เกี่ยวข้องได้มากน้อยแค่ไหน โดยที่เราจะต้องไม่สร้างภาระแก่เขาด้วยรายละเอียดต่างๆที่มากเกินไป ซึ่งอาจทำให้เขาหันไปหาคำอธิบายที่กระจางจากฝ่ายตรงข้ามได้”^{58,59}

3. บริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่รวมตัวกันสร้างฐานอำนาจในเอเชีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศเดียวในเอเชียที่ไม่ได้เข้าร่วมใน FCTC บริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่จึงขยายกิจการได้มากและใช้อินโดนีเซียเป็นฐานในการต่อสู้กับกลุ่มควบคุมยาสูบ โดยมีบริษัท Hanjaya Mandala Sampoerna มีอิทธิพลที่สุดในการต่อสู้กับฝ่ายรณรงค์ควบคุมยาสูบ

เมื่อ PM ฟิลิปปินส์ได้รวมกับบริษัทฟอร์จูน โทแบคโค ทำให้มีส่วนแบ่งการตลาดรวมถึง 90% ขณะนี้เป็นบริษัทที่ส่งออกบุหรี่ยุคใหม่ไปยังหลายภาคส่วนในเอเชีย ได้แก่ ไทย ฮองกง กัมพูชา และเกาหลี และขยายต่อไปยังมาเลเซีย บังกลาเทศ และอินเดีย

⁵⁶Tobacco Control Legal Consortium, *The Verdict Is In: Findings from United States v. PM, Suppression of Information* (2006).

⁵⁷*Ibid.*

⁵⁸Rekart P. *Ministry of Health Meeting, June 4, 1992*; PM Report of the Meeting. Available online: <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/jlc81f00>.

⁵⁹ประกิจ วาทีสาธกิจ. (2551). การแทรกแซงและบ่อนทำลายนโยบายสาธารณะของบรรษัทข้ามชาติ กรณีศึกษา นโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์

บุหรี่ที่บริษัท PM ผลิตส่งออกไปประเทศไทย มีฉลากรูปภาพคำเตือนสุขภาพติดบนซอง ตามที่กฎหมายไทยกำหนด แต่ยี่ห้อที่ผลิตขายในประเทศฟิลิปปินส์นั้นไม่มีฉลากภาพคำเตือน ซึ่งกลยุทธ์ทำธุรกิจสองหน้าของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อนี้มีปรากฏให้เห็นอยู่ บริษัทบุหรี่ยี่ห้อนี้จะปรับกลยุทธ์ให้ เป็นไปตามทิศทางที่จะเอื้อประโยชน์แก่ตนเองเท่านั้น จากข้อมูลในเอกสารลับบริษัทบุหรี่ยี่ห้อ พบว่า คำกล่าวของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อแต่ละครั้งไว้จุดยืนที่แน่นอน แกว้างไปมาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น “ผลกระทบต่อสุขภาพของการสูบบุหรี่ยังไม่ชัดเจน”... “ทุกคนรู้ดีถึงอันตรายของการสูบบุหรี่”... “ยาสูบไม่ใช่สิ่งเสพติด” ... “ยาสูบเป็นสิ่งเสพติดแต่การเสพติดไม่ใช่เรื่องสำคัญ” เป็นต้น^{60, 61} ใน เอกสารลับอีกฉบับหนึ่ง ระบุว่าเจ้าหน้าที่ของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อที่เข้าไปพบเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาล ไทย ใช้วิธีติดต่อกับฝ่ายการเมืองโดยวิธีการที่ “difficult” และ “non-public” หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การลอบปืออย่างลับ ๆ นั่นเอง⁶²

4. การแทรกแซงองค์กรควบคุมยาสูบของฮ่องกง (COSH)⁶³

- รัฐบาลฮ่องกงได้ตั้งสภานุหรี่และสุขภาพ (Council on Smoking and Health หรือ COSH) ขึ้นใน ปี 1987 มีภารกิจสำคัญคือ ดำเนินการตามมาตรการควบคุมยาสูบต่างๆตลอดจนการพัฒนา โปรแกรมการศึกษาและงานวิจัย ตั้งแต่องค์กรนี้เริ่มก่อตั้ง อุตสาหกรรมยาสูบก็เฝ้าจับตามอง ติดตามตรวจสอบบทบาทขององค์กรควบคุมยาสูบนี้อย่างใกล้ชิด⁶⁴ กลยุทธ์ของอุตสาหกรรม ยาสูบที่ต่อต้าน COSH ได้แก่ การทำลายความน่าเชื่อถือขององค์กรทั้งต่อหน้ารัฐบาลและต่อ สาขาสาธารณะ ตอบโต้การสำรวจของ COSH ทำหนังสือถึงรัฐบาลตอบโต้บทความของ COSH กล่าวหาว่าข้อเสนอแนะของ COSH อ้างถึงหลักการวิทยาศาสตร์และการแพทย์ที่ยัง

⁶⁰Hirschhorn N. *Evolution of the Tobacco Industry Positions on Addiction to Nicotine: A Report to the Tobacco Free Initiative*; World Health Organization: Geneva, Switzerland, 2008.

⁶¹Yang SS, Malone RE. Working to shape what society's expectations of us should be. PM's societal alignment strategy. *Tob. Control* 2008, 17, 391-398.

⁶² Harris D. *Memorandum from PM Asia International on 3 December 1991*. Available online: <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/bsqe19e00>.

⁶³ Knight J, Chapman S. “Asia is now the priority target for the world anti-tobacco movement”: attempts by the tobacco industry to undermine the Asian anti-smoking movement. *Tob. Control* 2004;13(Suppl II):ii30-ii36. Doi: 10.1136/tc.2004.009159.

⁶⁴Winokur M. [Memo to YY Tang re: Council on Smoking and Health]. 23 Dec 1987. PM. Bates No. 2504046626. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/bdv19e00>.

พิสูจน์ไม่ได้ มีทัศนคติแนวคิดที่จะเผชิญหน้าด้วยจุดมุ่งหมายชัดเจนในการแบ่งแยกอุตสาหกรรมยาสูบออกจากสังคม^{65, 66}

- ในปี 1989 สถาบันยาสูบแห่งฮ่องกง (Tobacco Institute of Hong Kong หรือ TIHK) ทำการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางเพื่อลดความน่าเชื่อถือของ COSH ที่มีต่อสาธารณะ ด้วยการบรรยายที่สโมสรโรตารี การออกข่าวตามสื่อต่างๆ การแถลงข่าว จดหมายถึงบรรณาธิการ และส่งจดหมาย 1500 ฉบับทางไปรษณีย์ และการสำรวจความคิดเห็นประชาชน

5. ติดตามนักเคลื่อนไหวรณรงค์ต่อต้านยาสูบ

- อุตสาหกรรมยาสูบได้จัดพิมพ์ทำเนียบนักรณรงค์ต่อต้านยาสูบตั้งแต่ปี 1986 ถึง 1999^{67, 68}
- บริษัท PM ได้แจกแผนปฏิบัติการขององค์การอนามัยโลก “WHO’s Action Plan on Tobacco or Health for 1995-1999” แก่พนักงานบริษัทและย้ำว่าเป็นสิ่งที่ควรอ่านอย่างยิ่ง⁶⁹
- PM ได้เปรียบเทียบงบประมาณและกำลังคนที่ทำงานด้านควบคุมยาสูบในประเทศต่างๆ ในเอเชียกับของ PM เองในช่วงเวลานั้น (1995) ซึ่งพบว่า มีน้อยกว่าฝ่ายควบคุมยาสูบ⁷⁰
- PM ได้ทุ่มงบประมาณจำนวนมากในประเด็นเกี่ยวกับวันบุหรี่มือสองในฮ่องกง เป็นจำนวนเงิน 3-4 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งมากกว่างบประมาณรัฐบาลฮ่องกงที่ใช้สำหรับการควบคุมยาสูบเพียงปีละ 400,000 ดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น⁷¹

⁶⁵Tobacco Institute of Hong Kong Limited. Response to anti-smoking proposals made by the Hong Kong Council on Smoking and Health. Jun 1989. PM Bates No.2504064365. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/ohw32e00>.

⁶⁶Tobacco Institute of Hong Kong Limited. Critique by Tobacco Institute of Hong Kong the Hong Kong on Hong Kong Council on Smoking and Health(COSH). Jun 1989. PM Bates No.2504064381/4386. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/phw32e00>.

⁶⁷PMI.The international anti-smoking movement organizations and individuals [Part II]. Jun 1986. PM. Bates No. 2023265010/5063. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/ujs02a00>.

⁶⁸Lenling A. List of tobacco control advocates: [attachment to memo from A. Lenling to M. Winokur]. 24 Sep 1999. PM. Bates No. 2081380266/273. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/ykw65c00>.

⁶⁹Goddard C. PM Asia Inc. [Inter-office memo forwarding anti-tobacco documents]. 8 Dec 1994. PM. Bates No. 2048551059. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/kkq36e00>.

⁷⁰PM Asia Inc.[Corporate affairs – regional overview: Asia]. 1995. PM. Bates No. 2051824808/4824. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/luv14c00>.

⁷¹Stein Associate Inc. Hong Kong: key government personalities in tobacco. 10 Dec 1983. Brown &Williamson.Bates No. 501104006/4011. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/mwf23f00>.

6. แทรกแซงองค์กร Asia-Pacific Association for Control of Tobacco (APACT)

- สมาคมควบคุมยาสูบแห่งเอเชียแปซิฟิก (APACT) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1989 ปัจจุบันเป็นองค์กรที่พนักงำนักวิชาการ นักธรรมรค์ด้านการควบคุมยาสูบที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก
- เอกสารลับของบริษัท PM ระบุว่า“ก่อนที่จะมีการจัดตั้งสมาคมนี้ เราแค่ต่อสู้กับองค์กรต่อต้านยาสูบในแต่ละประเทศเท่านั้น องค์กรใหม่นี้จะเพิ่มคุณภาพในระดับภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งหมายความว่าศัตรู/คู่ต่อสู้ของเราจะยิ่งเพิ่มความรู้ความชำนาญและประสานพลังกันมากขึ้น นับเป็นความท้าทายที่น่าเกรงขามอย่างยิ่ง”⁷²
- ภายใน 6 เดือนหลังจากการก่อตั้งสมาคม PM ก็มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนต่อ APACT “วัตถุประสงค์ของเราคือต้องจำกัดขีดความสามารถของสมาคมนี้ในการมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ”⁷³ ซึ่ง PM มีวิธีการตอบโต้หลายวิธี
- วิธีหนึ่งก็คือ การจัดตั้งสมาคมระดับภูมิภาคขึ้นมีชื่อว่า The Asian Tobacco Council (ATC) ตั้งอยู่ที่ฮ่องกง โดยมีวัตถุประสงค์คือ :

“เพื่อติดตามตรวจสอบกลุ่มต่อต้านยาสูบในภูมิภาคนี้ แล้วรายงานข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและโครงสร้างของกลุ่มดังกล่าวต่อผู้แทนอุตสาหกรรมยาสูบ และพัฒนาแผนปฏิบัติการในการตอบโต้ภารกิจของกลุ่มต่อต้านยาสูบ”⁷⁴
- ภารกิจหลักของ ATC คือ “การติดตามตรวจสอบกิจกรรมของ APACT และพัฒนากลยุทธ์เพื่อตอบโต้กิจกรรมเหล่านั้น โดยเน้นการช่วงชิงพื้นที่ข่าวในสื่อต่างๆ”ในปี 1991 ATC ได้จัดประชุมเพื่อหาวิธีการที่จะตอบโต้ฝ่ายรณรงค์ควบคุมยาสูบ โดยกำหนดข้อคำถามต่างๆในการประชุม เช่น “สถานการณ์ฝ่ายตรงข้ามเป็นอย่างไร และสิ่งใดที่เราจะพิจารณาว่าเป็นความสำคัญลำดับต้นๆของเขา? เรารู้ดีแล้วหรือยังว่าฝ่ายตรงข้ามกำลังคิดอะไรอยู่.... เราจะติดตามความเคลื่อนไหวกิจกรรมฝ่ายตรงข้ามให้ดีขึ้นได้อย่างไร? เราจะหาตัวและเข้าไปทำความเข้าใจกับนักธรรมรค์ที่มีความรับผิดชอบได้อย่างไร? เราจะจัดการกับการลือขบปีของฝ่าย

⁷²PM Asia Inc. APACT. Jan 1993. PM. Bates No. 2500080700. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/wr119e00>.

⁷³PM Asia Inc. Corporate affairs plan: 1990-1992. Dec 1989. PM. Bates No. 2500084000/4042. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/lil19e00>.

⁷⁴Rekart P. Asian Tobacco Council basic charter: [attachment to memo re: Corporate Affairs meeting]. Dec 1989. Philip Morris. Bates No. 2504042080/2081. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/xaw32e00>.

รณรงค์ให้ดีกว่านี้ได้อย่างไร? เราจะทำอะไรได้อีกบ้างที่จะยุติสงครามต่อต้านยาสูบที่ไม่รู้จักจบสิ้น? แรงผลักดันการต้านยาสูบกำลังเข้มข้นมากขึ้นและเน้นหนักในภูมิภาคของเราด้วย”⁷⁵

7. การแทรกแซงการจัดประชุม APACT Conference

APACT Conference เป็นการประชุมวิชาการเรื่องบุหรี่กับสุขภาพในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่จัดขึ้นทุกๆ 3 ปี โดยหมุนเวียนสถานที่จัดประชุมในเมืองใหญ่ๆของประเทศต่างๆในภูมิภาคนี้ อุตสาหกรรมยาสูบได้ติดตามและจัดกิจกรรมตอบโต้การประชุมนี้จนถึงปี 2001 ดังตัวอย่างในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประชุมวิชาการ APACT Conference ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและการตอบโต้ของอุตสาหกรรมยาสูบ

ครั้งที่	ปีคส.	ประเทศ	กิจกรรมและการตอบโต้ของอุตสาหกรรมยาสูบ
1	1989	ไต้หวัน	จัดแถลงข่าวโดยสมาคมส่งออกบุหรี่ของสหรัฐอเมริกา (US Cigarette Export Association) : “การกล่าวหาในที่ประชุม APACT เกี่ยวกับการส่งออกบุหรี่ของสหรัฐอเมริกาเป็นข้อกล่าวหาที่เลื่อนลอย มีอคติและปราศจากความจริง” ⁷⁶
2	1991	เกาหลี	จัดสรุปข่าวโดยบริษัทที่ปรึกษาของอุตสาหกรรมยาสูบว่า “ได้โต้ข้อกล่าวหาในที่ประชุม APACT Conference และ โดยเฉพาะได้ปฏิเสธข้อมูลจากการศึกษาของ Dr. Hirayama ที่เกี่ยวกับพิษภัยจากควันบุหรี่มือสอง” ⁷⁷
3	1993	ญี่ปุ่น	จัดแถลงข่าวโดยประธานสถาบันยาสูบแห่งญี่ปุ่น (Tobacco Institute หรือ TIOJ) มีเนื้อหาเกี่ยวกับบันทึกกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการสำหรับ APACT ⁷⁸

⁷⁵ Turner AD. Asian Tobacco Council. November public Affairs conference: Hong Kong, November 19. 13 Jun 1991. PM. Bates No. 2504002954/2959. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/fkw19e00>.

⁷⁶ Fung J. Asian Pacific Conference on Cigarette Smoking & Health. 12 Jun 1989. PM. Bates No. 2500080712. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/dvc42e00>.

⁷⁷ Ng R. Corporate Affairs weekly highlights: week ending August 30, 1991. 3 September 1991. PM. Bates No. 2504038185/887. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/llu19e00>.

⁷⁸ Telling WL. Tobacco Institute of Japan. With regard to third APACT conference. Apr 1993. PM. Bates No. 2500054001/4002. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/kjf42e00>.

4	1995	ไทย	อุตสาหกรรมยาสูบได้เขียนรายงาน 3 ฉบับเกี่ยวกับการจัดประชุมวิชาการ APACT Conference ในประเทศไทย ^{79, 80, 81}
---	------	-----	---

ก่อนหน้าที่จะมีการประชุม APACT ในกรุงโตเกียวในปี 1993 อุตสาหกรรมยาสูบได้เตรียมการอย่างรอบคอบ โดยจัดประชุมเชิงวิชาการเรื่องควันบุหรี่ปริมาณสอง (ETS) ล่วงหน้าหลายเดือน ซึ่งปรากฏในบันทึกของ PM เช่นเดียวกับ BAT ว่าการประชุมเรื่อง ETS นั้นเป็นการเตรียมตอบโต้การประชุมวิชาการ APACT (ด้วยการควบคุมสื่อ) เพื่อลดทอนความสำคัญของการประชุมวิชาการเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ในระหว่างการประชุม APACT ในกรุงโตเกียว สถาบันยาสูบแห่งญี่ปุ่น (TIOJ) จัดทำแผนปฏิบัติการ “Action Plan for APACT” แจกจ่ายแก่สมาชิกบริษัทบุหรี่ ซึ่งระบุชัดเจนถึงมาตรการตอบโต้ทั้งก่อนการประชุมและระหว่างการประชุม ตลอดจนกลยุทธ์ที่จะ “จัดการ” กับสื่อ⁸²

ปี 1995 การประชุม APACT ครั้งต่อมา จัดขึ้นในประเทศไทย ที่จังหวัดเชียงใหม่ อุตสาหกรรมยาสูบใช้กลยุทธ์ “จัดการ” สื่อข่าว ที่จะรายงานข่าวเกี่ยวกับการประชุม ดังปรากฏในเอกสารภายในของบริษัท PM ดังนี้⁸³

“...เมื่อองค์กรณรงค์เพื่อการควบคุมยาสูบในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (*Asia Pacific Association for the Control of Tobacco : APACT*) จัดให้มีการประชุมเรื่องการควบคุมยาสูบในกรุงเทพฯ (ที่ถูกตั้งชื่อ เชียงใหม่) ซึ่งเป็นการจัดการประชุมทุกสามปี เราได้ทำการสังเกตการประชุมดังกล่าว และด้วยเวลาที่เหมาะสม เราได้จัดให้มีหน่วยข่าวกรองเพื่อสืบให้ทราบว่าการประชุมมีการอภิปรายอะไรบ้าง เรายังสามารถบริหารจัดการได้อย่างรอบคอบกับสื่อมวลชนจำนวนมาก ที่รายงานเกี่ยวกับการประชุม”

⁷⁹PM Asia Inc. 1995 APACT conference Chiang Mai, Thailand Nov 22-24, 1995: report 1. 23 Nov 1995. PM. Bates No. 2046304013/4014 <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/klf97d00>.

⁸⁰PM Asia Inc. 1995 APACT conference Chiang Mai, Thailand Nov 22-24, 1995: report 2. 24 Nov 1995. PM. Bates No. 2046304015/4020. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/llf97d00>.

⁸¹PM Asia Inc. 1995 APACT conference Chiang Mai, Thailand Nov 22-24, 1995: report 3[part three]. 28 Nov 1995. PM. Bates No. 2046304048. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/blf97d00>.

⁸² Japan Tobacco. Asian plan for APACT. 1 Mar 1993. PM. Bates No. 25000540030. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/qpi19e00>.

⁸³ประคิด วาทีสาธกกิจ. (2551). การแทรกแซงและบ่อนทำลายนโยบายสาธารณะของบริษัทข้ามชาติ กรณีศึกษา นโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : เจริญดีมีมั่นคงการพิมพ์(หน้า 95) <http://www.ysmoking.com/home/th/document.php?categories=30>

ที่มา : คัดลอกมาจากเอกสารของบริษัทฟิลลิปมอร์ริสจำกัด ที่ระบุถึงการเข้าไปล้วงความลับในการประชุมที่เชียงใหม่ ในปี ค.ศ. 1995 อีกทั้งยังสามารถควบคุมการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในเรื่องเกี่ยวกับการประชุมได้ด้วย

(<http://www.ysmoking.com/home/th/document.php?categories=30>)

8. กรณีธุรกิจยาสูบจัดจ้าง ITIC ทำรายงานเกี่ยวกับภาษี

- องค์กร ITIC (International Tax and Investment Center) ร่วมกับ Oxford Economics จัดทำรายงานการประมาณปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคบุหรี่หนีภาษีในเอเชีย เมื่อปี 2012 และ 2013 ซึ่งเป็นรายงานที่ได้รับทุนจากบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ PMI
- SEATCA (The South East Asia Tobacco Control Alliance) ได้ประเมินคุณภาพของรายงานฉบับนี้พบว่ามีปัญหา 4 ข้อที่เป็นข้อผิดพลาด เช่น ระเบียบวิธีวิจัยไม่ถูกต้อง ทำให้ผลการศึกษาวิจัยเอนเอียงไปในทางให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมยาสูบ⁸⁴

⁸⁴ Industry-funded report on illicit trade in Southeast Asia lacks credibility. 12 Jun 2015 Research Alert. <http://www.tobaccofreekids.org>

4. กรณีศึกษาเกี่ยวกับการแทรกแซงการควบคุมยาสูบของ บริษัท PM ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายกฎหมายควบคุมยาสูบของประเทศไทย มีดังนี้

4.1 กรณีศึกษาที่ 1 การแทรกแซงกระบวนการเสนอร่างกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในช่วงปี พ.ศ.2534-2535⁸⁵

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2532 ถึง 2535 ได้เกิดสำคัญ 2 ฉบับคือ ร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. โดยก่อนหน้านี้นั้นประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบที่เป็นมาตรการทางภาษีเท่านั้นคือ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 แต่ยังไม่มียกกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยเฉพาะบุหรี่ และยังไม่มียกกฎหมายคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่เหมือนในต่างประเทศและยังไม่มียกนโยบายหรือยุทธศาสตร์การควบคุมการบริโภคยาสูบระดับชาติแต่อย่างใด

ก่อนปี 2532 การโฆษณาบุหรี่ยังไม่มีกฎหมายห้ามแต่อย่างใด จนกระทั่งมีการออกคำสั่งคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่ 2/2532 เรื่องห้ามการโฆษณาในทุกสื่อโฆษณา และคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคออกประกาศให้บุหรี่เป็นสินค้าควบคุมฉลากตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 106 ตอนที่ 25 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2532⁸⁶)

นพ.หทัย ชิดานนท์ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้คิดริเริ่มที่จะร่างกฎหมายควบคุมบุหรี่และกฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่มาตั้งแต่ช่วงเริ่มทำหน้าที่เป็นเลขานุการในคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ (คยช.) ที่จัดประชุมเป็นครั้งแรกในเดือนเมษายน 2532 และได้เสนอให้ที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการด้านกฎหมายขึ้น โดยมี นายประเสริฐ นาสกุล เป็นประธานอนุกรรมการ ฯ ซึ่งขณะนั้นท่านเป็นรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการท่านอื่น เช่น นพ.หทัย, นพ.ประกิต, นพ.ชูชัย ศุภวงศ์, ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้แทนกรมสรรพสามิต และมี ผอ.กองนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นเลขานุการ⁸⁷

ในรายงานนี้จะกล่าวถึงเฉพาะเหตุการณ์สำคัญและกรณีการแทรกแซงของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ ที่พยายามเข้ามาบีบบังคับในการคัดค้านการยกร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ดังนี้⁸⁸

⁸⁵ไพศาล ลิ้มสถิตย์, รายงานวิจัยโครงการ “การศึกษาความสำคัญของ WHO FCTC มาตรา 5.3 ต่อการควบคุมยาสูบของประเทศไทย” (2556), อ้างแล้ว, น.32-38.

⁸⁶ประกิต วาทีสาธกิจ, ผู้เพื่อไทยไร้ควันบุหรี่: บันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2549), หน้า 106-107.

⁸⁷หทัย ชิดานนท์, มรรคาสู่การตรากฎหมายควบคุมยาสูบ นักสู้ไทยพิชิตยักษ์พิทักษ์ยาสูบข้ามชาติ (กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2551), หน้า 17-18.

⁸⁸ดูรายละเอียดใน หทัย ชิดานนท์, เล่มเดียวกัน.

เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการต่อร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ที่เสนอโดยกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งขณะนั้นมี นายชวน หลีกภัย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยก่อนหน้านั้นในเดือนเดียวกัน รัฐบาลได้พิจารณาที่จะเปิดตลาดบุหรี่ต่างประเทศ ตามกระแสการกดดันของบริษัทบุหรี่สหรัฐและรัฐบาลสหรัฐ และคำตัดสินขององค์คณะของแอดดิงที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น นพ.หทัย ชิตานนท์ และ ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกิจ) โดยการแนะนำจากท่านพร อิศรางกูร ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้น ได้ขอต่อรองให้รัฐบาลไทย ออกกฎหมายในการควบคุมการบริโภคยาสูบ และคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ รวมทั้งการจัดตั้งสำนักงานควบคุมการบริโภคยาสูบ ในกระทรวงสาธารณสุข⁸⁹

เหตุการณ์การเมืองสำคัญในช่วงรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นที่ให้ความเห็นชอบร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบคือ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 เกิดเหตุการณ์รัฐประหารของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) นำโดย พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ หัวหน้าคณะ รสช.และ พลเอกสุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น โดยมี นายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2534 ถึงวันที่ 23 กันยายน 2535 เหตุการณ์ดังกล่าวอาจมีส่วนทำให้การพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ของคณะกรรมการกฤษฎีกาหยุดชะงักไป เรื่องนี้เองทำให้ภาคประชาสังคมและนักวิชาการด้านสุขภาพนำโดย นพ.หทัย ชิตานนท์ ได้มีจดหมายส่วนตัว (ลงวันที่ 21 มีนาคม 2534) ถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ศ.นพ.อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ) สอบถามความคืบหน้าของร่างกฎหมายนี้ และได้ติดต่อไปยังเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วย⁹⁰

ด้วยเหตุนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นพ.ไพโรจน์ นิงสานนท์) จึงได้ออกคำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ 227/2534 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่าง พ.ร.บ.ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่และสุขภาพ โดยมี นพ.หทัย เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการที่เป็นผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมสรรพสามิต ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) นพ.ประกิต นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล เป็นต้น ต่อมากระทรวงสาธารณสุขได้แจ้งเรื่องการปรับปรุงร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบตามข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะ 6 และยื่นขึ้นถึงเหตุผลความจำเป็นในการมีกฎหมายฉบับนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะ 6 ได้เริ่มพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. เป็นครั้งแรกในวันที่ 12 กันยายน 2534 ในช่วงเวลานี้ เริ่มปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความพยายามแทรกแซงกระบวนการร่างกฎหมายของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ เช่น

⁸⁹ชูชัย ศุภวงศ์, 2 ทศวรรษการควบคุมการบริโภคยาสูบของสังคมไทย, อ้างแล้ว, หน้า 31.

⁹⁰หทัย ชิตานนท์, มรรคาสู่การตรากฎหมายควบคุมยาสูบ นักสู้ไทยพิชิตยักษ์พิทักษ์ยาสูบข้ามชาติ, อ้างแล้ว, หน้า 37-45.

▪ วันที่ 30 กันยายน 2534 เวลา 10.00 น. ตัวแทนบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ (เช่น นายวิโรจน์ BAT, นายไพฑูรย์นาย Patrick บริษัท PM และนาย Roger Winch) ได้เข้าพบ รองนายกรัฐมนตรี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ที่ทำเนียบรัฐบาล โดยปรากฏเป็นเอกสารภายในของบริษัทบุหรี่คือ บันทึกของนายวิโรจน์ ไตรรัตน์ โณภาส ผู้แทนของบริษัท BAT ประจำประเทศไทย ระบุว่าตลอดประสงค์3 ประการในการเข้าพบรองนายก ฯ นายมีชัยมี เนื้อหา ดังนี้⁹¹

1) เพื่อหารือกับตัวแทนรัฐบาลที่รับผิดชอบร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า เรา (กลุ่มบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ) จะมีสิทธิเข้าร่วมกระบวนการร่างกฎหมายฉบับนี้ โดยเฉพาะในประเด็นการแจ้งส่วนประกอบของบุหรี่หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ingredients issue)ว่าจะใช้วิธีการใดในการบัญญัติเป็นกฎหมาย

2) เพื่อสร้างความมั่นใจแก่รัฐบาลว่า เรา (กลุ่มบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ) จะปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องการห้ามโฆษณา

3) เพื่อแสดงความกังวลว่า ในช่วงเวลา 2 ปีที่ผ่านมา กระทรวงพาณิชย์และกรมศุลกากรที่เริ่มควบคุมบุหรี่ อาจทำให้ทัศนคติเชิงลบของประชาชนต่อร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ อันจะส่งผลทำให้มีการลักลอบนำบุหรี่เถื่อนเข้าประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น และทำให้รัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้

รองนายก ฯ นายมีชัย ซึ่งรับผิดชอบสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นว่า รัฐบาลนี้ยังไม่เห็นร่างกฎหมายนี้ และไม่แน่ใจว่าจะผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีหรือไม่ โดยส่วนตัวแล้วไม่เห็นด้วยที่จะให้มีกฎหมายฉบับนี้ เพราะขัดแย้งกับนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมเรื่องการผ่อนคลายกฎระเบียบ (DEREGULATING) สนับสนุนเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (privatization) จึงไม่เหมาะสมที่จะสร้างกฎระเบียบขึ้นใหม่ (RE-REGULATING) ท่านยังพูดติดตลกว่าเป็นลูกค้าที่ซื่อสัตย์ของบุหรี่ยี่ห้อ State Express 555 (บุหรี่ของ BAT) และยังสามารถให้คำแนะนำแก่ตัวแทนบริษัทบุหรี่ว่า

1) กลุ่มอุตสาหกรรมยาสูบควรแสดงความกังวลของตนต่อเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เพิ่งได้รับแต่งตั้งคือ นายวัฒนา รตนวิจิตร

2) ควรติดต่อขอเข้าหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นพ.ไพโรจน์ นิงสานนท์) เพื่อสอบถามประเด็นที่ท่านรัฐมนตรียังกังวลและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน โดยรองนายก ฯ รับปากว่าจะโทรศัพท์ถึงรัฐมนตรี ฯ สธ. เพื่อปรึกษาในเรื่องนี้ เช่น อาจเสนอให้กลุ่มอุตสาหกรรมยาสูบเข้าร่วมในกระบวนการร่างกฎหมายของคณะกรรมการที่กระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้ง

บันทึกสรุปการประชุมของกลุ่มตัวแทนบริษัทบุหรี่ (post meeting summary) สรุปความว่า พวกเขาเห็นพ้องกันว่า การเข้าพบครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ไม่มีความกังวลอะไรร้ายแรงเกี่ยวกับร่าง

⁹¹เล่มเดียวกัน, หน้า 51-55. หรือดู MEMORANDUM from Viroj to David Aitken "INDUSTRY MEETING WITH DEPUTY PRIME MINISTER MEECHAI RACHUPHAN AT GOVERNMENT HOUSE, SEPT, 30, 1991 10.00 A.M." (September 30, 1991).

พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. แต่ควรเร่งดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ การขอเข้าพบเลขาธิการ คณะกรรมการกฤษฎีกาภายในสัปดาห์นี้และเสนอกฎหมายสิงคโปร์เรื่องส่วนประกอบของบุหรี่ และควรทำจดหมายถึงรองนายก ฯ นายมีชัย เพื่อขอขอบคุณและแจ้งความถึงหน้าการดำเนินการตามคำแนะนำของท่าน รองนายก ฯ และควรสอบถามท่านเรื่องการ โทรศัพท์ติดต่อกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อที่จะเตรียมการเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขต่อไป นาย Patrick จะติดต่อสำนักงานที่ สิงคโปร์เพื่อให้ส่งกฎเกณฑ์เรื่องส่วนประกอบบุหรี่มาให้ แต่จะไม่ส่งมาตรการเข้มงวดอื่น ๆ เช่น การตั้ง แสตมป์หรือการจำหน่ายบุหรี่

▪ วันที่ 9 ตุลาคม 2534 เวลา 15.00 น. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตัวแทนบริษัท บุหรี่ข้ามชาติ (เช่น นายวิโรจน์ BAT, นายไพฑูรย์วิโรจน์โกคา ผู้จัดการบริษัท PM ประเทศไทย นาย Patrick Rekart นาย Larry Matthews บริษัท RJR และนาย Tetsu Asaki บริษัท JTI) ได้เข้าพบรองเลขาธิการ คณะกรรมการกฤษฎีกา (นายไมตรี ดันเต็มทรัพย์) ซึ่งปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ฯ ที่เดินทางไป ต่างประเทศ นาย Patrick ได้กล่าวถึงผลการเข้าพบรองนายก ฯ นายมีชัย ที่แนะนำให้เข้าพบเลขาธิการ ฯ เพื่อที่จะให้ข้อมูลแก่รัฐบาลว่า ร่างกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบนี้มีข้อห้ามหลายเรื่อง และกำหนดให้แจ้ง ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วย

นายไมตรี ดันเต็มทรัพย์ รองเลขาธิการ ฯ ให้ข้อมูลว่า ร่างพ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ได้รับการรับรองจากรัฐบาลนี้แล้ว จึงอยู่ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะ 6 นายไมตรี ให้ข้อมูลแก่ตัวแทนบริษัทบุหรี่ว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเข้าร่วมแสดง ความเห็นเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ฯ และแนะนำให้อุตสาหกรรมยาสูบยื่น ข้อเสนอแนะโดยเร็วที่สุด สำหรับประเด็นที่บริษัทบุหรี่สอบถามเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้ นาย ไมตรีแจ้งว่าร่างกฎหมายนี้กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าของร่าง จึงแนะนำให้หารือกับรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มบริษัทบุหรี่ข้ามชาติกลุ่มนี้ได้ทำจดหมายเป็นทางการส่งถึงรองนายกรัฐมนตรี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ หลายครั้ง เช่น

จดหมายลงวันที่ 10 ตุลาคม 2534 มีเนื้อหาเป็นจดหมายขอขอบคุณรองนายก ฯ มีชัย ที่ได้ให้โอกาส กลุ่มอุตสาหกรรมผู้นำเข้าบุหรี่เข้าพบเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2534 และกล่าวเน้นย้ำเรื่องความร่วมมือระหว่าง ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยาสูบกับรัฐบาล โดยเฉพาะการพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ฯ ในประเด็นการกำหนดระดับสารทาร์ (Tar) และนิโคติน (Nicotine) ในบุหรี่ของรัฐบาลโดยลำพัง รวมถึงการ ควบคุมกิจกรรมการทำตลาดของบริษัทที่ถูกล่าว่าไม่เหมาะสม

จดหมายลงวันที่ 18 ตุลาคม 2534 มีเนื้อหาอ้างข้อมูลความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับอุตสาหกรรม ยาสูบ ในเรื่องกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องระดับสารทาร์และนิโคตินในบุหรี่ เช่น ฮองกง สิงคโปร์ ญี่ปุ่น

และเสนอแนะเรื่องการเปิดโอกาสให้บริษัทผู้ผลิตบุหรี่มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังระดับสารทาร์และนิโคตินในบุหรี่ร่วมกับรัฐบาลไทย เช่น การจัดตั้งห้องแล็บตรวจสอบ การฝึกอบรมบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การวางแผนเรื่องการจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ทดสอบต่าง ๆ

จดหมายลงวันที่ 22 ตุลาคม 2534 ระบุถึงประเด็นหลักเกณฑ์เรื่องส่วนประกอบของบุหรี่ และการทดสอบระดับสารทาร์และนิโคตินที่เกิดจากการเผาไหม้บุหรี่ อีกทั้งยังกล่าวอ้างว่าส่วนประกอบของบุหรี่ถือเป็นความลับทางการค้าของผู้ผลิตบุหรี่ แม้ว่ารัฐบาลหลายประเทศจะกำหนดให้แจ้งข้อมูลดังกล่าวก็ตาม

ต่อมา เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2534 เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือถึงเลขานุการคณะรัฐมนตรี เพื่อส่งร่างพ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ฯ ที่พิจารณาเสร็จแล้ว ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขทำหนังสือถึงเลขานุการ ครม. ลงวันที่ 17 มกราคม 2535 เรื่องเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเสร็จ เหตุการณ์นี้ทำให้กลุ่มบริษัทบุหรี่ทำหนังสือถึงรองนายก ฯ มิชัย เพื่อคัดค้านเนื้อหาของร่างกฎหมายนี้ว่ามีข้อเสียหลายประการ

มีการวิเคราะห์มุมมองของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติในการสร้างความสัมพันธ์กับรองนายก ฯ มิชัย ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด เพื่อที่จะให้เกิดการเจรจาพูดคุยกับตัวแทนรัฐบาลในประเด็นการกำหนดส่วนประกอบของบุหรี่ กลุ่มบริษัทบุหรี่ยังมองว่า รองนายกรัฐมนตรี นายมิชัย เป็นพันธมิตรสำคัญในการคัดค้านการเสนอร่างพ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ฯ โดย นพ.หทัยแสดงความเห็นว่า รองนายก ฯ มิชัยต้องการที่จะให้นำบทบัญญัติเรื่องการแจ้งส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบออก (มาตรา 11) ร่างกฎหมายนี้⁹² ทั้งนี้ รองนายก ฯ มิชัยได้เสนอประเด็นต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 ที่กำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยให้เหตุผลว่า มาตรา 11 ไม่เป็นธรรมต่อผู้ประกอบการเนื่องจากเป็นความลับทางการค้า แต่ นพ.หทัย ได้ชี้แจงเหตุผลที่ต้องมาตรา 11 ไว้ เพราะสอดคล้องกับคำตัดสินของแอกต์ และยังมีกฎหมายแคนาดา และกฎหมายสหรัฐที่กำหนดให้บริษัทบุหรี่ต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนประกอบบุหรี่ต่อภาครัฐ ทำให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเสร็จตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 และเห็นชอบให้เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป และเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2535 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ทำให้ร่างกฎหมายทั้งสองฉบับถูกเสนอไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติพร้อมกัน

สำหรับการขอเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขของกลุ่มบริษัทบุหรี่ยุคนั้น รัฐมนตรี ฯ ได้มอบหมายให้ นพ.หทัย เป็นผู้แทนในการหารือแทน ซึ่งมีการพบปะกันเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2534 ซึ่งมีการ

⁹² R MacKenzie, J Collin, K Sriwongcharoen, et al., "If we can just 'stall' new unfriendly legislations the scoreboard is already in our favour": transnational tobacco companies and ingredients disclosure in Thailand, *Tob Control* 2004 13: ii81.

บันทึกวิดิโอและเสียงในการประชุมด้วย นพ.หทัยได้กล่าวกับตัวแทนบริษัทบุหรีว่า ตนเองมีจุดยืนที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับธุรกิจยาสูบ

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีกรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการเข้าแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบอย่างชัดเจน มีรายละเอียดดังนี้

นายแพทย์ อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนปรากฏเป็นข่าวในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535 ว่า มีตัวแทนบริษัทบุหรีต้องการเข้าพบตน แต่ตนไม่ให้เข้าพบ ทำให้บริษัทบุหรีร้องเรียนต่อรองนายก ฯ มีชัย ขอมมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างกฎหมายนี้

ต่อมา วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2535 กลุ่มบริษัทบุหรีข้ามชาติได้ทำจดหมายถึงประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อขออนุญาตเข้าชี้แจงร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ฯ โดยอ้างเหตุผลว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้จะเป็นผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ไม่มีความจำเป็นที่จะออกกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากมีกฎหมายหลายฉบับที่ควบคุมการประกอบกิจการสินค้าหรืออยู่แล้ว ขั้นตอนนโยบายการค้าของรัฐบาลที่ต้องการลดบทบาทของรัฐ เพื่อให้การประกอบธุรกิจมีความคล่องตัว หลักการในร่าง พ.ร.บ.หลายประการคลุมเครือไม่ชัดเจน อีกทั้งกระบวนการพิจารณาก็ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบแสดงความเห็น

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ผ่านการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ในวาระ 1 สภา ฯ จึงส่งให้คณะกรรมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพิจารณาคำแปรญัตติของสมาชิก สนช. โดยมีกำหนดเวลาแปรญัตติภายใน 3 วัน โดยร่าง พ.ร.บ.ควบคุม ฯ มีผู้ขอแปรญัตติ 3 คนคือ นายธรรมนุญ ลัดพลี นายอิสสโกสิน และนายดุสิต ศิริวรรณ ทั้งนี้ นายธรรมนุญ ลัดพลี ขอแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อย ส่วนนายอิสสโกสิน และนายดุสิต ศิริวรรณ ขอตัดมาตรา 4 (การห้ามขายบุหรีแก่ผู้ที่มีอายุไม่ครบ 18 ปี) และมาตรา 11 (การกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าแจ้งส่วนประกอบของบุหรี) ออกทั้งหมด

การประชุมคณะกรรมการสาธารณสุข ฯ ครั้งแรกในวันที่ 10 มีนาคม 2535 มีตัวแทนของบริษัท PM (ประเทศไทย) คือ นายไพฑูรย์ วิโรจน์โกภา เข้าร่วมประชุมอยู่ด้วยโดยไม่ได้รับเชิญ ทำให้ นพ.หทัยแจ้งเรื่องนี้ให้รองประธาน ฯ (ศ.นพ.วิกิจ วีรานูวัตต์) ทราบ จึงได้แจ้งให้ประธานคณะกรรมการ ฯ คือ ศ.นพ.ประสพ รัตนกร ทราบ ประธาน ฯ จึงประกาศให้ผู้ที่ไม่ได้รับเชิญออกจากห้องประชุมไป นายไพฑูรย์และนายดุสิต จึงลุกเดินออกจากห้องประชุม เจ้าหน้าที่รัฐสภาแจ้งว่า นายดุสิต ศิริวรรณ สมาชิก สนช.เป็นผู้พานายไพฑูรย์เข้ามาในห้องประชุม โดยอ้างว่าเป็นคนของตน แต่มิได้แจ้งให้ทางคณะกรรมการ ฯ ทราบล่วงหน้า

เหตุการณ์ลือขบปีของบริษัทบุหรี่ที่สมาชิก สนช.พาตัวแทนบริษัทบุหรี่ข้ามชาติเข้าร่วมประชุมพิจารณาร่างกฎหมาย ถือเป็นสิ่งสะท้อนความพยายามอย่างสูงของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติที่เข้าถึงผู้มีตำแหน่งระดับสูงที่เกี่ยวกับการพิจารณากฎหมาย ฝ่ายสุขภาพได้แจ้งข่าวนี้ให้สื่อมวลชนทราบ ทำให้เป็นข่าวใหญ่โตขึ้นหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายฉบับในกรณีนี้ ด้านนายดุสิต ศิริวรรณ อ่างเหตุผลที่พนายไพฑูรย์เข้าร่วมประชุมด้วย เพราะอยากให้ช่วยนำเสนอข้อมูลทั้งสองด้านต่อคณะกรรมการฯ ส่วนรองนายกฯ มีชัย ให้สัมภาษณ์ทางสื่อว่า บุคคลภายนอกสามารถเข้าฟังการแปรญัตติของคณะกรรมการฯ ได้เพราะไม่ถือว่าเป็นความลับในเรื่องดังกล่าว ไม่มีอะไรต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการ

ในเดือนมีนาคม 2535 ก่อนที่จะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองในวาระ 2 และ 3 เอกสารภายในของบริษัทบุหรี่คือ British American Tobacco UK and Export's (BATUKE) (Davis R. Developments in Thailand. 10 Mar 1992. British American Tobacco. Bates No. 304033896. Available from Guildford Depository.) จัดทำโดย นาย Richard Davies ได้แจ้งข้อมูลเรื่องเจ้าหน้าที่บริษัทบุหรี่ได้พยายามลือขบปีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีอาวุโสบางท่าน เพื่อให้ตัดเรื่องการแจ้งส่วนประกอบของบุหรี่ออกไป โดยดึงความสนใจของรัฐบาลไปในเรื่องสารทาร์และนิโคติน⁹³

ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ในวาระ 2 และวาระ 3 จนกระทั่งมีการประกาศพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2535 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับราวต้นเดือนสิงหาคม 2535 คือเมื่อพ้นกำหนด 120 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ส่วนกฎหมายอีกฉบับคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2535 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2535 เป็นต้นไป

การที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบกฎหมายควบคุมยาสูบที่สำคัญ 2 ฉบับข้างต้นได้ แม้ว่าจะมีการแทรกแซงของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติที่พยายามลือขบปีสมาชิก สนช.บางคน รวมถึงผู้มีอำนาจในรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ก็ประสบความสำเร็จ เป็นผลจากการเฝ้าระวังตรวจสอบของฝ่ายที่สนับสนุนกฎหมาย 2 ฉบับนี้ รวมถึงการทำงานร่วมกับสื่อมวลชนโดยเฉพาะ

⁹³Ibid.

หนังสือพิมพ์ที่ช่วยเปิดโปงความพยายามดังกล่าว ทำให้เกิดกระแสสังคมต่อต้านการแทรกแซงของผู้ประกอบการบุหรี่ ผู้ที่รับผิดชอบในการพิจารณาร่างกฎหมายมีความระมัดระวังตัวมากขึ้น

4.2 กรณีศึกษาที่ 2 การฟ้องศาลปกครองเพื่อขอให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ จากร้อยละ 55 เป็นร้อยละ 85⁹⁴

สืบเนื่องจากกรณีกระทรวงสาธารณสุขได้ออก “ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการแสดงรูปภาพข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบในฉลากของบุหรี่ซิการ์เรต พ.ศ. 2556”⁹⁵ ลงวันที่ 6 มีนาคม 2556 ประกาศฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับตามกฎหมายเมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาคือ ตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม 2556 เป็นต้นไป ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับใหม่นี้ได้ยกเลิก “ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซิการ์เรตพ.ศ. 2552” ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปภาพคำเตือนในฉลากบุหรี่ใหม่ทั้งหมดรวม 10 แบบ ข้อสำคัญคือ มีการเพิ่มขยายขนาดพื้นที่ข้อความ ภาพคำเตือนในฉลากบุหรี่ซิการ์เรตจากร้อยละ 55 ตามประกาศ ฯ ฉบับเดิมเป็นร้อยละ 85 ฉะนั้น การฟ้องร้องนี้จึงถือเป็นครั้งแรกที่บริษัทบุหรี่ยี่ห้อต่างฟ้องกฎหมายควบคุมยาสูบของไทย

การฟ้องร้องของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อต่างดังกล่าว ถือเป็นรูปแบบการแทรกแซงการควบคุมยาสูบที่พบในหลายประเทศ ทำให้รัฐบาลไม่สามารถใช้บังคับกฎหมายควบคุมยาสูบในทันที ในบางกรณีอาจใช้เวลานานในการต่อสู้คดีความในชั้นศาล ได้แก่

คดีที่ 1 บริษัท PMTL และ บริษัท PM โปรดักส์ เอส.อา. จำกัด ผู้ฟ้องคดี กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และ กระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ถูกฟ้องคดี(คดีหมายเลขดำที่ 1324/2556)

คดีที่ 2 บริษัท เจที อินเตอร์เนชั่นแนล (ไทยแลนด์)⁹⁶ จำกัด และ บริษัท เจที อินเตอร์เนชั่นแนล เอส.เอ จำกัด ผู้ฟ้องคดี กับกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ถูกฟ้องคดี

ผลของการฟ้องคดีข้างต้น ทำให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 19 มิ.ย. 2556 ซึ่งมีผลในทางกฎหมายคือ ประกาศฉบับใหม่ยังไม่มีผลตาม

⁹⁴ไพศาล ลิ้มสถิตย์, รายงานวิจัยโครงการ “การศึกษาความสำคัญของ WHO FCTC มาตรา 5.3 ต่อการควบคุมยาสูบของประเทศไทย” (2556), อ้างแล้ว, น.78-85.

⁹⁵ราชกิจจานุเบกษา เล่ม130ตอนพิเศษ45ง (วันที่ 5 เมษายน 2556)

⁹⁶บริษัท เจที อินเตอร์เนชั่นแนล (ไทยแลนด์) จำกัดเป็นบริษัทสาขาของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อต่างรายใหญ่ที่ชื่อว่า Japan Tobacco International(JTI) จัดตั้งในปี 1999 โดยเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มบริษัท Japan Tobacco Group of Companies มีสำนักงานใหญ่ที่กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ ดู <http://www.jti.com/our-company/jti-at-a-glance/>

กฎหมายเป็นเวลาหลายเดือน จนกระทั่ง ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งศาลปกครองกลางที่ ให้คุ้มครองชั่วคราว

ต่อมา กระทรวงสาธารณสุขได้รับหนังสือจากศาลปกครองสูงสุด โดยคำสั่งที่ 269 / 2557 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2557 มีคำสั่งให้ยกเลิกการคุ้มครองชั่วคราวของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว เมื่อช่วงปลายวันที่ 26 มิถุนายน 2557 ระบุว่ากระทรวงสาธารณสุขดำเนินงานถูกต้องตามขั้นตอน ยึดประโยชน์ปกป้องคุ้มครองสุขภาพประชาชนเป็นสำคัญ และเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจยาสูบถือปฏิบัติได้ จึงมีผลให้ประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้ ซึ่งมีข้อกำหนด 11 ข้อ มีผลบังคับใช้ทันที ตั้งแต่วันที่ศาลปกครองสั่งเป็นต้นไป ดังนั้น ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าบุหรี่ทุกตราขาย ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังนี้

คดีที่บริษัทบุหรี่ข้ามชาตินำโดย บริษัท PMTL ฟ้องร้องของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติฟ้องกระทรวงสาธารณสุข อาจใช้เวลาพิจารณาคดีอีกหลายเดือนหรือหลายปี จึงจะรู้ว่า ใครจะเป็นฝ่ายชนะคดี การฟ้องร้องดังกล่าวถือเป็นรูปแบบการแทรกแซงการควบคุมยาสูบที่พบในหลายประเทศ ทำให้รัฐบาลไม่สามารถใช้บังคับกฎหมายควบคุมยาสูบในทันที ในบางกรณีอาจใช้เวลานานในการต่อสู้คดีความในชั้นศาล

4.3 กรณีศึกษาที่ 3 การคัดค้านร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ของกลุ่มธุรกิจยาสูบและกลุ่มชาวไร่ยาสูบ ในช่วงปี 2555 ถึงปัจจุบัน (2558)

กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอร่างกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ฉบับใหม่) เข้าสู่การพิจารณาในคณะรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม 2557 แต่ได้มีการเข้าคัดค้านของกลุ่มชาวไร่ยาสูบ และสมาคมการค้ายาสูบ ส่งผลให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ได้ส่งร่างคืนกลับมาให้กระทรวงสาธารณสุขทบทวนใหม่ โดยให้มีการรับฟังความเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ข้อต่อสู้ของบรรดาองค์กรที่ขัดขวางการเสนอร่างฯ ได้ยกข้อต่อสู้ว่า⁹⁷

1.1 “ร่างกฎหมายนี้มีผลกระทบต่อทั้งปลายน้ำ กลางน้ำ และต้นน้ำ คือชาวไร่ยาสูบ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างภาระ ภาระหนี้สิน บีบคั้นธุรกิจยาสูบ โดยไม่เกี่ยวข้องกับเหตุผลคุ้มครองเยาวชนตามที่ สช. กล่าวอ้าง”

1.2 “ข้อกฎหมายซ้ำซ้อนกับกฎหมายเดิม ให้อำนาจออกกฎหมายลูกโดยไม่ผ่าน ครม. หรือสภาจำนวนมาก รวมทั้งอาจละเมิดประเด็นทางการค้าระหว่างประเทศ⁹⁸

⁹⁷ ประเด็นเรื่องข้อต่อสู้มาจาก เนื้อหาของข่าว 2 เรื่อง ดังนี้ คือ

1. ข่าว มติชน วันศุกร์ที่ 3 เมษายน 2558 หัวข้อข่าว “ชาวไร่-ผู้ค้า” แฉลงคัดค้าน พรบ.ยาสูบ
2. ข่าว ทันหุ้น วันศุกร์ที่ 3 เมษายน 2558 หัวข้อข่าว “ชาวไร่ยาสูบ – โจรช่วย” เดินหน้าดัน “กม.ยาสูบ”

⁹⁸ ข่าว บ้านเมือง วันจันทร์ที่ 13 เมษายน 2558 หัวข้อข่าว “ระวัง! ปัญหา กม.ยาสูบต่างชาติกีดกันการค้า”

1.3 “ร้านค้าเห็นด้วยกับการปกป้องเด็กและเยาวชน เช่น การเพิ่มอายุผู้ซื้อ แต่ขอคัดค้านมาตรการสุดโต่ง เช่น การห้ามแบ่งขาย กำหนดสถานที่ห้ามขาย ฉลากซอง จำกัดการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือแม้การจำกัดการจัดทำกิจกรรมเพื่อสังคม”

1.4 การให้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ในการจับปรับร้านค้า

1.5 “กฎหมายฉบับนี้กระทบต่อโรงงานยาสูบกระทรวงการคลังซึ่งเรานำส่งรายได้ให้กับรัฐปีละไม่ต่ำกว่า 60,000 ล้านบาท หากกฎหมายฉบับนี้ผ่าน รายได้ของรัฐจะลดลงและอาจจะกระทบต่อการจ้างงานของโรงงานยาสูบ

ทั้งนี้ ฝ่ายธุรกิจยาสูบได้ดำเนินการคัดค้านร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เช่น การเขียนไปรษณียบัตร เอกสารคัดค้านร่างกฎหมายฯ ถึงนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาการว่าจ้างสื่อมวลชนบางคนเสนอข่าวในเชิงไม่เห็นด้วยกับร่างกฎหมายนี้ โดยเทียบเคียงกับกรณีอิตาลี⁹⁹ มีการใช้ว่าจ้างนักค้าทำโพลล์ ตำรวจร้านค้าปลีก (ไซท์เวย์) ทั่วประเทศ 1,011 ร้าน เมื่อเดือนตุลาคม 2557¹⁰⁰ ได้ข้อสรุปว่า ร้อยละ 90 เห็นว่า “ไม่ใช่ประเด็นเร่งด่วนและยังเป็นการซ้ำเติมผู้ประกอบการร้านค้าปลีกรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจอยู่แล้วในปัจจุบัน”, ร้อยละ 79 เชื่อมั่นเป็นอย่างมากกว่า ร่าง พรบ.การควบคุมการบริโภคยาสูบ ที่มีมาตรการอันสุดโต่งจะสร้างความเสียหายแก่ธุรกิจ, ร้อยละ 52 เชื่อว่ากฎหมายที่เข้มงวดเกินความจำเป็นจะส่งผลให้การบริโภคยาสูบส่วนบุคคลเพิ่มสูงขึ้นซึ่งไม่ได้เป็นการช่วยการลดการบริโภคยาสูบลงแต่อย่างใด ในขณะที่ร้อยละ 90 เชื่อว่าการใช้ซองบุหรี่แบบเรียบจะนำไปสู่การปลอมแปลงผลิตภัณฑ์ยาสูบที่สามารถทำได้ง่ายขึ้นและจะมีบุหรี่ปลอมเพิ่มมากขึ้นในตลาด รวมทั้งการลักลอบนำบุหรี่ผิดกฎหมายมาจำหน่ายในประเทศก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.

เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2558 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ได้ส่งร่างคืนกลับมาให้กระทรวงสาธารณสุขทบทวนใหม่เป็นครั้งที่ 2 โดยเนื้อหาของข่าวระบุว่า “ร่างกฎหมายดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขตามความเห็นของส่วนราชการ”¹⁰¹

ต่อมาในวันที่ 26 พฤษภาคม 2558 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบและกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ และให้ส่งสำนักงาน

⁹⁹จากข่าว ข่าวสด วันเสาร์ที่ 16 พฤษภาคม 2558 คอลัมน์ : โปตองแห่ง หัวข้อ : อิตาลีก็เกลียดบุหรี่

¹⁰⁰ข่าวจาก บางกอกทูเดย์ วันศุกร์ที่ 1 – พฤหัสบดีที่ 7 พฤษภาคม 2558 หัวข้อข่าว “ทิศทางการยาสูบไทย”/ ไทยรัฐ (กรอบบ่าย) วันพุธที่ 6 พฤษภาคม 2558 หัวข้อ “กลุ่มผู้ค้าปลีกยาสูบยังร้องระงม อ่อนรัฐเบรก กม.ใหม่กลัวสูญพันธุ์

¹⁰¹ข่าวจาก มติชน วันจันทร์ที่ 18 พฤษภาคม 2558 หัวข้อข่าว “ชาวไร่ยาสูบชี้ ธรรม.ตีกลับ กม.ใหม่”

คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้นำความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประเด็นที่ขัดกับกฎหมายอื่น ไปปรับแก้ไขในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย รวมทั้งกรณีขั้นตอนการเสนอจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้กระทรวงสาธารณสุขประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2554 (เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการภายในกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน) แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประกอบการตรวจพิจารณาต่อไป แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังมีมติให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อกำหนดมาตรการเยียวยาและบรรเทาผลกระทบแก่เกษตรกรผู้เพาะปลูกยาสูบ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ก่อนส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา

การแทรกแซงการพิจารณากฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา

สมาคมการค้ายาสูบไทยนำโดย นางวราภรณ์ นະมาตร์ ผู้อำนวยการบริหารสมาคม ฯ และตัวแทนกลุ่มชาวไร่ยาสูบภาคเหนือ ได้ขอเข้าร่วมชี้แจงการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะ 10) ตั้งแต่ที่เริ่มมีการพิจารณาร่างกฎหมายนี้ในเดือนมิถุนายน 2558 ซึ่งก็ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมประชุมพิจารณาร่างกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องที่จะละเมิดต่อ FCTC มาตรา 5.3 อย่างชัดเจนเพราะมีเนื้อหาที่กำหนดห้ามธุรกิจยาสูบแทรกแซงนโยบาย กฎหมายหรือมาตรการควบคุมยาสูบของภาครัฐ เหตุการณ์นี้ก็มีไม่ความผิดของคณะกรรมการกฤษฎีกา เพราะท่านอาจจะรับทราบข้อมูลในเรื่องนี้ โดยอาจคิดว่าเพื่อประโยชน์ในการรับฟังความเห็นของทุกฝ่ายกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นความบกพร่องของผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขที่ได้ชักท้วงหรือให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการกฤษฎีกาอย่างถูกต้อง

การเข้าร่วมพิจารณากฎหมายของกลุ่มธุรกิจยาสูบ ถือเป็นการแทรกแซงกระบวนการพิจารณากฎหมายควบคุมยาสูบของภาครัฐ แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการจัดทำ“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ”ที่กำหนดเนื้อหาควบคุมหรือห้ามหน่วยงานของรัฐทุกแห่งอนุญาตให้กลุ่มธุรกิจยาสูบเข้าร่วมพิจารณากฎหมายหรือนโยบายควบคุมยาสูบของภาครัฐ

ฉะนั้น รัฐบาลและผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุขไม่ควรนิ่งนอนใจหรือปล่อยปละละเลยที่จะไม่เสนอร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ เพราะกลุ่มนักวิชาการควบคุมยาสูบ นำโดย นพ.หทัย ชิตานนท์ และคณะ ได้เคยจัดทำร่างระเบียบสำนักนายก ฯ นี้เสนอต่อผู้บริหารกรมควบคุมโรคเมื่อปี พ.ศ. 2554¹⁰² แต่ยังไม่

¹⁰²หนังสือ สสท. เลขที่ 55/2554 เรื่อง ขอเสนอร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบต่อนโยบายของรัฐในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ลงวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2554

ไม่มีความคืบหน้าในเรื่องนี้ มีเพียงการจัดทำ“ระเบียบกรมควบคุมโรคว่าด้วยการติดต่อกับผู้ประกอบการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบพ.ศ. 2555” ซึ่งระเบียบฉบับนี้ไม่มีผลบังคับหน่วยงานอื่น¹⁰³

การกล่าวอ้างผลงานวิชาการเพื่อสนับสนุนข้อเสนอของธุรกิจยาสูบ

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2558 มีการนำเสนอ งานวิจัยหัวข้อ “ร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ คุ่มครองสุขภาพ หรือ ลิตรอนสิทธิเสรีภาพ” โดยมี รศ.สุธรรม อยู่ในธรรม คณบดีและหัวหน้าโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และนางสาววิณี ไพรทอง นักวิจัย¹⁰⁴

รศ.สุธรรม อยู่ในธรรม กล่าวถึงผลการวิจัย ว่า¹⁰⁵ ร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบมีประเด็นบกพร่องเกี่ยวกับทางกฎหมายหลายประการ รวมทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงพาณิชย์และสิทธิเสรีภาพ โดยทางสถาบันฯ เสนอให้มีการพิจารณาและ ทบทวนแก้ไขร่างกฎหมาย โดยเฉพาะเรื่องการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสุขภาพประชาชนกับ สิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบการ

“กฎหมายเหล่านี้เป็นเรื่องที่พิจารณาอยากแต่ก็ควรที่จะปรับปรุงแก้ไข และกฎหมายฉบับนี้สามารถ ออกเป็นกฎหมายผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ แต่ต้องไม่กระทบต่อหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศ และไม่จำกัดหลัก สิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งถ้าแก้ไขได้ก็สมควรแก้ไข เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีความสมดุลและ เป็น กฎหมายที่ดีต่อไป”

นางสาววิณี กล่าวด้วยว่า พ.ร.บ.ฉบับนี้ยังขัดต่อกรอบอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการควบคุม ยาสูบ (FCTC) ต้องเป็นไปตามหลักการของกฎหมายภายในประเทศภาคีสมาชิก การร่างกฎหมายจึงต้อง คำนึงถึงรัฐธรรมนูญเป็นหลัก เนื่องจากร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้มีการเข้มงวดเกินกว่าที่วางไว้ ซึ่งยังมีการใช้ถ้อยคำ ที่กว้างและยังคลุมเครือ เช่น ในเรื่องของ “การสื่อสารการตลาด” ก่อให้เกิดความสับสนทางด้านของการ ปฏิบัติ

¹⁰³ไพศาล ลิ้มสถิตย์, “เมื่อธุรกิจยาสูบเข้าร่วมพิจารณากฎหมายควบคุมยาสูบ” (หมอชาวบ้าน ปีที่ 37 ฉบับที่ 437, กันยายน 2558), น.57.

¹⁰⁴จากข่าว แนวหน้า วันพุธที่ 1 กรกฎาคม 2558 หัวข้อข่าว : “ร่าง พ.ร.บ.”

¹⁰⁵“นักวิจัยหอการค้า ชี้ร่างพ.ร.บ.ยาสูบลิตรอนสิทธิเสรีภาพของประช.” (25 มิถุนายน 2558) อ้างจากเว็บไซต์สำนักข่าวอิส

บทวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มธุรกิจยาสูบกับจุดยืนของสถาบันการศึกษา

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า หอการค้าอเมริกันมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องในฐานะเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานของหอการค้าอเมริกันเป็นกรรมการในคณะกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยโดยตำแหน่ง หอการค้าไทยซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกลุ่มธุรกิจค้าปลีกยักษ์ใหญ่ในไทยคือ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)ผู้ดำเนินธุรกิจร้านสะดวกซื้อภายใต้เครื่องหมายการค้า 7-Eleven(เซเว่น อีเลฟเว่น) ซึ่งเป็นเครือข่ายสำคัญของอุตสาหกรรมยาสูบข้ามชาติคือ บริษัท PMจึงมีความเชื่อมโยงกับผลการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยที่คัดค้านร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.

5. กรณีศึกษา PM บ่อนทำลายการควบคุมยาสูบของประเทศไทย¹⁰⁶

5.1 ผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์และบริษัทจัดเหตุการณ์ให้ PM

นางกัญญา สปินเลอร์ เป็นภริยาของนายจูเลียน สปินเลอร์ซึ่งเป็นผู้จัดการบริษัทสปินเลอร์แอนด์ แอสโซซิเอตส์ จำกัดซึ่งดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์และจัดเหตุการณ์ (event) ซึ่ง PM ได้ให้บริษัทดังกล่าวดำเนินกิจกรรมทางการตลาดให้ภายหลังการตัดสินของ GATT กรณีพิพาท Thailand – Restrictions on Importation of Internal Taxes on Cigarettes เมื่อปี พ.ศ. 2532 ส่งผลให้ประเทศไทยต้องมีการเปิดตลาดให้มีการนำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศแต่เนื่องจากประเทศไทยมีกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ PM จึงใช้กลยุทธ์ทางการตลาดโดยหันมาอุปถัมภ์การประกวดศิลปะในภูมิภาคอาเซียนแทน โดยมีเหตุผล 2 ประการคือ

1. เพราะโฆษณารุหรี่ไม่ได้จึงต้องเปลี่ยนแผนการตลาดมาใช้ในการอุปถัมภ์งานประกวดภาพวาดแทนการโฆษณาทางตรง

2. เพื่อที่จะเข้าถึงข้าราชการชั้นสูงของประเทศ โดยการมอบเงินบริจาคให้ โดยมีข้อเท็จจริงคือในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2543 PM ได้บริจาคเงินให้แก่มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีในชื่องาน “ประมุขงานศิลปกรรม 80 ปี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์” ณ ห้องนภลัย โรงแรมดุสิตธานี ซึ่งพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้รับมอบหมายให้เป็นประธานจัดงาน ซึ่งงานนี้ทำให้พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ กับ นางกัญญา สปินเลอร์ รู้จักกัน เนื่องจากนางกัญญา สปินเลอร์ คงมาช่วยงานในฐานะภริยาของผู้จัดการบริษัทสปินเลอร์แอนด์ แอสโซซิเอตส์ ซึ่งจัดเหตุการณ์ให้กับ PM และส่งผลให้นางกัญญา สปินเลอร์ สามารถเข้าถึง พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้ และในปีพ.ศ. 2549 นางกัญญา สปินเลอร์ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

5.2 สัมเลิการจัดประกวดภาพวาดอาเซียน

การสนับสนุนการจัดประกวดภาพวาดอาเซียน ของ PM ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงมาจาก กรณีศึกษาเรื่อง นางกัญญา สปินเลอร์ ในหัวข้อข้างต้น ซึ่งภาคสุขภาพนำโดย นพ.หทัย ได้ต่อสู้เพื่อขัดขวางการสนับสนุนของ PM ต่อการจัดงานประกวดภาพวาดอาเซียน กรณีศึกษานี้มี ลำดับเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

- พ.ศ.2537 PM ประกาศอุปถัมภ์งานศิลปะในภูมิภาคอาเซียนคุณอนุพงศ์ ไชยฤทธิ์ ผู้สื่อข่าว นสพ. บางกอกโพสต์ โทรศัพท์มาแจ้ง นพ.หทัย ชิดานนท์ว่า “บริษัท PM”เตรียมการจัดการประกวดวาดภาพในประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของอาเซียน นพ.หทัย ได้ให้สัมภาษณ์ไปตามเหตุผลของเรื่องนี้ โดยได้ใช้ตำแหน่งประธานสมาคมควบคุมยาสูบภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกเป็นฐานในการตอบโต้

¹⁰⁶ สรุปรจาก เอกสารวิชาการสำหรับนักวิจัยและนักวิชาการเพื่อการควบคุมยาสูบของ นพ.หทัย ชิดานนท์ จัดพิมพ์โดย ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ

ภารกิจที่ นพ.หทัย ต้องรีบเร่งทำในช่วงนี้ก็คือการเสนอข้อเท็จจริงแก่สาธารณชน ซึ่งก็ได้ทำโดยการเสนอบทความเห็น OP-ED 3 เรื่อง คือ

- วันที่ 11 สิงหาคม 2537 - นสพ.สยามโพสต์ หน้า 5 บทความเรื่อง “ควรให้บริษัทหรืออุปถัมภ์งานศิลปะหรือไม่”
- วันที่ 11 สิงหาคม 2537 - นสพ.มติชนหน้า 20 บทความเรื่อง “เมื่อพ่อค้าหรืออุปถัมภ์งานศิลปวัฒนธรรม”
- วันที่ 27 และ 29 สิงหาคม 2537 - นสพ.กรุงเทพธุรกิจ หน้า 11 และ 13 บทความเรื่อง “รัฐควรนำภาษีหรือมาช่วยอุปถัมภ์รายการศิลปวัฒนธรรม”

ปี พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นปีแรกที่ PM ดำเนินการจัดประกวดภาพวาดอาเซียนขึ้นเป็นครั้งแรกผ่านไป ไม่ปรากฏว่ามีการคัดค้านจากประเทศอื่นๆที่เป็นสมาชิกสมาคมอาเซียน มีแต่ประเทศไทยประเทศเดียวที่คัดค้าน และสำหรับประเทศไทยก็มี นพ.หทัย เพียงคนเดียวที่ออกมาขัดขวางแต่ต้น ด้วยตำแหน่งประธานสมาคมควบคุมยาสูบภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ซึ่งขณะนั้นท่านไม่มีตำแหน่งใดที่เกี่ยวกับราชการและการควบคุมยาสูบของประเทศไทย หน่วยราชการและภาคประชาสังคมควบคุมยาสูบต่างเจียบกันหมด ผลที่ได้ก็เพียงแต่มหาวิทยาลัยศิลปากรถอนตัวจากการเป็นเจ้าภาพเท่านั้น แต่บรรดาอาจารย์มหาวิทยาลัยก็ต่างเป็นกรรมการตัดสินการประกวดและมีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศด้วยทุนมหาศาลของพ่อค้าบุหรี่

- พ.ศ.2538 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีเป็นประธานเปิดงานแสดงผลงาน

- พ.ศ.2539 PM ได้หลอกหน่วยงานศิลปะของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคให้มาร่วมกิจกรรมด้วย เริ่มด้วยการรับสมัครหน่วยงานเหล่านี้ ได้แก่
 - ภาคเหนือ - คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ภาคตะวันออก - คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ภาคใต้ - มหาวิทยาลัยศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏสงขลา

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานมอบรางวัลในงานประกวด

- พ.ศ.2540 นพ.หทัย ได้จัดงานการเสวนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ เรื่องการอุปถัมภ์รายการศิลปวัฒนธรรมโดยบริษัทบุหรีข้ามชาติ
- พ.ศ.2541 อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากรทำหนังสือที่ ทม. 1101/03753 ตอบสถาบันส่งเสริมสุขภาพไทยอย่างเสียไม่ได้ว่าไม่มีกล่าวถึงผลิตภัณฑ์ของผู้ให้การสนับสนุน แต่อย่างไรก็ตามก็มีการจัดงานเรื่อยมาตามลำดับดังต่อไปนี้
 - พ.ศ.2542 อหังการศิลป์ไทย ประกาศศักดาในศิลปกรรมอาเซียน
 - พ.ศ.2543 “เพื่อโลกศิลปะอาเซียนที่กว้างไกล เราเปิดใจให้โลกทัศน์”
 - พ.ศ.2544 “สานศิลป์เป็นเกลียวใจ ศิลปะไร้ซึ่งพรหมแดน”
 - พ.ศ.2545 “ศิลปกรรมอาเซียนครั้งที่ 8 จุดเปลี่ยนแห่งคุ่มคำ”
 - พ.ศ.2546 ศิลปกรรมยอดเยี่ยม ไทย- อาเซียน
- จนมาถึง ปี พ.ศ.2547 นพ.หทัย ได้จัดเหตุการณ์ตอบโต้ PM ภายใต้อชื้อ “ต่อสู้จนอยู่หมัด ล้มการจัดประกวดภาพวาดอาเซียน” โดยการใช้เยาวชนเป็นเครื่องมือในการรณรงค์ต่อสู้กับ การจัดเหตุการณ์ให้การอุปถัมภ์ของ PM ที่มีต่อการจัดประกวดงานศิลปะ การจัดกิจกรรมนี้ บริษัท PM ได้ลงทุนถึง 600,000 เหรียญ หรือ ประมาณ 24 ล้านบาท ในการจัดฉลองครบ 10 ปี ของความสำเร็จในการอุปถัมภ์ศิลปกรรมอาเซียน แต่ไม่สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพพจน์ให้บริษัทได้ กล่าวคือ
 - นายกรัฐมนตรี ไม่ไปเป็นประธานเปิดงาน (และไม่ได้ให้ผู้อื่นไปแทน) ซึ่งเตรียมจัดไว้ อย่างใหญ่โตมาก
 - ผู้ว่าราชการจังหวัดอยุธยาไม่ไปเป็นประธานในงาน Artist Interaction ตามหมายกำหนดการ แต่ได้ส่งรองผู้ว่าฯ ไปแทน
 - พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ไปในงานฉลองซึ่งจัดขึ้นอย่างเงียบๆ เป็นการภายในที่โรงแรม แสงกรี-ลา โดยสื่อมวลชนทั้งหมดไม่ได้รับเชิญ

ความสำเร็จในการดำเนินเหตุการณ์ครั้งนี้ เป็นตัวอย่างให้นักชี้แนะการควบคุมยาสูบไทย ได้นำยุทธวิธีนี้มาใช้ในการต่อสู้กับยุทธศาสตร์ nicophilantropy ของบริษัทบุหรีข้ามชาติที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต

5.3 PM โยนระเบิด เปิดตลาดคู่ Asia-Pacific Economic Cooperation : APEC

วันที่ 10 ตุลาคม 2546 รองนายกวิญญู เครื่องงาม ได้ไปเป็นประธานในการรับมอบเงินจาก PM ซึ่งได้บริจาคให้กรมประชาสัมพันธ์จำนวน 3 ล้านบาทซึ่งเงินจำนวนนี้จะได้ใช้ในการผลิตรายการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์โดยรายการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสอนคนขับรถแท็กซี่ และ ประชาชนทั่วไปให้ฟังและพูดภาษาอังกฤษได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถทำหน้าที่ต้อนรับชาวต่างประเทศที่จะมาประชุม APEC ได้ซึ่งการประชุม APEC เป็นการประชุม ‘สมาชิกเศรษฐกิจ’ หรือ member “economies” โดยเริ่มขึ้นเมื่อปี 2532 โดยมีประเทศสมาชิก 12 ประเทศ ต่อมาได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจนถึงปี 2550 ได้เพิ่มเป็น 21 ประเทศ ได้แก่ออสเตรเลีย, บรูไน, แคนาดา, ซิลิ, จีน, ฮองกง, อินโดนีเซีย, ญี่ปุ่น, เกาหลี, มาเลเซีย, เม็กซิโก, นิวซีแลนด์, ปาปัวนิวกินี, เปรู, ฟิลิปปินส์, รัสเซีย, สิงคโปร์, ไต้หวัน, ไทย, สหรัฐอเมริกาและเวียดนาม

การกระทำของ PM ดังกล่าวทำให้สาธารณชนเห็นว่าบุหรี่ยังเป็นสินค้าปกติ, สามารถ ‘ฟอก’ ชื่อของตนที่ค่อนข้างใหญ่เห็นว่า ‘สกปรก’ ในฐานะผู้ขายความตายให้แก่ประชากรโลกหลายล้านคนต่อปีและที่สำคัญก็คือ สามารถทำความเข้าใจกับข้าราชการระดับสูงและนักการเมืองคนสำคัญของประเทศซึ่ง นพ. หทัย ชิตานนท์ ได้ใช้การชี้แนะทางสื่อผ่านทางหนังสือพิมพ์มติชน อธิบายให้ฟังว่าการออกมาประกาศถึงการบริจาคของบริษัทบุหรี่ยังถือเป็นความผิดตามมาตรา 8 ของ พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 คือเป็นการกระทำที่ทำให้ประชาชนเห็น (ทางโทรทัศน์) และทราบข้อความ (ทางสื่อสิ่งพิมพ์) เพื่อประโยชน์ทางการค้า (ของบริษัท PM) จึงขอให้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นพนักงานรักษากฎหมายนี้ ดำเนินคดีกับบุคคลทั้งสองส่งผลให้ขบวนการนี้เป็นที่สนใจของหนังสือพิมพ์หลายฉบับอันได้แก่

หนังสือพิมพ์มติชน หน้า 1 ฉบับวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2546 “หมอมหทัย จี ก.สาธารณสุข” เฝ้าผิด “วิญญู” รับเงินบริจาค บ.บุหรี่ย โฆษณาทางทีวี – วิทยู และตามมาด้วยหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เดอะเนชั่น และบางกอกโพสต์ ซึ่งในที่สุด บริษัทบุหรี่ยอมไม่โฆษณาชื่อของผู้บริจาค หมายความว่าฟิลลิปมอร์ลิสยอมทิ้งเงิน 3 ล้านบาทไป โดยไม่บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญที่สุดของการบริจาคนั้นก็คือการโฆษณา ‘ความใจบุญ’ ของบริษัท ทุกครั้งที่หน่วยงานราชการหรือเอกชนได้รับบริจาคหรือได้รับการอุปถัมภ์จากบริษัท PM บริษัทนี้คงความเป็นนักโกหกระดับโลก คือไปแจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานที่ได้รับการบริจาคว่า บริษัท PM ไม่ใช่ค้าขายบุหรี่ยแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีสินค้าอื่นอีกหลายอย่าง ซึ่งไม่เป็นความจริงในขณะนั้นเนื่องจากในช่วงเวลานั้น บริษัทแม่ (Altria) มีลูก 5 เฉพาะ PM จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบเพียงอย่างเดียวแบ่งเป็นบริษัท PM USA และ Philip Morris International (PMI) บริษัท PMTL อยู่ในกลุ่ม PMI จึงไม่มีสินค้าอื่นที่จะนำมาค้าขายด้วยสำหรับสินค้าอื่นในประเทศไทย ของ บริษัท Altria ก็มีผู้แทนจำหน่ายโดยบริษัทอื่นไม่ใช่ PM (ประเทศไทย) กล่าวคือ สินค้าอาหาร Kraft Food ก็มีผู้นำเข้าคือ The Krafts Foods (Thailand) Ltd. และเบียร์มิลเลอร์ก็มีผู้นำเข้าคือ C.V.S. Syndicate Co.,Ltd.

5.4 PM เลียงภาษี 68,000 ล้านบาท

บริษัท PMTL เป็นผู้นำเข้าบุหรี่ที่ผลิตในฟิลิปปินส์ภายใต้บริษัท PM (ฟิลิปปินส์) เข้ามาในประเทศไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2544 – 2546 กรมศุลกากรมีเหตุสงสัยว่าบริษัท PM (ประเทศไทย) แจ้งราคา CIF ของ บุหรี่ฟิลิปปินส์ที่นำเข้าไทยในราคาต่ำกว่ามูลค่าอันแท้จริงเพื่อหลบเลี่ยงภาษี ทำให้ไทยขาดรายได้ทางภาษี เป็นจำนวนประมาณ 6.8 หมื่นล้านบาท ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรใช้อำนาจกำหนดราคาศุลกากรใหม่โดย คำนวณจากราคาหักทอน ราคาศุลกากรของมาร์ลโบโรจึงถูกแก้ไขจาก 7.76 บาทเป็นชองละ 8.98 บาท เพื่อ ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีศุลกากรและภาษีอื่นๆต่อไป กรมศุลกากรส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) สืบสวนและหาพยานหลักฐาน ดีเอสไอรับเป็นคดีพิเศษที่ 79/2549 ในวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2549 และเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ดีเอสไอจึงตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับ PM ในความผิด ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 คณะกรรมการสอบสวน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากกรมสรรพสามิต ดีเอสไอ และผู้แทนอัยการ

จากการสอบสวนคณะกรรมการได้พบหลักฐานต่างๆดังนี้

- ราคามูลค่าที่ บริษัท PM (ฟิลิปปินส์) ขายให้บริษัทอื่นมีราคาสูงกว่าราคาต้นทุนนำเข้าที่ แจ้งโดยบริษัท PMTL อีกทั้ง ราคานำเข้าบุหรี่มาร์ลโบโรโลในประเทศเอเชียอื่นๆก็สูงกว่าราคานำเข้าที่ แสดงในประเทศไทย โดยตรวจสอบเปรียบเทียบกับราคาของผู้นำเข้าบุหรี่ยี่ห้ออื่น ได้แก่ บริษัท อลิสอินเตอร์ จำกัด, บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด และบริษัท คิงเพาเวอร์อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และราคาต้นทุนของบุหรี่จากแหล่งอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ข้อมูล ดังนี้บุหรี่ยี่ห้อแอลแอนด์ เอ็ม PMTL สำแดงราคานำเข้าที่ชองละ 5.88 บาท คิงเพาเวอร์ นำเข้า 16.81 บาท ในขณะที่ใน ประเทศมาเลเซีย แจ้งราคานำเข้าชองละ 14.25 บาท บุหรี่ยี่ห้อมาร์ลโบโร บริษัทการบินกรุงเทพ จำกัด สำแดงราคานำเข้าชองละ 30.39 บาทบริษัท อลิส อินเตอร์ จำกัด สำแดงราคาชองละ ประมาณ 22.13บาทคิงเพาเวอร์27.46 บาท PM นำเข้า 7.76 บาทและเมื่อเทียบกับราคานำเข้าใน ประเทศอื่น สิงคโปร์ ชองละ 20 บาท มาเลเซีย 19.95 บาท อินโดนีเซีย 16 บาท ฟิลิปปินส์ 13.09 บาท ส่วนบุหรี่ยี่ห้อมายด์เซเวน PMTL นำเข้าไทย10.19 บาท คิงเพาเวอร์ นำเข้า 24.59 บาท

- จากการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์พบว่า บุหรี่ยี่ห้อเดียวกันที่นำเข้าจากประเทศ ฟิลิปปินส์ โดย PM กับที่นำเข้าจากประเทศมาเลเซียโดยบริษัท คิงเพาเวอร์ฯ มีความเหมือนกันทั้ง ในคุณภาพโดยรวม สัดส่วนและส่วนผสมวัตถุดิบ และรูปแบบโดยรวมของสารประกอบที่ระเหยได้ ของบุหรี่

- ราคามูลค่าที่แจ้งโดย PM มีราคาต่ำติดต่อกันมาหลายปีทั้งที่วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตราคา สูงขึ้นทุกปี ซึ่งในเอกสาร โครงสร้างราคากระบุถึงแนวโน้มที่ว่าราคาจะเพิ่มขึ้นประมาณ 3% ทุกปี แม้จะอ้างว่าได้เปลี่ยนฐานการผลิตไปที่ฟิลิปปินส์แล้วก็ตาม แต่ราคาของสินค้าที่ผลิตในกลุ่ม ประเทศอาเซียนจะแตกต่างกันไม่มาก เพราะต้นทุนและค่าแรงไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก

- ไม่ได้มีการซื้อขายกันจริงๆ เพราะเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายต่างก็อยู่ในเครือของบริษัทบุหรีข้ามชาติเดียวกัน จึงอาจถือได้ว่าเป็นการซื้อขายภายในบริษัทเดียวกัน ราคาที่แจ้งจึงเป็นราคาหลวงที่ตั้งขึ้นมาเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษี

ต่อมาในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2551 PM ได้รับจดหมายจากกรมศุลกากรยืนยันว่าไม่พบการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการแสดงราคานำเข้าเท็จ ดีเอสไอได้มีหนังสือสอบถามไปยังกรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร 2 ครั้ง คือ ในปี พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 แล้วได้รับหนังสือตอบกลับจากทั้งสองหน่วยงานมีเนื้อความในทำนองเดียวกันทั้ง 2 ครั้งว่า กรมศุลกากรตรวจสอบเอกสารทางการค้าของ PM แล้ว ไม่พบว่าการแจ้งราคานำเข้าบุหรีเป็นเท็จแต่อย่างใด หลังจากมีการสอบสวนแล้ว ดีเอสไอมีความเห็นว่าควรสั่งฟ้อง จึงได้ส่งเรื่องไปที่อัยการในวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2552 บริษัท PMTL ฟ้องกรมสรรพากรขอคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มต่อศาลภาษีอากรกลาง และคำพิพากษาฎีกาที่ 5990/2552 วินิจฉัยว่า PMTL ไม่มีอำนาจฟ้อง เนื่องจากยังไม่ได้อื่นคำร้องขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรวันที่ 13 มกราคม พ.ศ 2554 อัยการพิเศษ 4 ผู้รับผิดชอบสำนวนออกหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส 0022.4/35 มีคำสั่งไม่ฟ้อง PM เนื่องจากเมื่อพิจารณาข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานแล้ว ฟังไม่ได้ว่า PM แจ้งราคาเท็จ

- วันที่ 1 มีนาคม 2555 นพ.หทัย ชิดานนท์ และคณะนักวิชาการรวม 53 ท่าน ได้ยื่นจดหมายถึง นายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เพื่อให้รู้ฟื้นคดีใหม่ที่อัยการพิเศษเคยมีความเห็นไม่สั่งฟ้อง
- เดือนพฤศจิกายน 2555 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์กรมศุลกากร ที่มีอธิบดีกรมศุลกากรเป็นประธาน โดยมีกรรมการจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงกระทรวงการคลังและคณะกรรมการกฤษฎีกา มีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดว่า ราคาสำแดงบุหรีนำเข้าจากประเทศฟิลิปปินส์ของ PMTL ที่มีการสอบสวนตั้งแต่ปี 2549 เป็นราคาที่สอดคล้องและถูกต้องตามกฎหมายศุลกากรไทย
- เดือนกันยายน 2556 นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์ อัยการสูงสุด มีความเห็นสั่งฟ้อง ผู้ต้องหา 12 คน ซึ่งมีทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ได้แก่ ผู้บริหารและพนักงานของPMTL เช่น นายจรณชัย ศัลยพงศ์
- วันที่ 3 ตุลาคม 2556 อัยการฝ่ายคดีพิเศษจะทำหนังสือเรียกต้องผู้ต้องหา 12 คน มารับทราบข้อกล่าวหา เพื่อให้ผู้ต้องหาเตรียมหาทนายฝ่ายจำเลยในการต่อสู้คดี กรณีที่ผู้ต้องหาหลบหนีหรือไม่มารับทราบข้อกล่าวหา กรมสอบสวนคดีพิเศษหรือดีเอสไอในฐานะพนักงานสอบสวนและเป็นเจ้าของสำนวนฟ้อง จะต้องทำหน้าที่ติดตามผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการไต่สวนในชั้นศาลต่อไป
- ข้อมูลในต้นเดือนตุลาคม 2556 ผู้แทน PMTL ได้ออกแถลงการณ์ว่า ยังไม่ได้รับหนังสือจากสำนักงานอัยการสูงสุดแต่อย่างใด

- พฤศจิกายน 2556 อัยการอยู่ระหว่างเตรียมคำฟ้อง แต่ได้เลื่อนสั่งคดีออกไป เพราะมีข้อมูลเอกสารพยานหลักฐานประกอบสำนวนคดีเป็นจำนวนมาก โดยจะนำตัวผู้ต้องหามาฟ้องศาลในวันที่ 14 มกราคม 2557
- วันที่ 27 มกราคม 2558 นพ.หทัย ชิตานนท์ ประธานสถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ทำจดหมายถึงอัยการสูงสุด เพื่อขอทราบความคืบหน้าการสั่งฟ้องคดีเลี้ยงภรรยาของบริษัท PMTL กับพวก
- วันที่ 19 พฤษภาคม 2558 เครือข่ายภาคประชาชนด้านสุขภาพได้ทำหนังสือถึงอัยการสูงสุด เพื่อสอบถามความคืบหน้าการฟ้องคดีของอัยการ อัยการแจ้งว่า อยู่ระหว่างประสานงานกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ติดตามกลุ่มผู้ต้องหาที่ส่วนใหญ่อยู่ต่างประเทศมาฟ้องต่อศาล ภายในกลางเดือนมิถุนายน 2558

6. รูปแบบการแทรกแซงการควบคุมยาสูบของอุตสาหกรรมยาสูบในต่างประเทศ¹⁰⁷

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization - WHO) ตระหนักถึงความสำคัญของการแทรกแซงการควบคุมยาสูบของอุตสาหกรรมยาสูบเป็นอย่างมากกลยุทธ์หรือวิธีการแทรกแซงเหล่านี้มีความหลากหลายค่อนข้างมาก โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้การควบคุมการยาสูบอ่อนแอของประเทศต่าง ๆ อ่อนแอหรือไม่ประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาทางวิชาการหลายเรื่องชี้ให้เห็นถึงยุทธศาสตร์ของอุตสาหกรรมยาสูบหรือบริษัทบุหรี่ที่มักใช้กันในประเทศต่าง ๆ สรุปได้ 6 วิธีการ¹⁰⁸ คือ

6.1 การแทรกแซงนักการเมืองและกระบวนการเสนอกฎหมาย(Maneuvering to hijack the political and legislative process)

อุตสาหกรรมยาสูบมักจะสร้างความสัมพันธ์หรือล็อบบี้กับนักการเมือง สมาชิกรัฐสภา หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจในรัฐบาล รวมถึงการสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง ซึ่งมีผลทำให้เห็นนโยบาย แผนงานของรัฐบาลหรือการเสนอกฎหมายควบคุมยาสูบมีความล่าช้าหรือมีข้อบกพร่อง

6.2 การอวดอ้างถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง(Exaggerating the economic importance of the industry)

สิ่งที่อุตสาหกรรมยาสูบมักกล่าวถึงก็คือ การมีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงานหรืออาชีพให้แก่แรงงาน การจัดเก็บภาษีอากร และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์อื่น ๆ แต่ก็พบว่ามีกรณีบิดเบือน กล่าวอ้างข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงในทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเพิกเฉยต่อต้นทุนทางสังคม (social costs) ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่เกิดจากยาสูบหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบ

6.3 การสร้างภาพลักษณ์ที่น่าเคารพ นำเชื่อถือต่อสาธารณชน (Manipulating public opinion to gain the appearance of respectability)

อุตสาหกรรมยาสูบมีความพยายามที่จะใช้เล่ห์เพทุบายในการควบคุมหรือบงการความเห็นของประชาชน ด้วยการให้เงินสนับสนุนแผนงาน โครงการเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน หรือการให้เงินบริจาคในกิจกรรมทางสังคม เช่น การช่วยเหลือด้านภัยพิบัติ, การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

¹⁰⁷ไพศาล ลิ้มสถิตย์, รายงานวิจัยโครงการ “การศึกษาความสำคัญของ WHO FCTC มาตรา 5.3 ต่อการควบคุมยาสูบของประเทศไทย”(2556)สนับสนุนโดย ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ(ศจย.)และ สสส., น.15-19.

¹⁰⁸ “Technical Resource for Country Implementation of WHO Framework Convention on Tobacco Control Article 5.3”, (Geneva: World Health Organization Tobacco Free Initiative, 2012), pp.6-7. at http://www.who.int/tobacco/publications/industry/technical_resource_article_5_3/en/index.html

บริษัทบุหรี่มักจะทำให้ประชาชนทั่วไปเสื่อมภาพลักษณ์ของผู้ผลิตสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสร้างภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือทางสังคมแทน

6.4 การสนับสนุนกลุ่มองค์กรบังหน้า (Fabricating support through front groups)

อุตสาหกรรมยาสูบมักจะต้องการพันธมิตรหรือองค์กรอื่นที่ให้การสนับสนุนตนเอง จึงได้สร้างกลุ่มองค์กรบังหน้า (front groups¹⁰⁹) ขึ้นมา ด้วยการสนับสนุนกลุ่มรากหญ้า (grassroots) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ กลุ่มนักสิทธิมนุษยชนที่มักอ้างถึงสิทธิเสรีภาพที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายหรือกฎหมายควบคุมการสูบบุหรี่

6.5 การโจมตีผลการศึกษาวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์ (Discrediting proven science)

การสร้างข้อสงสัยเกี่ยวกับหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในประเด็นอันตรายจากยาสูบหรือควันบุหรี่มีสอง ถือเป็นเทคนิคที่อุตสาหกรรมยาสูบมักจะนำมาใช้อยู่เสมอ เพื่อที่จะทำให้เหตุผลในการเสนอหรือแก้ไขกฎหมายควบคุมยาสูบอ่อนลง

6.6 การข่มขู่ว่าจะฟ้องร้องรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ (Intimidating governments with litigation or the threat of litigation)

สิ่งที่อุตสาหกรรมยาสูบมักจะดำเนินการก็คือ การข่มขู่ว่าจะดำเนินคดีฟ้องร้องรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการควบคุมยาสูบ ในบางกรณีจะกล่าวอ้างถึงข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศในชั้นศาลในประเทศ เพื่อที่จะยกระดับให้เป็นคดีความระหว่างประเทศ

ตัวอย่างวิธีการที่อุตสาหกรรมยาสูบใช้แทรกแซงนโยบายควบคุมยาสูบ รวมถึงการขัดขวางหรือลดทอนประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย มีดังนี้¹¹⁰

- การแทรกแซงการให้สัตยาบันหรือการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตาม FCTC
- การร้องขอที่จะมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการหรือคณะทำงานควบคุมยาสูบระดับชาติหรือท้องถิ่น

¹⁰⁹ กลุ่มองค์กรบังหน้า หรือ front groups เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยแสดงออกว่า สนับสนุนนโยบายหรือประเด็นหนึ่งประเด็นใด แต่ในความเป็นจริงแล้ว กลุ่มองค์กรนี้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินที่ไม่เปิดเผยจากกลุ่มธุรกิจหรือองค์กรอื่น เพื่อที่จะใช้เป็นข้ออ้างในการสนับสนุนนโยบายหรือประเด็นบางอย่างที่ผู้ให้การสนับสนุนต้องการ มักจะเรียกว่า third party technique เช่น กลุ่ม Center for Consumer Freedom (CCF) เป็นกลุ่มที่อ้างว่าจัดตั้งขึ้นเพื่อรักษาสิทธิผู้บริโภคในการเลือกบริโภค คิมแอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว CCF เป็นกลุ่มองค์กรบังหน้าที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัทบุหรี่ อุตสาหกรรมเครื่องสำอางค์และกลุ่มร้านอาหาร

http://www.sourcewatch.org/index.php/Front_groups

¹¹⁰ Foong Kin, Mary Assunta, Tobacco Industry Interference: In Health Policy in ASEAN Countries (Bangkok: SEATCA, 2009), p.3.

- การส่งเสริมเรื่องการควบคุมตนเองของธุรกิจยาสูบ โดยไม่ต้องมีกฎหมาย
- การเสนอร่างกฎหมายที่เอื้อต่อประโยชน์ของอุตสาหกรรมยาสูบ
- การยื่นจดหมาย เอกสาร ความเห็นต่อผู้กำหนดนโยบายโดยตรง เพื่อคัดค้านมาตรการที่เป็นผลเสียต่ออุตสาหกรรมยาสูบ หรือเสนอแนวทางอื่นที่เป็นผลดีต่ออุตสาหกรรมยาสูบ
- การดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือน หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดแก่สาธารณชนเกี่ยวกับมาตรการควบคุมยาสูบผ่านสื่อสารมวลชน โฆษณา โปสเตอร์
- การข่มขู่ว่าจะฟ้องร้องรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันการศึกษา
- การท้าทายการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ โดยพยายามทำให้กฎหมายนั้นไม่มีผลใช้บังคับตามเวลาที่กำหนดไว้
- การเสนอผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมือง เพื่อให้มีจุดยืนที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมยาสูบ
- การว่าจ้างอดีตเจ้าหน้าที่รัฐหรือว่าจ้างให้มีตำแหน่งในธุรกิจยาสูบเช่น กรรมการบริหาร ผู้ประสานงาน
- การกล่าวอ้างประเด็นทางการค้าหรือเศรษฐกิจว่ามีความสำคัญกว่าประเด็นสุขภาพ
- การใช้บุคคลอื่นที่เป็นกลุ่มองค์กรบังหน้า เช่น กลุ่มชาวไร่ยาสูบ ผู้ค้ารายย่อย นักวิชาการ กลุ่มเยาวชน ฯลฯ เพื่อที่จะคัดค้านนโยบายควบคุมยาสูบหรือการริเริ่มด้านสาธารณสุข
- การให้เงินสนับสนุนแก่รัฐบาล เพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบ เช่น การเสริมสร้างสุขภาพ การป้องกันโรค การบรรเทาภัยพิบัติ
- การส่งเสริมหรือให้เงินทุน โครงการป้องกันการสูบบุหรี่ของกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นการลบล้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของบริษัทบุหรี่
- การจัดกิจกรรม CSR เช่น การให้ทุนการศึกษา การสนับสนุนศิลปะ การแข่งขันกีฬา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การวิจัยต่าง ๆ
- การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแก่สมาชิกวุฒิสภา เจ้าหน้าที่ในรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกลุ่มผู้สื่อข่าว

7. กรณีศึกษาการแทรกแซงของ PM ในต่างประเทศ

7.1 การเจรจาความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย – แปซิฟิก (TPPA)¹¹¹

ความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย – แปซิฟิก (Trans – Pacific Partnership Agreement : TPPA หรือ TPP) เป็นความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศที่ โดยถือจากข้อกำหนดของสหรัฐอเมริกาใน ปี ค.ศ. 1998 ต่อประเทศออสเตรเลีย ซิลิ นิวซีแลนด์ และสิงคโปร์ ในการทำข้อตกลงการค้าเสรีซึ่งได้มีการกระตุ้นสมาชิกความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Economic Cooperation) หรือ APEC ให้มีการยอมผ่อนปรนมาตรการทางกฎหมายสำหรับการค้าภายในประเทศของตน ด้วยความคิดริเริ่มนี้เองนำไปสู่ความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย – แปซิฟิกซึ่งมีข้อความเชิญชวนประเทศอื่นเข้าร่วมเพื่อสร้างฐานสำหรับข้อตกลงที่ยิ่งใหญ่กว่าและครอบคลุมทั่วทั้งภูมิภาคของ APEC โดยคณะผู้แทนการค้าสหรัฐ (United States Trade Representative : USTR) ตั้งความหวังว่าจะพยายามให้ครอบคลุมประชากรโลกถึงร้อยละ 40

TPP ถูกวิจารณ์ว่าเป็นเสมือนร่างกฎหมายที่ด้วยสิทธิของบริษัทขนาดใหญ่ของสหรัฐที่สามารถเปลี่ยนแปลงระหว่างภาคธุรกิจและภาครัฐได้ ที่สำคัญการเจรจาข้อตกลงเป็น “ความลับ” เกือบทั้งหมด จึงทำให้กระบวนการดังกล่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการยินยอมให้ผู้เจรจาสามารถเขียนกฎระเบียบที่มีผลในประเทศได้โดยปราศจากการตรวจสอบอันเป็นการขัดต่อแนวทางประชาธิปไตย ประกอบกับเป็นที่รู้กันว่าตัวแทนของกลุ่มบริษัทในสหรัฐอเมริกาทำงานเป็นที่ปรึกษาให้กับคณะรัฐบาล สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นฉบับร่างของข้อตกลงได้ และมีบทบาทพิเศษในการเจรจา จึงเป็นที่น่ากังวลอย่างยิ่งถึงข้อความในร่างสุดท้ายที่จะขยายสิทธิในทรัพย์สินของกลุ่มบริษัทเหล่านี้เป็นอย่างมีนัยสำคัญทางการเมือง

มีหลักฐานบางอย่างที่แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมยาสูบรายใหญ่ได้ลอบสร้างอิทธิพลเหนือกลุ่ม TPP โดยความช่วยเหลือของเครือข่ายอุตสาหกรรมยาสูบ ดังจะเห็นได้จาก ในปี ค.ศ. 2010 บริษัท ฟิลลิป มอร์ริส อินเตอร์เนชันแนล เรียกร้องข้อเสนอต่อ US Federal Register โดยมีข้อเสนอ 3 ประเด็น คือ

1. การปรับกฎระเบียบด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายให้ไปในแนวทางเดียวกัน
2. กลไกเกี่ยวกับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนและรัฐภาคี
3. กรณีความสมบูรณ์เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยมุ่งเน้นการคุ้มครองในระดับสูงสำหรับเครื่องหมายการค้า

¹¹¹ หทัย ชิตานนท์ และคณะ, รายงานวิจัยโครงการ “รักษาอธิปไตยทางการควบคุมยาสูบของประเทศไทย ให้พ้นภัยจากความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (PRESERVING TOBACCO CONTROL SOVEREIGNTY OF THAILAND FROM THE TRANSPACIFIC STRATEGIC ECONOMIC PARTNERSHIP AGREEMENT) (2557) สนับสนุนโดย สสส.

โดยข้อเสนอ 3 ประการนี้ แต่ละประเด็นได้สะท้อนให้เห็นอยู่ในร่างข้อตกลง TPP ที่ถูกลักลอบเปิดเผยในภายหลัง ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้ มีส่วนสำคัญในการที่อุตสาหกรรมยาสูบใช้ในการกีดกันไม่ให้มีการนำบรรจุภัณฑ์ปราศสีสัน (Pain Packaging) มาใช้กับสินค้าของตน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การปรับกฎระเบียบด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อความในร่างข้อตกลงของ TPP ที่รั่วไหลออกมาเกี่ยวกับเรื่อง “ความสอดคล้องกันของกฎระเบียบ” (regulatory coherence) ได้แสดงให้เห็นว่าฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาได้พยายามใช้ TPP ในการเน้นย้ำแนวทางในการออกกฎหมายและทบทวนตรวจสอบกฎหมายที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ โดยวัตถุประสงค์ของบทนี้ คือเพื่อให้ประเทศสมาชิก TPP ที่กำลังออกกฎหมายหรือกฎหมายเดิมที่มีอยู่แล้ว ต้องทบทวนเนื้อหาของกฎหมายว่าสอดคล้องหรือไม่กับข้อตกลง TPP โดยเสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรประสานงานระดับประเทศโดยมีอำนาจทบทวนมาตรการต่างๆ ให้เป็นไปตาม “การปฏิบัติการควบคุมที่ดี” (good regulatory practices) ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้อุตสาหกรรมยาสูบสามารถแฝงอิทธิพลเหนือนโยบายด้านสุขภาพได้ เกี่ยวกับประเด็นนี้ “ระบบทบทวนการตรวจสอบ” ที่คล้ายคลึงถูกนำมาใช้โดย Australia Office of Best Practice Regulation โดยองค์กรดังกล่าวทำหน้าที่ในการติดตามดูการทำงานของกรมกองและหน่วยงานในรัฐบาลในการออกกฎระเบียบ ในปี ค.ศ. 2010 องค์กรนี้ได้สรุปเอกสารของกรมสุขภาพและผู้สูงอายุ (Department of Health and Ageing) ในเรื่องของการใช้บรรจุภัณฑ์ปราศสีสันว่าไม่ เป็นไปในแนวทางของวิธีปฏิบัติที่ดี และข้อสรุปนี้ได้ถูกนำมาประกาศในภายหลังว่า “ไม่สมควรนำมาปฏิบัติ” ซึ่งข้อสรุปนี้ได้ถูกเก็บไว้รอการทบทวนภายหลัง 2 ปีหลังจากการมีผลบังคับใช้ของกฎหมายบรรจุภัณฑ์ปราศสีสัน ในท้ายที่สุดฉบับร่างดังกล่าวยังได้เสนอด้วยว่าให้องค์กรของรัฐอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงเอกสารสนับสนุนที่เชื่อมโยงกับการออกมาตรการควบคุมต่างๆ ของรัฐ การเปิดโปงเช่นนี้ ทำให้เกิดความไม่สมส่วนกันของข้อมูลที่มีอยู่ระหว่างภาคธุรกิจและรัฐและจะส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มอิทธิพลของภาคธุรกิจที่จะทำทลายการตัดสินใจการออกนโยบายของรัฐมากขึ้น

ที่สำคัญข้อตกลงในส่วนนี้ กระทบต่อมาตรา 5.3 ของ กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบของ องค์การอนามัยโลก (Framework Convention of Tobacco Control) ที่มีสาระสำคัญคือการพยายามที่จะลดโอกาสของอุตสาหกรรมยาสูบในการเข้าถึงผู้จัดทำนโยบาย

2. กลไกเกี่ยวกับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนและรัฐภาคี

เหตุผลหนึ่งที่ ฟิลลิปมอร์ริส อินเตอร์เนชั่นแนล ให้การสนับสนุนต่อกระบวนการคุ้มครองการลงทุน อันมีสาระสำคัญคือ การระงับข้อพิพาทการลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชน (Investor-State Dispute Settlement : ISDS) ซึ่งฟิลลิปมอร์ริส สามารถใช้ความสามารถของตนทำให้ฝ่ายที่คิดจะเริ่มนำมาตรการบรรจุภัณฑ์ปราศสีสันมาใช้เกิด “ความกลัวที่จะเข้าควบคุม” (Regulatory chill) แม้ว่าปรากฏการณ์ดังกล่าว

จะเป็นลักษณะเฉพาะที่เห็นได้ในความตกลงทางการค้าภายใต้องค์การการค้าโลก ตลอดจนการระงับข้อพิพาท แต่กระบวนการระงับข้อพิพาท ISDS ก่อให้เกิดผลกระทบที่น่าตกใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก

ประการแรก : วัฒนธรรมการตัดสินที่เอื้อต่อประโยชน์กับภาคธุรกิจ เนื่องจากอนุญาโตตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้งมักเป็นทนายความที่ทำงานด้านการลงทุนระหว่างประเทศซึ่งได้รับการเชิญตัวมาจากวงการการค้าโดยไม่มีความชำนาญในเรื่องสาธารณสุข ทำให้เกิดคำถามถึงความสามารถที่จะตัดสินกฎระเบียบทางสาธารณสุขและความตระหนักถึงผลที่ตามมาของนโยบายสาธารณสุขที่เกิดจากการตัดสินของตน

ประการที่สอง : การระงับข้อพิพาทแบบ ISDS เปิดโอกาสให้เอกชนสามารถยื่นข้อเรียกร้องโดยตรงต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศได้เลย แทนที่จะเป็นการเจรจาผ่านทางรัฐบาลของตนเป็นผู้ดำเนินการแทน อย่างเช่น กระบวนการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก

ประการที่สาม : การเรียกค่าเสียหายในกรณีการจ่ายค่าชดเชยจำนวนเงินที่ขออาจมาจากมหาศาล อย่างเช่น กรณีสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่างออสเตรเลียและฮ่องกง (BIT) ซึ่งฟิลลิปมอร์ริส เอเชีย กำลังใช้กระบวนการระงับข้อพิพาท ISDS เรียกเงินจำนวนพันล้านเหรียญออสเตรเลีย จากความเสียหายที่ฟิลลิปมอร์ริส เอเชีย อ้างว่าเกิดขึ้นจากกฎหมายบรรจุภัณฑ์ปราศสีตัน (Plain Packaging Act 2011) มีความเป็นไปได้ถึงผลกระทบอันน่ากลัวสำหรับประเทศที่มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลาง เนื่องจากการคำนวณค่าชดเชยได้คำนึงถึงความสามารถของประเทศเหล่านี้ที่จะจ่ายให้ได้

ประการที่สี่ : การขาดการทบทวนคำตัดสิน เนื่องจากการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการไม่มีคณะพิจารณาอุทธรณ์ ประกอบกับแม้จะมีการกล่าวอ้างถึงบรรทัดฐานคำตัดสินในคดีก่อนแต่ก็ไม่ผูกพันให้อนุญาโตตุลาการในอีกคดีจำต้องผูกพันด้วย ที่สำคัญกระบวนการทำคำชี้ขาดก็มีได้มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่โปร่งใสในกระบวนการ

3. กรณีความสมบูรณ์เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยมุ่งเน้นการคุ้มครองในระดับสูงสำหรับเครื่องหมายการค้า

หลังจากที่ความตกลงเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้องค์การการค้าโลก หรือ TRIPs มีผลใช้บังคับแล้ว สหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศพัฒนาได้พยายามผลักดันให้มีการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้สูงขึ้น มีความพยายามที่จะทำให้ “การเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์” (flexibilities) และ “การปฏิบัติอย่างแตกต่างเป็นกรณีพิเศษ” (special and differential treatment) ลดน้อยลง โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า TRIPs-Plus ซึ่ง PMI ได้เรียกร้องเรื่องนี้ต่อ US Federal Register อย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ตนเองสามารถมีเครื่องมือในการทำทนายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์ปราศสีตันได้¹¹²

¹¹²สรุปจาก : Gary Fooks, Anna B Gilmore. International trade law, plain packaging and tobacco industry political activity : the Trans-Pacific Partnership. TC Online First, published on June 20, 2013 as 10.1136/tobaccocontrol-2012-050869

กลุ่มธุรกิจในประเทศนำโดย USCC ได้พยายามคัดค้านกลุ่มเครือข่ายสุขภาพอย่างเต็มที่ในประเด็นการป้องกันมาตรการควบคุมการบริโภคยาสูบโดยการเจรจา TPP เมื่อเดือนพฤษภาคมปี 2012 USCCเรียกร้องให้ผู้แทนการค้าสหรัฐ (USTR) ไม่ให้ส่งข้อความที่นำเสนอประเด็นเฉพาะยาสูบในการเจรจารอบต่อไปที่จะมาถึง และได้ทำทางจดหมายถึง USTR ในเดือนสิงหาคม 2013 ในกระทู้ที่โดดเด่นใน blog ของ USCC เดือนเมษายนปี 2014 USCCอธิบายข้อเสนอกำหนดเป้าหมายเรื่องยาสูบโดยการเปรียบเทียบกับ"กล่องแพนดอร่า" (Pandora's box) ว่าหากก็คั่นสินค้ายาสูบออกจากข้อตกลงนี้ได้ ในอนาคตก็จะสามารถทำกับสินค้าอื่นๆได้ เหมือนกับการเปิดกล่องให้ปีศาจร้ายออกมา

เมื่อเร็ว ๆ นี้ในเดือนตุลาคมปี 2014 USCC ได้ใช้วิธีการส่งจดหมายถึงเอกอัครราชทูตของประเทศญี่ปุ่นไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ปฏิเสธการตัดทิ้ง (carveout) ประเด็นเรื่องยาสูบ และขอเจรจาเร่งรัดการประชุม TPP อย่างต่อเนื่อง

7.2 กรณีศึกษาการฟ้องร้องของบริษัท PM Brand Sàrl (Switzerland), PM Products S.A. (Switzerland) ต่อ ประเทศอุรุกวัย

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2010 บริษัท ยาสูบข้ามชาติฟิลลิปมอร์ริสอินเตอร์เนชันแนลยื่นเรื่องร้องเรียนต่อ International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) ว่าอุรุกวัย ออกกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่ที่ออกมาเมื่อมิถุนายน 2009 และมีผลใช้บังคับเมื่อมีนาคม 2010 ให้ภาพคำเตือนเรื่องสุขภาพมีขนาด 80% ของทั้งสองด้าน ซึ่งผลของกฎหมายนี้มีผลต่อการลดทอนคุณค่าในการใช้เครื่องหมายการค้าบนซองบุหรี่ ตลอดจนการลงทุนในประเทศ

โดยต้องการให้ประเทศอุรุกวัยชดใช้ค่าเสียหายจำนวน 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹¹³ ภายใต้สนธิสัญญาการลงทุนทวิภาคีระหว่างสวิตเซอร์แลนด์และอุรุกวัย (Switzerland - Uruguay bilateral investment treaty (BIT))¹¹⁴ ซึ่งฟิลลิปมอร์ริสมีสำนักงานใหญ่ในเมืองโลซานน์¹¹⁵

นักกฎหมายของบริษัท PM แข็งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอุรุกวัยว่าคดีนี้สามารถจะทำให้รัฐบาลล้มละลายได้ บริษัทมีทรัพย์สินมากกว่า GDP ของประเทศอุรุกวัยเสียอีก ปัจจุบัน PM มี Market capitalization ประมาณ 135 พันล้านเหรียญสหรัฐ รายงานล่าสุดอ้างว่าบริษัทมีรายได้ 67.4 พันล้านเหรียญฯ แต่ประเทศอุรุกวัย GDP มีเพียง 50 พันล้านเหรียญฯ โดยรัฐบาลมีน้อยกว่าหนึ่งในสาม¹¹⁶

¹¹³ Anon. PM Fuming About Uruguay's Graphic Cigarette Packaging To The Tune of \$25M. Fox News Latino September 16, 2014.

¹¹⁴ Anon. Switzerland and Uruguay: agreement on the reciprocal promotion and protection of investments (with protocol). Oct. 1988. <http://untreaty.un.org/unts/120001/26/2/00021341.pdf>

¹¹⁵ Montecino JA, Dreyfus R. PM vs Uruguay. *troutout* 9 March 2010.

¹¹⁶ Trefis Team. An Uruguayan Lawsuit With International Implications For PM. TREFIS September 19, 2014

ซึ่ง Morgan Rees ผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารการกำกับดูแลฟิลลิปมอร์ริสอินเตอร์เนชันแนลในปี 2010 ได้กล่าวไว้ว่า "We have no choice but to litigate" "เราไม่มีทางเลือก แต่เราฟ้องร้อง"¹¹⁷ แสดงให้เห็นว่า ฟิลลิปมอร์ริส ต้องการจะทำให้เป็นตัวอย่างเพื่อจะข่มขู่ธุรกิจและประเทศอื่น ๆ ในการออกมาตรการควบคุมการบริโภคยาสูบ

7.3 กรณีศึกษาการฟ้องร้องของบริษัท PM Asia(สาขาฮ่องกง)ต่อ ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศแรกที่ยกกฎหมายซองบุหรี่ปราศสีตัน (Tobacco Plain Packaging Act 2012)ปี พ.ศ.2555 โดยถูกบริษัทบุหรี่ข้ามชาตินำโดยบริษัทPM ฟ้องศาลว่ากฎหมายดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ จนกระทั่งในเดือนสิงหาคม 2555 ศาลสูงสุดของออสเตรเลียได้พิจารณาตัดสินให้รัฐบาลเป็นฝ่ายชนะคดีบริษัทบุหรี่ เพราะไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญของออสเตรเลีย ส่งผลให้ออสเตรเลียเป็นประเทศแรกในโลกที่บังคับใช้ซองบุหรี่แบบเรียบในเดือนธันวาคมในปีเดียวกัน ผลของกฎหมายฉบับนี้บังคับให้บุหรี่ทุกยี่ห้อที่วางจำหน่ายในประเทศออสเตรเลียต้องมีรูปแบบมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด

USCC ได้แสดงออกในการคัดค้านกฎหมายซองบุหรี่ปราศสีตันของออสเตรเลียอย่างชัดเจน โดยยื่นจดหมายคัดค้านพร้อมความเห็นต่อกระทรวงสุขภาพของออสเตรเลีย และยังออกแถลงการณ์ต่อต้านกฎหมายฉบับนี้ เช่น การกล่าวอ้างว่า กฎหมายนี้ขัดต่อข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบริษัทบุหรี่ นอกจากนี้ USCCประจำประเทศยูเครนยังได้ดำเนินการร้องเรียนประเทศออสเตรเลียต่อองค์การการค้าโลก

นอกจากนี้ บริษัท PM เอเชีย จำกัด (PM Asia Limited: PMA) ในฮ่องกง ซึ่งเป็นเจ้าของบริษัท PM จำกัด (PML) ในประเทศออสเตรเลีย ยังยื่นฟ้องรัฐบาลออสเตรเลียต่ออนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศตามสนธิสัญญาการลงทุน

ทวิภาคีของออสเตรเลียกับฮ่องกงในปี1993 (the Agreement between the Government of Australia and the Government of Hong Kong for the Promotion and protection of Investments) ภายหลังจากที่รัฐสภาออสเตรเลียได้ผ่านกฎหมายที่กำหนดให้ผลิตภัณฑ์บุหรี่ต้องบรรจุซองแบบปราศสีตัน

นางแอน เอ็ดเวิร์ดส์ โฆษกPM(ASIA) กล่าวถึงว่า "เราไม่มีทางเลือกรัฐบาลผ่านกฎหมายฉบับนี้ ทั้งๆที่ไม่สามารถแสดงให้เห็นว่ากฎหมายดังกล่าวจะช่วยลดการสูบบุหรี่ลงได้อย่างไรอีกทั้งยังเพิกเฉยต่อ

¹¹⁷http://www.bbc.com/mundo/economia/2010/03/100312_uruguay_tabacaleras_philip_morris_demanda_estado_jp.shtml

ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นทั้งในออสเตรเลียและนานาประเทศเกี่ยวกับประเด็นร้ายแรงทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์ของเรียวบ^{118, 119}

7.4 คดีพิพาทในองค์การการค้าระหว่างฟิลิปปินส์กับไทยเรื่องภาษีบุหรี่¹²⁰

ข้อพิพาททางการค้าระหว่างไทยและฟิลิปปินส์ในกรณีของ บริษัท PM ประเทศฟิลิปปินส์ กล่าวหาทางการไทยว่า เรียกเก็บภาษีบุหรี่ที่นำเข้าจากบริษัทในอัตราที่ไม่เป็นธรรมขัดต่อความตกลง GATT 1994 มาตรา 3 และมาตรา 10

เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551 (ค.ศ.2008) ประเทศฟิลิปปินส์ได้ยื่นคำร้องต่อองค์การการค้าโลก (World Trade Organization–WTO) โดยกล่าวหาไทยว่า ประเมินราคาศุลกากรบุหรี่นำเข้าไม่เป็นไปตามหลักการและไม่เป็นธรรม โดยกำหนดราคาประเมินที่สูงเกินจริง ส่งผลให้ผู้นำเข้าต้องเสียภาษีที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาษีศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และเงินบำรุงองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) เกินกว่าที่ควรจะต้องเสีย รวมทั้งกำหนดราคาขายปลีกสูงสุด (ซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม) สำหรับบุหรี่ยาสูบนำเข้าสูงกว่า บุหรี่ที่ผลิตในประเทศ จึงขัดกับหลักห้ามเลือกปฏิบัติของความตกลงแอกต์ค.ศ.1994

ต่อมา คณะผู้พิจารณา (Panel) ของดับเบิลยูทีโอชี้ขาดออกมาเมื่อเดือนมีนาคม 2554ว่า เห็นด้วยกับข้อกล่าวหาของทางการฟิลิปปินส์ และมีคำสั่งให้ไทยปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บภาษี ฐานภาษีในการคำนวณภาษีศุลกากรให้สอดคล้องกับแนวทางของดับเบิลยูทีโอ และให้เป็นธรรมในการแข่งขัน

เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2554 (2011) คณะผู้พิจารณาอุทธรณ์ (Appellate Body) ของ WTO ได้ตัดสินยืนตามคำวินิจฉัยของคณะผู้พิจารณา (Panel) ว่า กฎหมายศุลกากรของไทยสอดคล้องกับ WTO เรื่องราคาสมมุติที่ไทยสามารถกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นฐานในการเก็บภาษีได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ราคาขายปลีกจริง การขอคืนเงินภาษี และการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงการคลังเป็นกรรมการบริหารโรงงานยาสูบ เป็นต้น แต่ยังมีบางประเด็นสำคัญที่ไทยปฏิบัติไม่สอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ WTO เช่น ความล่าช้าในกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ การไม่ให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้นำเข้าวางประกัน การกำหนดราคาขายปลีกสูงสุด (Maximum Retail Selling Price – MRSP) ที่ไม่ชัดเจน และการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้านุหรี่ที่ผลิตในประเทศ แต่มีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับบุหรี่ยาสูบนำเข้าจากต่างประเทศ ละเมิดต่อ

¹¹⁸ <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/australiaandthepacific/australia/8903507/Philip-Morris-sues-Australian-government-over-tobacco-packaging.html>

¹¹⁹ <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8459947.stm>

¹²⁰ ไพศาล ลิ้มสถิตย์, รายงานวิจัยโครงการ “การศึกษาความสำคัญของ WHO FCTC มาตรา 5.3 ต่อการควบคุมยาสูบของประเทศไทย” (2556), อ้างแล้ว, น.66-67.

หลักในเรื่อง “การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ” (the national treatment) ซึ่งไทยมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามความตกลง GATT 1994

นางศรีรัตน์ รัษฐปานะ อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ให้ข้อมูลในกรณีนี้ว่า สิ่งที่ไทยจะต้องดำเนินการหลังคำตัดสินสุดท้ายของ WTO คือต้องปรับเปลี่ยนมาตรการค่านิยมภาษีศุลกากรสำหรับบุหรี่นำเข้าที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ WTO แต่ไม่มีเงื่อนไขใดๆ เรื่องการจ่ายค่าปรับ หรือจ่ายคืนภาษี หรือค่าชดเชยของไทยที่เป็นฝ่ายแพ้คดีให้กับฟิลิปปินส์ทั้งสิ้น¹²¹

7.5 กรณีศึกษาการเข้ายึดครองกิจการยาสูบของบริษัท PM ฟิลิปปินส์

บริษัท PM ฟิลิปปินส์ เริ่มทำธุรกิจในประเทศฟิลิปปินส์เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1955 (พ.ศ.2498) เมื่อได้รับใบอนุญาตจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือบุหรี่ของโรงงานชื่อ La Suerte Cigar and Cigarette Factor เพื่อผลิตบุหรี่ยี่ห้อมาโบโร หลังจากนั้นอีกราว 40 ปี จึงมีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท PM Philippines Inc. (PMPH) ในปี ค.ศ.1993 (พ.ศ.2536) เพื่อทำการตลาดและจัดจำหน่ายบุหรี่ยี่ห้อมาโบโรและยี่ห้อ PM¹²²

ในปี ค.ศ.2000 (พ.ศ.2543) บริษัท PMI ได้ลงทุนด้วยเงิน 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อสร้างโรงงานผลิตบุหรี่ที่ทันสมัยและใหญ่ที่สุดในเอเชียแปซิฟิกในขณะนั้นในเมือง Tanauan City จังหวัด Batangas ในปีเดียวกันนั่นเอง มีการจัดตั้งบริษัทใหม่ชื่อ PM Philippines Manufacturing Inc. (PMPMI) เพื่อดำเนินธุรกิจยาสูบครบวงจร ต่อมามีการควบรวมบริษัท PMPH เป็นบริษัท PMPMI

เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2010 บริษัท PMPMI ได้ตกลงควบรวมกิจการกับบริษัท Fortune Tobacco Corp. ซึ่งมีเจ้าของชื่อ มหาเศรษฐี Lucio Tan ส่งผลให้ยุติบทบาทของบริษัท Fortune Tobacco Corp. ที่ผูกขาดการผลิตบุหรี่ในฟิลิปปินส์มานานถึง 55 ปี บริษัทใหม่ที่ควบรวมกันชื่อว่า PMFTC Inc. (PMFTC).

ปัจจุบันบริษัท PMFTC เป็นบริษัทผลิตบุหรี่ในประเทศ ครอบส่วนแบ่งตลาดบุหรี่มากถึงร้อยละ 90 ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ปราดากหลายยี่ห้อ เช่น Fortune, Champion และยี่ห้อ Hope โรงงานใน Marikina มีกำลังผลิตบุหรี่มากถึงปีละ 70 พันล้านมวน

¹²¹“WTO รายงานผลการพิจารณาข้ออุทธรณ์ กรณีพิพาทเรื่องสินค้าบุหรี่ของฟิลิปปินส์”(27 มิถุนายน 2554)เว็บไซต์กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ at

<http://www.thaifita.com/thaifita/NewsFTA/tabid/67/ctl/Details/mid/427/ItemID/6943/Default.aspx>

¹²² http://www.pmi.com/marketpages/pages/market_en_ph.aspx

7.6 กรณีศึกษาการแทรกแซงของ PM ในภูมิภาคต่าง ๆ

องค์กร CAI(Corporate Accountability International) ได้จัดทำรายงานเรื่อง กลวิธีของบริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่ในการแทรกแซงสนธิสัญญาด้านสาธารณสุข (*Big Tobacco Tactics to Undermine the Treaty and Public Health*) โดยศึกษาสถานการณ์และเสนอแนวทางในการเฝ้าระวัง การแทรกแซงของบริษัทบุหรี่ต่อนโยบายด้านสุขภาพในประเทศต่าง ๆ เพื่อเตือนรัฐภาคีที่เข้าร่วมประชุม COP4 ที่ประเทศอูรุกวัย เมื่อ ปี 2010¹²³ ดังนี้

1. อาเซียนและออสเตรเลีย: รัฐบาลเผชิญกับกลุ่มองค์กรบังหน้า (Front Group)

- อุตสาหกรรมยาสูบได้ใช้กลุ่มองค์กรบังหน้าเพื่อเบี่ยงทางเชื่อมความสัมพันธ์กับนักการเมืองให้ช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ
- PMI กำลังใช้ความเป็นสมาชิก USABC เพื่อเข้าถึงรัฐมนตรีในประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN)¹²⁴ USABC เป็นตัวแทนของธุรกิจในสหรัฐอเมริกาที่มีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี กรุงเทพฯ ฮานอย จาร์กาด้า มะนิลา และสิงคโปร์ องค์กรนี้อ้างว่า จะนำข้อกังวลใจของบริษัทสมาชิกเข้าหารือกับรัฐมนตรีคลังและรัฐมนตรีเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก ASEAN รวมถึงอธิบดีกรมศุลกากรด้วย¹²⁵
- ASEAN เป็นเป้าหมายหลักของการขยายตลาดของธุรกิจยาสูบการเข้าถึงเจ้าหน้าที่ระดับสูงในรัฐบาลคือกลยุทธ์สำคัญที่สร้างความมั่นใจแก่ธุรกิจยาสูบในการเข้ามาในภูมิภาคนี้
- ในเดือนกุมภาพันธ์ 2010 US ABC มีหนังสือถึงเอกอัครราชทูตไทยในสหรัฐอเมริกา (ดอนปรมัตถ์วินัย) แจ้งวัตถุประสงค์ในการขอเข้าพบนายกรัฐมนตรีนครินทร์ รัฐมนตรีสาธารณสุข และรัฐมนตรีอื่นๆอีก 12 กระทรวง¹²⁶
- แต่มีการเคลื่อนไหวของบุคลากรสาธารณสุขที่อ้างถึง FCTC มาตรา 5.3 สามารถกีดกันตัวแทนบริษัท PMI ออกจากการประชุมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาลได้¹²⁷

¹²³Corporate Accountability International and NATT.Protecting against tobacco industry interference: 2010 Global Tobacco Treaty Action guide. Available online: <http://www.stopcorporateabuse.org>

¹²⁴Member Countries, ASEAN, <http://www.aseansec.org/74.htm>

¹²⁵About us, "Members," US-ASEAN Business Council, <http://www.usasean.org/Aboutus/members.asp>

¹²⁶Letter from Alexander C. Feldman (President US-ASEAN Business Council) to H.E. Don Poramudwinai (Thai Ambassador to the U.S.) CC: Eric John (U.S. Ambassador to Thailand), February 3, 2010. The letter requests meetings with government officials and lists participants in USABC's Thailand Annual Mission.

¹²⁷"Anti-tobacco alliance declares war on Tabinfo Asia," Bangkok Post, 4 November 2009. <http://www.bangkokpost.com/news/health/26784/anti-tobacco-alliance-declares-war-on-tabinfo-asia>.

- สภาธุรกิจอเมริกันอาเซียนยังได้ทำหนังสือขอเข้าพบรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียนในการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน (ASEAN Health Ministers Meeting) ในเดือนกรกฎาคม 2010 ที่สิงคโปร์

ออสเตรเลีย

- หลังจากการประกาศกฎหมายของบุหรี่มาตรฐานหรือซองปราศสีสันเป็นประเทศแรกในโลกเมื่อเดือนกรกฎาคม 2010
- US ABC ร่วมกันกับองค์กรแกนนำด้านการค้าออกโรงคัดค้านว่าเป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า และทรัพย์สินทางปัญญา องค์กรเหล่านี้รวมถึงUSCCและองค์กรด้านการค้าอื่นๆอีก 10 องค์กร¹²⁸
- องค์กรภายในประเทศออสเตรเลียที่ร่วมคัดค้านรวมถึงกลุ่มร้านค้าปลีก 16 กลุ่ม ผู้ผลิตบุหรี่ 4 บริษัท และสภาธุรกิจขนาดเล็กโดยหลายๆกลุ่มเหล่านี้มีสายสัมพันธ์กับบริษัทบุหรี่
- เมื่อไม่นานมานี้ บริษัทบุหรี่ PMI, BAT Australia และ Imperial Tobacco Australia ร่วมกันลงทุนก่อตั้งสมาคมที่เป็นตัวแทนร้านค้าสะดวกซื้อ ร้านค้าปลีก และร้านค้าย่อยในปั๊มน้ำมัน มีชื่อว่า Alliance of Australian Retailers ทำหน้าที่ออกข่าวทางสื่อต่างๆและโฆษณากระจายข่าวที่น่ากลัวและบิดเบือนเกี่ยวกับกฎหมายใหม่ของออสเตรเลีย
- ในเดือนกรกฎาคม 2012 รัฐบาลออสเตรเลียนี้ก็ออกกฎหมายบรรจุภัณฑ์ปราศสีสันได้สำเร็จท่ามกลางการขู่และทำทนายจากอุตสาหกรรมยาสูบ โดยนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น Kelvin Rudd ประกาศว่ามาตรการนี้จะลดการบริโภคยาสูบลงได้ 6%¹²⁹

2. ลาตินอเมริกา

2.1 PMI คุกคามรัฐบาลโคลัมเบีย

- ในปี 2008 และ 2009 รัฐบาลโคลัมเบียใช้มาตรการ FCTC 5.3 ปกป้องไม่ให้ตัวแทนยาสูบเข้าร่วมในกระบวนการร่างกฎหมายควบคุมยาสูบที่มีมาตรการต่างๆสอดคล้องกับ FCTC¹³⁰

¹²⁸Mellissa Sweet. Tobacco industry makes plain cigarette packs an Australian election issue. Tobacco Control, BMJ2010;314:c4300, 6 August 2010. Available online: http://www.bmj.com/cgi/content/extract/341/aug06_2/c4300

¹²⁹Analysis provided by Anne Jones, Chief Executive Officer, Action on Smoking and Health Australia, August 10, 2010. Submissions available online:

http://www.aph.gov.au/Senate/committee/clac_ctte/plain_tobacco_packaging_09/submissions/sublist.htm

¹³⁰Corporate Accountability International, "Colombia adopts sweeping tobacco control law," Press Release, July 24, 2009, <http://www.stopcorporateabuse.org/colombia-adopts-sweeping-tobacco-control-law>.

- หลังจากนั้นไม่นาน บริษัท PMI ได้มอบเงินจำนวน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกายุทธภายใต้ข้อตกลงร่วมกันหลายประเด็นโดยข้อตกลงดังกล่าวเป็นประเด็นที่ตรงข้ามกับแนวทางปฏิบัติในมาตรา 5.3 ของกรอบอนุสัญญาการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก คือทั้งฝ่ายรัฐบาลและอุตสาหกรรมยาสูบจะต้องทำงานร่วมกัน
- ในข้อตกลงยังระบุเงื่อนไขเรื่องโอกาสการลงทุน การขยายธุรกิจของ PMI และการส่งเสริมการพัฒนาตลาดยาสูบในโคลัมเบีย รวมถึงการลงทุนปลูกยาสูบอีกด้วย
- นอกจากนี้ยังมีสัญญาการให้ทุนอย่างชัดเจนเพื่อพัฒนาคุณภาพใบยาสูบและเพิ่มปริมาณการซื้อใบยาสูบที่มีคุณภาพสูง ตลอดจนการสนับสนุนการปลูกป่าเพื่อนำไม้มาเป็นเชื้อเพลิงในการบ่มใบยา ในข้อตกลงยังผูกมัดให้รัฐบาลโคลัมเบียจัดตั้งห้องปฏิบัติการเพื่องานวิจัยและพัฒนาของ PMI สำหรับการทดสอบยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเฉพาะ¹³¹

2.2 PMI กลับแกัดรัฐบาลอุรุกวัยเรื่องกฎหมายลดค่าเดือน

- ในปี 2009 อุรุกวัยประกาศใช้กฎหมายภาพค่าเดือนขนาด 80% บนซองบุหรี่ PMI ยื่นฟ้องในเดือนมีนาคม 2010
- ศูนย์วิจัยการระบาดของยาสูบ (Center for Research on the Tobacco Epidemic หรือ CIET) เปิดเผยว่า PMI สัญญาว่าจะถอนฟ้องถ้าหากรัฐบาลอุรุกวัยยอมเจรจากับบริษัทบุหรี่ว่าจะลดความเข้มงวดของกฎหมายลง¹³²

¹³¹“Investment and Cooperation Agreement,” Signed by Colombian Government, CompaniaColobiana de Tabaco S.A., PM Colombia. June 19, 2009. The agreement sets up representatives from government and industry to meet periodically and confer, as well as a system of contributions from PM to the Colombian government.

¹³²Para Vazquez, MujicaMostro. “debilidad” El Pais Digital, 26 Julio 2010. Available online: http://www.elpais.com.uy/10/07/26/pnacio_504193.asp

8. กรณีศึกษาการแทรกแซงของ USCC

บริษัทหรืออาศัยความสัมพันธ์อันยาวนานกับUSCCเพื่อสร้างแรงกดดันต่อผู้กำหนดนโยบายในประเทศต่าง ๆ ที่กำลังพยายามพัฒนาและกำหนดนโยบายสาธารณะสุขเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ ดังในกรณีศึกษาใน 5 ประเทศและอีก 10 ตัวอย่างของการแทรกแซงมาตรการต่างๆ ซึ่งแสดงถึงกิจกรรมของUSCCที่ดำเนินเคียงคู่ไปกับบริษัทยาสูบที่ส่งผลให้นโยบายควบคุมยาสูบในบางประเทศอ่อนลง และในบางกรณีการแทรกแซงของUSCCก็ทำให้เกิดความล่าช้าและซับซ้อนในการดำเนินนโยบายดังกล่าว สรุปแล้วการข่มขู่ของUSCCที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ และครอบคลุมหลายประเด็นของนโยบายควบคุมยาสูบ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าUSCCดำเนินภารกิจในนามของบริษัทบุหรี่ในการทำให้นโยบายควบคุมยาสูบอ่อนลง

8.1 การแทรกแซงนโยบายสุขภาพของUSCC

รายงานฉบับนี้เสนอ 5 กรณีศึกษาในประเทศต่างๆ คือ อูรุกวัย โมลโดวา ฟิลิปปินส์ เบอร์ลินาฟาโซ และสหภาพยุโรป โดยUSCCร่วมกันกับบริษัทบุหรี่ในการคัดค้านนโยบายควบคุมยาสูบ เช่น ฉลากภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ การจำกัดการโฆษณา และการขึ้นภาษี บางครั้งก็ให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐในการทำให้นโยบายควบคุมยาสูบอ่อนลง หรือบางกรณีการแทรกแซงของ USCCก็ทำให้เกิดการประวิงเวลา และความซับซ้อนในการออกนโยบายต่างๆ

รายงานฉบับนี้เรียกร้องให้รัฐบาลของประเทศต่างๆปฏิเสธข้อโต้แย้งและการคุกคามของUSCC และออกมาตรการควบคุมยาสูบและเสนอขั้นตอนในการปกป้องนโยบายสาธารณะให้รอดพ้นจากการแทรกแซงของUSCCพร้อมกัน เรียกร้องให้USCCพร้อมกับภาคีเครือข่าย Am Cham ออกมาเปิดเผยธุรกิจที่อยู่เบื้องหลังต่อสาธารณะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศต่างๆจะได้รับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเหล่านี้กับบริษัทบุหรี่

ประเทศอูรุกวัย:USCCปกป้องกลยุทธ์การตลาดเพื่อล่าเหยื่อของบริษัทยาสูบ

ในเดือนเมษายน ปี 2014 ประธานUSCCทำหนังสือถึงประธานวุฒิสมาชิกประเทศอูรุกวัย คัดค้านการออกกฎหมายห้ามการแสดงผลภัณฑ์ยาสูบ และการโฆษณา ณ จุดขาย โดยขู่ว่าขัดต่อกฎขององค์การการค้าโลกว่าด้วยข้อตกลงทางการค้าและทรัพย์สินทางปัญญา ในหนังสือยังระบุอีกว่าการห้ามแสดงผลภัณฑ์ยาสูบ เป็นการสร้างความลำบากแก่ผู้บริโภคซึ่งถูกจำกัดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังจะนำไปสู่การห้ามผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อย่างสุดโต่ง และทำให้เกิดสินค้าบุหรี่หนีภาษี

มากขึ้น อย่างไรก็ตามในเดือน กรกฎาคม 2014 รัฐบาลอุรุกวัยก็ออกกฎหมายห้ามแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย ได้สำเร็จแม้จะได้รับความกดดันจากอุตสาหกรรมยาสูบก็ตาม¹³³

ประเทศโมลโดวา (Moldova): USCCพยายามล้มกฎหมายควบคุมยาสูบ

โมลโดวาเป็นประเทศเล็ก ๆ อยู่ในยุโรปตะวันออกใกล้เขตติดต่อกับทวีปเอเชีย ในปี 2013 นายกรัฐมนตรีได้เซ็นผ่านร่างการแก้ไขกฎหมาย การควบคุมยาสูบ และอยู่ในระหว่างการรอการลงมติจากรัฐสภา ในช่วงนั้น USCC และ AmCham ในโมลโดวา ได้ทำการรณรงค์นานถึง 2 ½ ปี เพื่อที่จะประวิงเวลา และทำให้สาระสำคัญในการแก้ไขกฎหมาย เข้มงวดน้อยลง โดยการสร้างความกดดันแก่เจ้าหน้าที่รัฐ และลobbies สมาชิกสภานิติบัญญัติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีหนังสือถึงรัฐมนตรีสาธารณสุข อ้างถึงบริษัทบุหรี่ (BAT, JTI และ PMI) ที่จะร่วมกันทำการแทรกแซงจนทำให้เนื้อหาในร่างกฎหมายที่แก้ไขนั้นอ่อนลง¹³⁴

- เดือน กุมภาพันธ์ 2014 ประธาน USCC ส่งหนังสือถึงประธานรัฐสภาโมลโดวา เตือนว่าเนื้อหาในร่างกฎหมายใหม่ขาดหลักฐานรองรับ และขัดต่อพันธะทางการค้าสากลของโมลโดวา¹³⁵
- เดือน พฤษภาคม 2015 ร่างกฎหมายใหม่ผ่านการเห็นชอบของรัฐสภา¹³⁶ ซึ่งมีสาระสำคัญคือ
 - การห้ามการโฆษณาส่งเสริมการขายทุกรูปแบบ
 - ฉลากภาพคำเตือนขนาด 65 % บนซองบุหรี่
 - จัดเขตปลอดบุหรี่ 100 % ในอาคาร และสถานประกอบการ
 - การห้ามรัฐต่าง ๆ เป็นหุ้นส่วนกับบริษัทบุหรี่
- ทันทีที่รัฐสภาลงมติผ่านร่างกฎหมายใหม่ และก่อนที่ประธานาธิบดีจะลงนาม AmCham ได้ส่งหนังสือถึงประธานรัฐสภา ท้วงว่าการให้ความเห็นชอบต่อกฎหมายควบคุมยาสูบฉบับใหม่ ไม่

¹³³Letter from Myron A. Brilliant, Executive Vice President and Head of International Affairs, U.S. Chamber of Commerce, to Dabilo Astori, President of the Senate of Uruguay, 24 April 2014.

¹³⁴Letter from Mila Malairau, Executive Director of Associations of Employers, American Chamber of Commerce in Moldova, to Minister of Health Andrei Usatii, 29 April 2013

¹³⁵Letter from Myron A. Brilliant, Executive Vice President and Head of International Affairs, U.S. Chamber of Commerce, to Igor Corman, President of the Parliament of the Republic of Moldova, 5 February 2014.

¹³⁶Cioina E, Bujarov S. Smoking will be banned in bars, restaurants, cafes. The packaging of anti-tobacco law was passed in final reading. 29 May, 2015.

เป็นไปตามกระบวนการมาตรฐานของรัฐสภา และยืนยันถึงความสำคัญของธุรกิจยาสูบต่อเศรษฐกิจของประเทศโมลโดวา

• วันที่ 10 กรกฎาคม 2015 ประธานาธิบดีลงนามในกฎหมายควบคุมยาสูบฉบับใหม่หลังจากมีความพยายามขัดขวางจาก USCC ถึง 2 1/2 ปี

ฟิลิปปินส์: USCC และ AmCham หนุนบริษัทบุหรี่ให้คัดค้านการขึ้นภาษี

- อุตสาหกรรมยาสูบคัดค้านการขึ้นภาษีอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2012 โดยมี USCC และ AmCham ให้การสนับสนุน
- หนังสือพิมพ์รายวัน Business Mirror ของฟิลิปปินส์ รายงานว่า USCC และ US ABC ได้แย้งว่าการขึ้นภาษียาสูบจะทำให้ภาษีที่เก็บจากรัฐลดลง และเป็นภาวะคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ
- และยังมีสัญญาณการลักลอบนำเข้าบุหรี่เถื่อนทั่วประเทศ และการขึ้นภาษียาสูบยังเป็นเหมือนการกระตุ้นให้ขบวนการค้าบุหรี่เถื่อนยิ่งกระจายตัวรวดเร็วขึ้น
- USCC ได้ทำหนังสือถึง รมต.คลังของฟิลิปปินส์ ย้ำคำกล่าวที่ตัดออกจากบริษัทบุหรี่ว่า การเพิ่มภาษียาสูบยิ่งกระตุ้นให้กระบวนการค้าบุหรี่เถื่อน และสินค้าเถื่อนอื่น ๆ ลุกตามเร็วขึ้น และผลร้ายอื่น ๆ ตามมอีกมาก¹³⁷
- เดือนธันวาคม 2014 สำนักงานจัดเก็บภาษีภายในยืนยันข้อมูลว่าหลังจากที่ฟิลิปปินส์ขึ้นภาษียาสูบแล้ว รายได้จากการจัดเก็บภาษีของรัฐเพิ่มขึ้นมากเกินคาด แม้จะมีการประท้วงจากบริษัทบุหรี่และเครือข่ายก็ตาม¹³⁸ ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่อุตสาหกรรมยาสูบเคยโต้แย้งว่า เมื่อขึ้นภาษียาสูบแล้วจะทำให้รัฐจัดเก็บภาษีได้น้อยลง และจะสูญเสียรายได้ไปกับสินค้าเถื่อนนั้น ไม่เป็นความจริง

เบอร์ลินา ฟาโซ (Burkina Faso): USCC พยายามขัดขวางการใช้ฉลากภาพคำเตือนบนซองบุหรี่

- เบอร์ลินา ฟาโซ เป็นประเทศเล็กๆ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา ที่มีอัตราการรู้หนังสือของประชากรต่ำที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง

¹³⁷Ross H, Tesche J. Undermining government tax policies: Common strategies employed by the tobacco industry in response to increases in tobacco taxes. Economics of Tobacco Control Project, University of Cape Town; Tobacconomics, Health Policy Center, Institute of Health Research and Policy, University of Illinois at Chicago. 2015.

¹³⁸Dela Z Pena. Sin tax collection up 40%. The Philippine Star. 19 December 2014. Available from: <http://www.philstar.com/business/2014/12/19/1404183/sin-tax-collection-40>

- มีหลักฐานชัดเจนทั่วโลกที่แสดงว่าฉลากภาพคำเตือนบนซองบุหรี่เป็นสื่อเตือนผู้สูบบุหรี่ที่มีประสิทธิผลมากในเรื่องอันตรายจากการสูบบุหรี่ กระตุ้นให้เลิกบุหรี่ และป้องกัน¹³⁹---ผู้ที่ยังไม่สูบบุหรี่ไม่ให้ริเริ่มลองสูบบุหรี่
- ฉลากภาพคำเตือนเป็นสื่อที่ใช้ได้ผลมากกว่าคำเตือนที่เป็นข้อความอย่างเดียว โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีอัตราการรู้หนังสือน้อย
- ในปี 2011 ประเทศเบอร์คินา ฟาโซ¹⁴⁰ ได้ออกกฎหมายฉลากภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ขนาด 60 % แต่รัฐบาลใช้เวลาถึง 4 ปีในการนำกฎหมายมาสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขอธิบายว่า สาเหตุหลักก็เนื่องจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบและเครือข่าย
- เดือนมกราคม 2014 นายกรัฐมนตรีได้รับหนังสือจาก USCCเตือนว่าฉลากภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ เป็นสิ่งที่ขัดต่อกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศ และขัดกึ่งกลางการค้า และยังขู่ว่าอุตสาหกรรมยาสูบจะฟ้องรัฐบาลประเทศนี้ ที่ละเมิดข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ¹⁴⁰
- ปัจจุบันประเทศที่มีกฎหมายฉลากภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ที่มีขนาดมากกว่า 50 % ของพื้นที่บนซอง มี 70 กว่าประเทศโดยไม่ละเมิดข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศหรือ ทรัพย์สินทางปัญญา ดังที่ USCCกล่าวอ้างแต่อย่างใด¹⁴¹
- เดือนเมษายน 2015 หลังจากถูกแทรกแซงมาเกือบ 4 ปี รัฐบาลเบอร์คินา ฟาโซ ก็ออกกฎหมายฉลากภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ได้สำเร็จ และจะมีผลบังคับใช้ในเดือนเมษายน 2016

กรณีศึกษาการแทรกแซงต่อสหภาพยุโรป

- อุตสาหกรรมยาสูบ และ องค์กรภาคี อยู่เบื้องหลัง USCCในการแทรกแซงการออกข้อแนะนำเรื่องผลิตภัณฑ์ยาสูบของสหภาพยุโรป หรือ European Union's (EU) Tobacco Products Directive (TPD) นานถึง 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2009¹⁴²

¹³⁹Hammond D. Tobacco labelling toolkit: Implementation. Tobacco labeling and packaging toolkit: A guide to FCTC Article 110. Waterloo: University of Waterloo, 2008.

¹⁴⁰Ministry of Health. Fight against tobacco in Burkina Faso (Lutte contre le tabac au Burkina Faso). 2014. Available from: <http://www.sante.gov.bf/index.php/quotidien/actualites/254-lutte-contre-le-tabac-2014>

¹⁴¹Canadian Cancer Society. Cigarette package health warnings: International status report (4th ed.). 2014. Available from: http://global.tobaccofreekids.org/files/pdfs/en/WL_status_report_en_low.pdf?utm_source=download&utm_medium=pdf?utm_campaign=factsheet

- USCC และ AmCham สาขาที่อยู่ในยุโรป ใช้เหตุผลของอุตสาหกรรมยาสูบในการอ้างเพื่อขัดขวางกระบวนการเจรจาในการบัญญัติ TPD ที่จะใช้เป็นกรอบในการควบคุมยาสูบในสหภาพยุโรป เช่น อ้างว่ามาตรการบรรจุภัณฑ์ปราศสีสัน (Plain Packaging) ขัดต่อกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และพันธะทางการค้าระหว่างประเทศ ในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป วิธีการขัดขวางการแก้ไข TPD ในช่วง 5 ปี มีหลายรูปแบบ เช่น
 - การแจกเอกสารต่อต้าน TPD โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ปราศสีสัน ในปี 2014 เอกสารเขียนโดย PMI ในประเด็นนี้ ถูกนำมาใช้ เป็นเอกสารทางการของ AmCham EU¹⁴³
 - ส่งหนังสืออย่างน้อย 3 ฉบับ ถึงผู้แทนสหภาพยุโรป และรัฐบาลประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ว่า TPD ไม่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ ขัดต่อพันธะทางการค้าสากล และอาจกระทบต่อข้อตกลงทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกา และ สหภาพยุโรป
 - ส่งจดหมายถึงเอกอัครราชทูตลิทัวเนียประจำสหรัฐอเมริกา¹⁴⁴ และขู่ว่าการที่ประเทศนี้สนับสนุน TPD จะเป็นอันตรายต่อความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกา และขัดต่อกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของสินค้าเถื่อนในลิทัวเนีย

กิจกรรมเหล่านี้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของอุตสาหกรรมยาสูบอย่างชัดเจน คือทำให้ความเข้มงวดของกฎเกณฑ์ใน TPD อ่อนลงมาก ๆ เช่น ต้องถอนเรื่องบรรจุภัณฑ์ปราศสีสัน การห้ามแสดงสินค้าบุหรี่ ณ จุดขาย และระยะเวลาในการบัญญัติกฎข้อบังคับนี้ ถึง 5 ปี จนถึงเดือน มีนาคม 2014 สหภาพยุโรปจึงออกกฎนี้ได้สำเร็จ

นอกจากกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณีแล้ว ยังมีตัวอย่างที่ USCC และ AmCham แทรกแซงนโยบายควบคุมยาสูบทั้งในประเทศเล็ก และประเทศใหญ่ ในทุกภาคส่วนของโลก หลักฐานที่ USCC และ AmCham ทำภารกิจแทนบริษัทบุหรี่แทรกแซงนโยบายควบคุมยาสูบด้านต่าง ๆ ในหลายประเทศแสดงใน ตารางที่ 2

¹⁴²Tobacco tactics.EU tobacco products directive revision. December 2014.

http://www.tobaccotactics.org/index.php/EU_Tobacco_Products_Directive_Revision

¹⁴³AmCham EU. AmCham EU concerned about plain packaging measure as precedent to impair intellectual property rights. 11 July 2014. Available from:

http://www.amchameu.eu/Documents/DMXHome/tabid/165/Default.aspx?Command=Core_Download&EntryId=10238

¹⁴⁴Dagleis T. U.S. signals to Lithuania regarding the tobacco directive are being suppressed (JAV signalaidelTabakodirektyvolsLietuvai – slepiami). Lrytas.lt. 20 July 2013. Available from: <http://www.lrytas.lt/lietuvos-diena/aktualijos/jav-signalai-del-tabako-direktyvos-lietuvai-sle-piami.htm>

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการแทรกแซงนโยบายควบคุมยาสูบของ USCC

นโยบาย	ประเทศ	ปี	การแทรกแซงของ USCC และAmCham
1.ภาษี	ยูเครน	2009	AmCham ในยูเครนและสมาคมธุรกิจในยุโรป (European Business Association)ประท้วงการขึ้นภาษีของรัฐบาลด้วยการเขียนจดหมายถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ยูเครนก็สามารถขึ้นภาษีได้ในปี2009และอีกครั้งในปี2010 ¹⁴⁵
2.นโยบายควบคุมยาสูบอย่างสมบูรณ์แบบ	โคโซโว	2013	ก่อนจะมีการโหวตผ่านร่างกฎหมายควบคุมยาสูบไม่กีวันAmChamในโคโซโวได้จัดประชุมร่วมกับตัวแทนบริษัทบุหรี่และตัวแทนจากกระทรวงที่กำหนดนโยบายเพื่อจะแทรกแซงการกำหนดสาระสำคัญในกฎหมายควบคุมยาสูบที่ครอบคลุมหลายมาตรการ ได้แก่ พื้นที่สาธารณะปลอดบุหรี่ การห้ามโฆษณาและส่งเสริมการตลาดและสลากภาพคำเตือน ในเดือนเมษายน 2013 โคโซโวก็ออกกฎหมายควบคุมยาสูบได้สำเร็จแม้บริษัทบุหรี่จะพยายามขัดขวางก็ตาม ¹⁴⁶
	เอลซัลวาดอร์	2015	ในเอลซัลวาดอร์ USCCส่งจดหมายถึงรองประธานาธิบดีที่ว่าการเสนอกฎหมายควบคุมยาสูบของกระทรวงสาธารณสุขที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมหลายมาตรการ โดยเสนอให้มีการหารือกับผู้สนับสนุนอุตสาหกรรมยาสูบหรือกระทรวงเศรษฐกิจก่อนจะมีการผ่านร่างกฎหมาย ¹⁴⁷ อย่างไรก็ตามในเดือนมิถุนายน2015 ประธานาธิบดีเอลซัลวาดอร์ก็

¹⁴⁵Ross H, Stoklosa M, Krasofsky K. Economic and public health impact of 2007-2010 tobacco tax increases in Ukraine. Tobacco Control. 2012;21(4):429-35.

¹⁴⁶Tobacco control laws. Country details for Kosovo(updated 28 October 2014). Available from: <http://www.tobaccocontrol.org/legislation/country/kosovo/summary>

¹⁴⁷ Letter from Jody Bond, Vice President, Americas, U.S. Chamber of Commerce to H.E. Oscar Ortiz, Vice President, Republic of El Salvador, 21 January 2015.

นโยบาย	ประเทศ	ปี	การแทรกแซงของ USCC และAmCham
			ได้รับรองกฎหมายที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอซึ่งครอบคลุมมาตรการควบคุมยาสูบที่เข้มแข็งมากทั้งการห้ามโฆษณา ฉลากภาพคำเตือนและเขตปลอดบุหรี่
3.ฉลากภาพคำเตือนขนาดใหญ่	จาไมก้า	2014	USCCทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีจาไมก้าหลังจากที่มีประกาศว่าจะเพิ่มขนาดรูปภาพคำเตือนบนซองบุหรี่เป็น75%อ้างว่าขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ยืนยันว่าขนาดภาพคำเตือน75%จะทำให้สุขภาพประชาชนดีขึ้นอย่างไร และยังขู่อีกว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้า ¹⁴⁸ ในที่สุดประเทศจาไมก้าต้องลดขนาดรูปภาพฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่เป็น60% ¹⁴⁹
	เนปาล	2015	เมื่อรัฐบาลเนปาลประกาศจะขยายขนาดภาพคำเตือนจาก75% เป็น 90% USCCได้ส่งจดหมายถึงรองนายกรัฐมนตรีพร้อมขู่ว่าการขยายขนาดภาพคำเตือนขัดต่อพันธะทางการค้าระหว่างประเทศ ¹⁵⁰ หลังจากนั้นได้จัดประชุมในกลุ่มสมาชิกUSCCรวมถึงบริษัทบุหรี่ คือPMI (PMI) และ British-American Tobacco (BAT) และเจ้าหน้าที่ระดับกระทรวงจำนวนหนึ่งและในการประชุมอีกที่หนึ่งเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขได้รับการขู่ว่าจะฟ้องร้องหากกฎหมายนี้

¹⁴⁸Letter from Myron A. Brilliant, Executive Vice President and Head of International Affairs, U.S. Chamber of Commerce, to Portia SimpsonMiller, prime minister of Jamaica, 16 September 2013.

¹⁴⁹Tobacco control laws. Country details for Jamaica (updated 29 August 2014). Available from: <http://www.tobaccocontrol.org/legislation/country/jamaica/summary>

¹⁵⁰Letter from Tami Overby, Senior Vice President, Asia, International Affairs Division, U.S. Chamber of Commerce, to Sigha Durbar, Deputy Prime Minister and Minister of Home, 28 January 2015.

นโยบาย	ประเทศ	ปี	การแทรกแซงของ USCC และ AmCham
			ผ่านการรับรองจากรัฐสภา ซึ่งรัฐบาลเนปาลได้ผ่านการเห็นชอบเมื่อเดือนพฤษภาคม 2015 ¹⁵¹
4.ซองบุหรี่ปราศ สีส้ม	ออสเตรเลีย	2009- 2011	ในช่วงเวลา ก่อนที่รัฐบาลออสเตรเลียจะออกกฎหมายซองบุหรี่ปราศสีส้ม (Standardized packaging) นั้น USCC พยายามทุกวิถีทางที่จะไม่ให้มีการตรากฎหมายนี้ และได้ส่งหนังสือถึงกระทรวงสาธารณสุข ¹⁵² และยังออกเอกสารที่มีเนื้อหาสาระระบุว่ามาตรการใหม่นี้ละเมิดข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศและกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ Am Cham ในกรุง Kiev ประเทศยูเครน ยื่นฟ้องต่อ WTO (องค์การการค้าโลก) รัฐบาลออสเตรเลียได้ออกกฎหมายซองบุหรี่ปราศสีส้มเมื่อเดือนธันวาคม 2012 ¹⁵³
	นิวซีแลนด์	2012- 2014	เหตุการณ์ในนิวซีแลนด์ก็เช่นเดียวกัน เมื่อมีการพัฒนาร่างกฎหมายซองบุหรี่ปราศสีส้ม USCC ก็เคลื่อนไหวโดยให้ Am Cham ในอินโดนีเซียส่งจดหมายถึงรัฐมนตรีสาธารณสุข พร้อมกับแจกจ่ายเอกสารร่วมกับธุรกิจอื่นๆ อ้างเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและข้อตกลงทางการค้าสากล รัฐบาลนิวซีแลนด์จึงชะลอการออกกฎหมายนี้ไปก่อนจนกว่าคดีความของประเทศออสเตรเลียจะได้ข้อยุติ ¹⁵⁴

¹⁵¹90% graphic health warnings now required on tobacco packs in Nepal. International Union against Tuberculosis and Lung Disease. 2014 November 8. Available from: <http://www.theunion.org/news/90-graphic-health-warnings-now-required-on-tobacco-packs-in-nepal-2>

¹⁵²Letter from Myron A. Brilliant, Executive Vice President and Head of International Affairs, U.S. Chamber of Commerce, to the Assistant Secretary, Department of Health and Aging, 26 May 2011.

¹⁵³Cigarette plain packaging laws come into force in Australia. The Guardian, 1 December 2012. Available from: <http://www.theguardian.com/world/2012/dec/01/plain-packaging-australian-cigarette-tobacco>

¹⁵⁴Harrison D. NZ to follow on plain packaging for cigarettes. The Sydney Morning Herald, 20 February 2013. Available from: <http://www.smh.com.au/federal-politics/political-news/nz-to-follow-on-plain-packaging-for-cigarettes-20130219-2epm8.html>

นโยบาย	ประเทศ	ปี	การแทรกแซงของ USCC และAmCham
	สหราชอาณาจักร	2012-2014	ในช่วงเวลาที่ร่างกฎหมายของบุหรี่ปราศสีสันในสหราชอาณาจักรก็เช่นกัน USCC ได้แจกจ่ายเอกสารร่วมกับกลุ่มธุรกิจ และยังส่งจดหมายไปยังรัฐมนตรีสาธารณสุข นายกรัฐมนตรีและผู้กำหนดนโยบายคัดค้านกฎหมายนี้ แต่สหราชอาณาจักรได้ผ่านร่างกฎหมายของบุหรี่ปราศสีสันเมื่อเดือนมีนาคม 2015
	ไอร์แลนด์	2014	USCC ร่วมมือกันกับบริษัทบุหรี่และพวกส่งหนังสือไปยังนายกรัฐมนตรีไอร์แลนด์เมื่อเดือนมีนาคม 2014 ในช่วงที่มีการร่างกฎหมายของบุหรี่ปราศสีสันเรียกร้องให้มีการทบทวนในเรื่องนี้ แม้จะต้องเผชิญกับการขู่และลือบื้ออย่างหนักหน่วง รัฐบาลไอร์แลนด์ก็ออกกฎหมายของบุหรี่ปราศสีสันในเดือนมีนาคม 2015 ¹⁵⁵

8.2 USCC กับภารกิจเพื่อบริษัทบุหรี่ยักษ์ใหญ่

ถึงแม้ว่า USCC จะไม่เปิดเผยรายชื่อสมาชิกต่อสาธารณะก็เป็นที่น่าทึ่งว่ากรรมการอำนวยการของหอการค้านี้มาจากกลุ่ม Altria ซึ่งก็คือบริษัทบุหรี่ที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกาและเป็นบริษัทแม่ของ PMI¹⁵⁶ นอกจากนี้บริษัทบุหรี่ข้ามชาติ เช่น PMI, BAT, Japan Tobacco International (JTI) และ Imperial Tobacco ก็เป็นสมาชิกของ Am Cham ที่กระจายอยู่ 55 แห่งทั่วโลก

ข้อมูลจากเอกสารลับภายในบริษัทบุหรี่¹⁵⁷ ระบุว่าบริษัทบุหรี่ (PM) เป็นสมาชิกของ USCC มาหลายสิบปีและได้ใช้ USCC แทรกแซงมาตรการการควบคุมยาสูบ เอกสารลับภายในฉบับหนึ่งของบริษัทที่เคยเป็นบริษัทแม่ของทั้ง PM USA และ PMI ระบุชัดเจนว่า “บริษัท PM ได้เป็นผู้สนับสนุน USCC มาอย่างสม่ำเสมอ

¹⁵⁵O'Connor N. President signs plain cigarette packaging law. Independent. 11 March 2015. Available from: <http://www.independent.ie/irish-news/health/president-signs-plain-cigarette-packaging-law-31057470.html>

¹⁵⁶U.S. Chamber of Commerce. Board of Directors. Available from: <https://www.uschamber.com/about-us/board-directors>

¹⁵⁷Marden, R. Letter to Thomas J. Donohue, President and CEO, U.S. Chamber of Commerce (internal industry document. 2008. Bates No. 2076396936/38. <http://legacy.ucsf.edu/tid/qwi61b00>

หลายทศวรรษแล้ว โดยได้มอบเงินจำนวน \$180,000 ในปี 1998”¹⁵⁸ ในเอกสารยังได้แสดงถึงกลยุทธ์ในปี 1999 ของบริษัท PM ที่เกี่ยวข้องกับหอการค้าว่า “ต้องมีอิทธิพลต่อการออกกฎข้อบังคับและนโยบายที่จะสร้างความเสียหายต่อบริษัท PM ด้วยการยกระดับสูงสุดของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (ทั้งเงินและมนุษย์) กับ USCC”¹⁵⁹

เอกสารลับภายในอีกฉบับหนึ่งของบริษัท PM ที่เกี่ยวกับการใช้สื่อของ USCC ในประเด็นยาสูบระบุว่า งานสื่อที่ผลิตโดย USCC เพื่อตอบสนองการเสนอร่างกฎหมายควบคุมยาสูบของสหรัฐอเมริกาในปี 1998¹⁶⁰ บันทึกลับของบริษัท PM ที่บันทึกไว้เมื่อ 15 ธันวาคม 1987 กล่าวถึงวิธีการที่บริษัทจะได้ผลประโยชน์จากความสัมพันธ์กับ USCC ได้แก่ การอยู่ในตำแหน่งคณะกรรมการอำนาจการของ USCC การเลือกตำแหน่งประธานกรรมการในคณะกรรมการนโยบายสำคัญของ USCC การได้กระชับความสัมพันธ์ของ PM กับผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายสำคัญของ USCC และการใช้เครือข่ายการสื่อสารของ USCC เพื่อเป็น “กระบอกเสียงแก่ PM เอง”¹⁶¹

¹⁵⁸PM. 740088-720538 Federal - tobacco (internal industry document). 1999 .Bates No. 2081270986/87. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/mgu26j00/pdf>

¹⁵⁹PM. Chamber of Commerce of the United States of America (internal industry document).2008 .Bates No. 2076396934/35. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/pwi61b00/pdf>

¹⁶⁰PM. U.S.Chamber Media activities on the tobacco issue (internal industry document).2008 .Bates No. 2076396933. <http://legacy.library.ucsf.edu/tid/gua60b00>

¹⁶¹Marden, R. U.S.Chamber membership (internal industry document).1987 .Bates No. 2024266108/09.

9. กรณีศึกษากระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาขณะคดีบริษัท PM (The Verdict Is In: Findings from US v. PM)¹⁶²

ความเป็นมา

กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา (Department of Justice หรือ DOJ) ได้ยื่นฟ้องบริษัทบุหรี่ยี่ห้อและพวก รวมทั้งสิ้น 11 บริษัทและหน่วยงานเมื่อวันที่ 22 กันยายน 1999 ว่าได้ละเมิดกฎหมาย The Racketeer Influenced and Corrupt Organization Act (RICO) โดยการวางแผนร่วมกันในการโฆษณาชวนอเมริกันและชาวโลกมากกว่า 50 ปี ด้วยการโกหกเรื่องเกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ยี่ห้อและความเสี่ยงต่อสุขภาพและการทำการตลาดมุ่งเป้าลูกค้าที่เป็นเด็ก

ท่านผู้พิพากษา Gladys Kessler ได้พิพากษาคดีประวัติศาสตร์นี้เมื่อ 17 สิงหาคม 2006 ในตอนหนึ่งกล่าวว่า “...อุตสาหกรรมยาสูบมีกำไรจากการค้าสินค้าที่มีอำนาจการเสพติดสูง ทำให้เกิดการเสียหายแก่สุขภาพและชีวิตผู้คนจำนวนมากจากความทุกข์ทรมานด้วยการเจ็บป่วยและความเสียหายทางเศรษฐกิจ บริษัทรู้ความจริงมานานกว่า 50 ปีว่า ผลิตภัณฑ์ที่เขาผลิตและจำหน่ายนั้นเป็นสินค้าอันตราย แต่ก็ยังเดินหน้าโกหกใน 7 ประเด็นต่อไปนี้คือ

- 1) อันตรายของการสูบบุหรี่ (The Hazards of Smoking)
- 2) การเสพติด (Addiction)
- 3) ระดับของสารนิโคติน (Nicotine Levels)
- 4) บุหรี่รสอ่อน (Light Cigarettes)
- 5) การทำการตลาดต่อเด็กและเยาวชน (Marketing to Youths)
- 6) อันตรายจากควันบุหรี่ยี่ห้อสอง (Secondhand Smoke)
- 7) การปกปิดข้อมูล (Suppression of Information)

1) อันตรายของการสูบบุหรี่

- สรุปคำพิพากษาของท่านผู้พิพากษา Kessler ซึ่งอธิบายว่าจำเลยรู้มานานกว่า 50 ปีแล้วว่า การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรค แต่ปฏิเสธซ้ำๆว่าการสูบบุหรี่ไม่ได้ส่งผลเสียอะไรต่อสุขภาพจำเลยมีความพยายามที่จะโจมตีและลดความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างการสูบบุหรี่และการเกิดโรคต่างๆ

¹⁶²Tobacco Control Legal Consortium. 2006. The Verdict Is In: Findings from United States v. PM. Available online: <http://www.tobaccolawcenter.org/dojlitigation.html>.

- ตั้งแต่ปี 1953 ถึงปี 2000 จำเลยแต่ละรายปฏิเสธอย่างแข็งขันซ้ำแล้วซ้ำอีกและอย่างผิดๆมา โดยตลอดว่า การสูบบุหรี่ไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ
- จำเลยได้จัดดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อ โจมตีและบิดเบือนหลักฐานทาง วิทยาศาสตร์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่และโรคต่างๆ และอ้างว่ายังเป็น โจทย์ที่เปิดกว้างอยู่
- ฝ่ายจำเลยได้เพิกเฉยต่อเอกสารภายในบริษัทบุหรี่เองจำนวนมาก แม้กระทั่งเอกสาร ผลงานวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ของบริษัทบุหรี่เอง ดังเช่นรองประธานด้านงานวิจัยและ พัฒนาของบริษัทPM ชื่อ Helmut Wakehamยอมรับว่า “ในเวลานี้พอจะมีหลักฐานอยู่บ้างที่ จะโต้แย้งข้อรายงานสำนักงานนายแพทย์ใหญ่แห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับ คศ. 1964”

รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรคมะเร็งปอดจนถึงเดือนธันวาคม 1953

- ในปีหนึ่งๆ การสูบบุหรี่และการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง หรือ Environmental Tobacco Smoke คร่าชีวิตชาวอเมริกันราวๆ 440,000 ราย
- มีรายงานผลการวิจัยชัดเจนตั้งแต่ปี 1928 ว่าการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับการเกิด โรคมะเร็ง โดยมีรายงานการวิจัยของ Lombard และ Carl ต่อมาในปี 1950 Sir Richard Doll และ Bradford Hill เสนอผลงานวิจัยว่าการสูบบุหรี่คือปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของ โรคมะเร็งปอดในประเทศอังกฤษ
- ในช่วงระหว่าง 1953 ถึง 1964 มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ทำให้เกิดผล ร้ายต่อสุขภาพออกสู่สาธารณะมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงก่อนปี 1964 มีข้อสรุปที่ชัดเจนที่มี หลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคมะเร็งปอดและมีการเตือน ประชาชนถึงอันตรายของการสูบบุหรี่
- ในช่วงเวลาเดียวกัน บริษัทบุหรี่จำเลยคดีนี้มีความตระหนักในหลักฐานที่แสดงว่า การสูบ บุหรี่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างชัดเจน
- เอกสารภายในของบริษัทบุหรีระบุว่า เรื่องการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นที่รับรู้ กันในวงในมาตั้งแต่ต้นๆทศวรรษที่ 1950s แล้ว
- ในปี 1962 นักวิจัยของบริษัทRJRชื่อ Dr. Rodgmanได้รายงานว่ “ผลการวิจัย 34 ชิ้นระบุว่า การสูบบุหรี่เพิ่มความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งปอด”

แต่ในปี 1995 นักวิจัยคนเดียวกันนี้ได้เข้าไปปากคำต่อศาลในข้อความที่ตรงกันข้ามกับที่ตนเองเคยรายงานไว้ ซึ่ง Dr. Rodgman ได้รับคำตอบแทนมหาศาลจากบริษัท RJR ที่ตกลงว่าจะให้การที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท

- ในช่วงทศวรรษที่ 1950s บริษัทบุหรี่ได้เริ่มทำการรณรงค์ร่วมกันในการปฏิเสธและบิดเบือนประเด็นที่ว่า การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรค แม้ว่าเอกสารภายในบริษัทบุหรี่เองจะยืนยันความจริงในข้อนี้ก็ตาม

➤ The 1964 Surgeon General's Report

- รายงานสำนักงานนายแพทย์ใหญ่แห่งสหรัฐอเมริกาปี 1964 เป็นรายงานชิ้นสำคัญที่เป็นประจักษ์เชิงวิทยาศาสตร์ของผลการวิจัยที่ระบุว่า การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคต่างๆ หลังจากปี 1964 ก็มีงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันผลเสียของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและจำเลยคือบริษัทบุหรี่ก็ปฏิเสธความจริงข้อนี้มาโดยตลอด
- ในวงวิชาการและการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์หลังจากปี 1964 ได้ตีพิมพ์ผลงานที่เป็นเอกสารอย่างต่อเนื่องเพื่อเผยแพร่เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่และผลกระทบต่อสุขภาพ ในขณะที่เอกสารภายในของบริษัทบุหรี่และงานวิจัยในช่วง 1960-1970 และหลังจากนั้นเปิดเผยถึงการยอมรับว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพและความกลัวต่อผลกระทบจากองค์ความรู้ที่นำไปสู่การฟ้องร้อง
- ในช่วงเวลาที่มีรายงาน Surgeon General's Report 1964 กลุ่มบริษัทบุหรี่ก็รู้แล้วว่ามีความเห็นตรงกันในวงนักวิทยาศาสตร์ว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคมะเร็งปอดและโรคอื่นๆ แม้กระนั้นก็ยังกล่าวหาว่ายังมีข้อโต้แย้งในผลการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์เรื่องการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคอยู่
- ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1960s บริษัท RJR ได้ตั้งห้องปฏิบัติการชื่อ "Mouse House" ที่เมือง Winston-Salem รัฐ North Carolina โดยใช้หนูทดลองในการวิจัยเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่
- งานวิจัยจากห้องปฏิบัติการ Mouse House นี้ไม่เปิดเผยต่อวงการวิทยาศาสตร์และวิจัยภายนอก นักวิจัยถูกห้ามตีพิมพ์ผลงานเหล่านี้ จากงานวิจัยใน Mouse House ทำให้บริษัท RJR ตระหนักดีว่าการสูบบุหรี่สัมพันธ์กับโรคถุงลมโป่งพอง (Emphysema)
- ในปี 1970 ประธานของบริษัท PPM ดำเนินบริษัท RJR เรื่องการวิจัยในห้องปฏิบัติการ Mouse House ซึ่งทำให้ RJR ต้องปิดแลป Mouse House อย่างกะทันหัน สลายหน่วยวิจัย เลิกจ้างนักวิจัยจำนวน 26 คน และทำลายงานวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพของการสูบบุหรี่ทั้งหมด

- ในปี 1980 Dr. Gary Huber นักวิจัยมหาวิทยาลัย Harvard ได้ทุนวิจัยจากบริษัทบุหรี่ทำการวิจัยในสัตว์ทดลองเพื่อหาคำตอบเรื่องผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ในขณะที่การวิจัยดำเนินไปด้วยดีมีผลก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญ จู่ๆบริษัทบุหรี่ก็หยุดให้ทุนเพื่อการศึกษาต่อ ซึ่งนักกฎหมายของบริษัทบุหรี่ปอกเขาในเวลาต่อมาว่า การที่ทุนวิจัยของเขาถูกระงับกลางคันนั้นเหตุผลเนื่องมาจากงานวิจัยของเขากำลัง “เข้าใกล้ความจริงบางอย่าง”
 - ในปี 1997 Dr. Huber ได้รับหมายศาลเรียกตัวให้ไปให้ปากคำ ซึ่งทนายของบริษัทบุหรี่ได้ส่งสัญญาณอะไรบางอย่างเกี่ยวกับการให้ปากคำอย่างระมัดระวัง จนทำให้เขาารู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยทั้งตัวเขาและครอบครัว
- ตั้งแต่ปี 1964 เป็นต้นมา บริษัทบุหรี่ได้ปฏิเสธอย่างผิดๆและบิดเบือนความจริงเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ แม้ว่าภายในองค์กรพวกเขาจะตระหนักถึงความจริงข้อนี้ก็ตาม
- ในการสัมภาษณ์ประธานบริษัทPM นายโจเซฟ คัลแมน ได้ปฏิเสธอย่างผิดๆว่า การสูบบุหรี่ไม่เป็นอันตรายต่อสตรีมีครรภ์และทารกในครรภ์ แม้ว่าทารกที่คลอดจากมารดาที่สูบบุหรี่จะมีขนาดเล็กกว่าทารกทั่วไป แต่แม่บางคนก็อาจจะชอบที่จะมีทารกที่มีขนาดเล็กก็ได้
- แม้ในปี 2005 กลุ่มบริษัทบุหรี่ (จำเลย) ก็ยังไม่ยอมรับผลร้ายของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ซึ่งพวกเขา รู้เป็นการภายในก่อนหน้านั้นนับสิบปี
- ในเดือนเมษายน 1994 กลุ่มผู้บริหารอุตสาหกรรมบุหรี่สาบานต่อหน้าอนุกรรมการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกาว่า ยังไม่มีการพิสูจน์ว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคมะเร็ง และกลุ่มซีอีโอ (CEO) ของบริษัท B&W, Liggett, Lorillard, PM USA, และ RJR ก็ปฏิเสธเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคมะเร็ง
 - แม้ว่าPM จะรู้ว่าในปี 1999 นักวิทยาศาสตร์และแพทย์จำนวนมากที่มีความเห็นตรงกันว่า การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรค แต่ก็สงวนท่าทีไม่เปิดเผยแก่สาธารณะจนกระทั่งเดือนตุลาคมปี 2000

2) การเสพติด (Addiction)

เมื่อ 40 ปีที่ผ่านมา บริษัทบุหรี่ จำเลยได้ปกปิดข้อมูลต่อสาธารณชนเรื่องสารนิโคตินว่าเป็นสารเสพติด เนื่องมาจากการกลัวว่าจะเป็นการขัดต่อระเบียบของหน่วยงานของรัฐ (เช่นองค์กรอาหารและยา) เพื่อป้องกันการสูญเสียการยอมรับทางสังคมจากการสูบบุหรี่ และการสูญเสียผลกำไรของบริษัท ก่อนที่จะมีการตีพิมพ์เรื่องผลของการสูบบุหรี่ในรายงานสำนักงานนายแพทย์ใหญ่ (Surgeon General) ใน ปี ค.ศ. 1964

ผู้พิพากษาเคสเลอร์กล่าวถึงหลักฐานที่มีการปิดบังข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยของบริษัทบุหรี่เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบและเพื่อป้องกันกฎระเบียบการควบคุมอุตสาหกรรมโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการคงไว้ซึ่งคนที่สูบบุหรี่และการดึงดูดผู้บริโภคหน้าใหม่

ความเป็นมา

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 จำเลยได้วิจัยและยอมรับมานานหลายทศวรรษแล้วว่านิโคตินเป็นยาเสพติด และพบว่าบุหรี่เป็นสื่อกลางที่นำไปสู่การเสพติดประเภทอื่นได้ แม้จำเลยจะมีความเข้าใจและยอมรับว่าการสูบบุหรี่และนิโคตินทำให้เกิดการเสพติด จำเลยก็ปฏิเสธและบิดเบือนต่อสาธารณชนในความจริงเรื่องนี้เป็นระยะเวลาหลายทศวรรษ

การสูบบุหรี่ คือ การเสพติด และนิโคติน คือ สารแรกของการก่อให้เกิดการเสพติด

ดร.ปีเตอร์ โรเวลล์ หนึ่งในจำเลยผู้เชี่ยวชาญ ยอมรับว่ามีความคล้ายคลึงในเรื่องคุณสมบัติการเสพติดของยาสูบกับเฮโรอีนและโคเคอินในปี ค.ศ. 1988 ทุกๆองค์กรแกนนำด้านสุขภาพ รวมถึงสำนักงานนายแพทย์ใหญ่ สถาบันแห่งชาติเรื่องการเสพติด (The national Institute on Drug Abuse) องค์การอนามัยโลก สมาพันธ์จิตเวชแห่งสหรัฐอเมริกา (the American Psychiatric Association) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และอื่นๆ อีกหลายองค์กร ได้ประกาศว่า การเสพติดที่เกิดจากการสูบบุหรี่มีผลมาจาก “นิโคติน”

จำเลย ทราบดีว่า การสูบบุหรี่และนิโคตินก่อให้เกิดการเสพติด

หลักฐานแสดงให้เห็นอย่างกว้างขวางว่าจำเลยรู้เรื่องนี้ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1950 ว่านิโคตินก่อให้เกิดการเสพติดแก่ผู้สูบบุหรี่ พวกจำเลยใช้ความรู้นี้ในการเก็บรักษาและเพิ่มการขายบุหรี่ และพวกเขาปฏิเสธความจริงเรื่องนี้มายาวเกือบทศวรรษ ในเรื่องธรรมชาติของการเสพติดของสารนิโคตินและการปกปิดการวิจัยภายในของพวกเขาเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องดังกล่าว

ในวันที่ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 1961 มีการนำเสนอของรองประธาน PM ฝ่ายการวิจัยและพัฒนาที่ชื่อ เวคแฮม ได้นำเสนอกรณีความสามารถของบริษัทในการควบคุมนิโคตินของบุหรี่ เขาระบุว่า

“แม้ว่านิโคตินจะเป็นสิ่งสำคัญต่อการยอมรับในบุหรี่ แต่ด้วยเหตุผลทางการแพทย์ก็จำเป็นต้องลดระดับของนิโคตินลง”

“Eventhough nicotine is believed essential to cigarette acceptability, a reduction in level may be desirable for medical reasons.”

นักวิทยาศาสตร์ของ PM วิลเลียม ดันน์ และแฟรงก์ ไรอัน อธิบายบางส่วนถึงผลกระทบของการเลิกเสพนิกโคตินใน ปี ค.ศ. 1971 ผลการศึกษาที่มีดังนี้ คือ

“แม้หลังจากที่เลิกไปแล้ว 8 เดือน มีแนวโน้มที่จะมีรายงานอาการทางโรคประสาท เช่น รู้สึกหุดหู่ รู้สึกกระสับกระส่าย เครียด อารมณ์ไม่ดี หมดแรง มีแนวโน้มที่จะหลับใน อาการท้องผูกและน้ำหนักเพิ่ม.....”

จำเลยปฏิเสธต่อสาธารณชนว่านิโคตินคือสารเสพติดและทำเช่นนั้นต่อไปเรื่อยๆ

ประธาน PM เจมส์ ซี บาวลิง ปฏิเสธว่าการสูบบุหรี่เป็นการเสพติดในวันที่ 18 กรกฎาคม ค.ศ. 1973 ในการสัมภาษณ์ 60 นาที โดย โบลิงเปรียบเทียบทางเลือกในการหยุดสูบบุหรี่กับทางเลือกในการที่จะเลือกบริโภคไข่หรือไม่บริโภค

ในวันที่ 12 พฤษภาคม ค.ศ. 1997 ประเด็นในนิตยสาร TIME กล่าวถึง ประธานและซีอีโอของฟิลลิป มอร์ริส เจมส์ มอร์แกน ที่กล่าวว่า “ถ้าบุหรี่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสพติดหรือการสร้างนิสัย ก็เหมือนกับที่พวกเขาชอบขนมหมั๊กมี และผมกินขนมหมั๊กมี และผมก็รู้สึกไม่ชอบเมื่อผมไม่ได้กิน และแน่นอนว่าผมไม่คิดมัน”

“If [cigarettes] are behaviorally addictive or habit forming, they are much more like . . . Gummi Bears, and I eat Gummi Bears, and I don't like it when I don't eat my Gummi Bears, but I'm certainly not addicted to them.

ขณะที่ PM ยอมรับว่าการสูบบุหรี่และนิโคตินก่อให้เกิดการเสพติด แต่เรื่องนี้ไม่ได้มีการนำมาใช้จนถึงปี ค.ศ. 2000 หลังจากการพิจารณาคดี

ที่ปรึกษาใหญ่ของ PMUSA ยังยอมรับว่าเมื่อ PM ชื่อเครื่องหมายการค้า 3 ยี่ห้อของ Liggett ในปี ค.ศ. 1999 อันได้แก่ L&M, Lark และ Chesterfield มันมีป้ายคำเตือนอยู่ก่อนแล้วว่า “การสูบบุหรี่เป็นการเสพติด”

ขณะที่ PM บอกสาธารณชนว่าการสูบบุหรี่ก่อให้เกิดการเสพติด แต่ก็ยังไม่ได้บอกว่า นิโคติน ในบุหรี่เป็นสารที่ก่อให้เกิดการเสพติด นอกจากนี้ยังไม่มียี่ห้อบุหรี่จำเลยอื่นที่ไม่ใช่ Liggett และ PM ได้ยอมรับว่านิโคตินในควันบุหรี่เป็นสารเสพติด Liggett เป็นจำเลยเดียวที่ยอมรับต่อสาธารณะ

จำเลยปกปิดและเก็บข้อมูลงานวิจัย และหลักฐานอื่นๆที่แสดงว่า นิโคติน คือ สารเสพติด

จำเลยจงใจปิดบังข้อมูลว่า การสูบบุหรี่คือการได้รับสารนิโคตินซึ่งเป็นยาเสพติด เมื่อมีความพยายามของประชาชนในการทบทวนและสังเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดเกี่ยวกับนิโคติน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 ถึง 1985 ดังจะเห็นได้จากรายงานนายแพทย์ใหญ่และการตรวจสอบของรัฐสภาจำนวนมาก แต่ทั้งนี้จำเลยกับสนับสนุนการประชาสัมพันธ์เพื่อตอบโต้ข้อมูลเกี่ยวกับสารนิโคตินของฝ่ายวิชาการ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

วันที่ 9 เมษายน 1980 บันทึกความเข้าใจจากเอกสารภายในของสถาบันยาสูบ (Tobacco Institute) เปิดเผยการยอมรับโดยสมาชิกของบริษัท ว่านิโคติน คือ สารเสพติดเหตุผลที่สองของจำเลยปฏิเสธเรื่องการเสพติดคือการหลีกเลี่ยงกฎระเบียบภายใต้ FDA

3) ระดับสารนิโคติน¹⁶³

ผู้พิพากษา เคสเลอร์ กล่าวถึง หลักฐานของจำเลยที่สามารถควบคุมระดับของนิโคตินในบุหรี่ซึ่งทำให้มั่นใจว่าผู้สูบบุหรี่เสพติดและยังคงเสพติดต่อเนื่องไปอีก ขณะที่จำเลยปฏิเสธต่อสาธารณชนว่าพวกเขาไม่สามารถจัดการหรือควบคุมระดับของนิโคตินได้

จำเลยออกแบบบุหรี่ที่สามารถควบคุมระดับของนิโคตินได้อย่างแม่นยำเพื่อจัดส่งและให้ปริมาณนิโคตินที่เพียงพอต่อการเกิดการเสพติดและสนับสนุนการเสพติด ในขณะที่เดียวกันจำเลยได้ปกปิดงานวิจัยจำนวนมากของเขาในเรื่องนิโคติน และปฏิเสธอย่างชัดเจนต่อเนื่องในเรื่องความพยายามที่จะควบคุมระดับของสารนิโคติน

ในช่วงต้น ค.ศ. 1970 คณะกรรมการการค้าในระดับสหพันธรัฐ (Federal Trade Commission) พัฒนาเครื่องมือวัดระดับของทาร์และระดับของนิโคตินได้ แม้ว่ามันจะเป็นกลไกที่เป็นที่รู้จักและยอมรับกันอย่างแพร่หลายในประชาคมเรื่องสุขภาพประชาชนทั่วไป ตลอดจนบริษัทบุหรี่เอง แต่ทั้งนี้การวัดของ FTC ยังไม่แม่นยำและละเอียดพอในการวัดปริมาณนิโคตินและทาร์ บริษัทบุหรี่ เข้าใจถึงความซับซ้อนของการชดเชยการสูบบุหรี่ เช่นเดียวกับความรู้ด้านการควบคุมสารนิโคติน การควบคุมสารนิโคตินได้รับการพัฒนาด้วยความตั้งใจ และความเป็นจริงบุหรี่ที่วางขายในตลาดมีสารนิโคตินมากกว่านิโคตินที่สามารถวัดได้โดย FTC ซึ่งมั่นใจได้ว่าระดับของนิโคตินเพียงพอต่อการเกิดการเสพติดและสนับสนุนการเสพติด

1. ทศวรรษที่ผ่านมา จำเลยยอมรับว่าการควบคุมการจัดส่งสารนิโคติน จะก่อให้เกิดการเสพติดและสนับสนุนการเสพติด ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความสำเร็จในเชิงพาณิชย์

a. จำเลยยอมรับว่า จำเป็นต้องตรวจสอบระดับ “ขั้นต่ำ” และ “เหมาะสม” ในการจัดส่งสารนิโคตินเพื่อให้พอเพียงต่อความพึงพอใจของผู้สูบบุหรี่

เอกสารภายในของจำเลยแสดงให้เห็นว่า ความรู้เรื่องคุณสมบัติ, เกสชีววิทยา และธรรมชาติของสารเสพติด พวกเขาใช้เทคนิคทางกายภาพและเคมีภัณฑ์ที่สามารถจัดส่งสารนิโคตินที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้สูบบุหรี่ได้อย่างแม่นยำ และเป็นการสนับสนุนให้เกิดการเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ในรายงานการวิจัยของพวกเขา มีการศึกษาและบันทึกถึงเงื่อนไขที่ต่างกัน เพื่ออธิบายหรือระบุคุณสมบัติของสารนิโคตินซึ่งเป็นที่พึงประสงค์เพื่อที่จะสูบบุหรี่

b. จำเลยยอมรับมานานแล้วว่าการควบคุมอัตราส่วนระหว่างนิโคตินกับทาร์จะช่วยให้พวกเขาพบระดับที่ต่ำสุดและระดับที่เหมาะสมในการจัดส่งนิโคติน

c. จำเลยเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการส่งนิโคตินและการขายบุหรี่

¹⁶³ ถอดความจาก : Nicotine Levels เอกสาร The Verdict Is in : Finding from United States v. PM

เอกสารภายในกล่าวถึง การเปิดเผยของจำเลยแต่ละคนซึ่งเข้าใจถึงตำแหน่งทางการตลาด เช่นเดียวกับความสามารถทางการเงินของอุตสาหกรรมยาสูบซึ่งต้องการพัฒนาการสูบบุหรี่ที่มีสารนิโคตินในปริมาณที่เพียงพอเพื่อให้แน่ใจว่าผู้สูบบุหรี่ยังคงสูบบุหรี่ต่อไป

2. การวิจัยของจำเลย พัฒนาและใช้ประโยชน์จากการออกแบบต่างๆและวิธีการควบคุมสารนิโคติน เพื่อให้แน่ใจว่าการสูบบุหรี่ทั้งหมดสามารถส่งมอบปริมาณของสารนิโคตินที่เพียงพอเพื่อการสร้างและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการเสพติด

จำเลยควบคุมนิโคตินโดยยังไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่การส่งสารนิโคตินให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะการส่งสารนิโคตินจำนวนมากทำให้การสูบบุหรี่รุนแรง และไม่ได้รสชาติ จำเลยยังสามารถควบคุมปริมาณและรูปแบบของการจัดส่งสารนิโคตินในผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ของพวกเขาโดยการควบคุมทางกายภาพและทางเคมีมาใช้ในการปรุงแต่งยาสูบและฟิลเตอร์

การปรับค่า PH ในควันและแอมโมเนีย จำเลยได้เปลี่ยนรูปแบบทางเคมีของสารนิโคตินในควันบุหรี่ วัตถุประสงค์ของการปรับปรุงคือ การเพิ่มประสิทธิภาพการโอนนิโคตินและเพิ่มความเร็วของสารนิโคตินที่ถูกดูดซึมในควันบุหรี่

เอกสารภายในแสดงให้เห็นว่า จำเลยได้วิจัยสารเติมแต่งต่างๆนอกเหนือไปจากแอมโมเนียซึ่งอำนวยความสะดวกในการจัดส่งสารนิโคติน เช่นการศึกษาโดยฟิลลิปมอร์ริสได้แสดงให้เห็นว่าระดับของ acetaldehyde ในควันสามารถจัดการผ่านสารเติมแต่งเพื่อผลิตส่วนผสมของ acetaldehyde และนิโคตินที่จะเสพติดมากกว่าสารเสพติดเดี่ยวๆ

3. จำเลยให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จและทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับการควบคุมนิโคตินและการจัดส่งสินค้าของพวกเขา

ในปี 1994 รัฐสภาของเกรสแห่งสหรัฐอเมริกาจัดคณะกรรมการพิจารณาสาธารณะเกี่ยวกับการเสพติดจากการสูบบุหรี่ การออกแบบบุหรี่และการจัดการนิโคตินของอุตสาหกรรมยาสูบ การพิจารณานี้เริ่มก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจะเข้ามาพิจารณาต่อ

การพิจารณานี้รู้จักกันในฐานะ "การพิจารณา Waxman" ซึ่งก็คือคณะอนุกรรมการประธานนาย Henly Waxman ที่แคลิฟอร์เนีย ผู้บริหารระดับหัวหน้าของผู้ผลิตบุหรี่หกจำเลย – PM, B & W, RJR, Lorillard, Liggett และอเมริกัน – แสดงโดยสมัครใจต่อคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 1994

เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 1994, อเล็กซานเดอร์เดสเปียร์ดับบลิว รองประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการของ Lorillard, เบิกความในการพิจารณา Waxman ว่า พวกเราไม่ได้ตั้งค่าระดับของนิโคตินให้กับยี่ห้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูบบุหรี่." สเตียร์สกล่าวต่อไปว่า "ไม่มีการจัดการสารนิโคติน"

บทสรุปคือ ก่อนการให้ถ้อยคำต่อสภาkongเกรส กลุ่มบริษัทบุหรี่ยี่เป็นจำเลยปฏิเสธต่อสาธารณชนอย่างชัดเจนหลายครั้งในการโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ของชาติ และทางโทรทัศน์ว่า นิโคตินไม่ก่อให้เกิดการเสพติด และพวกเขาไม่ได้จัดการ เปลี่ยนแปลง หรือควบคุมปริมาณสารนิโคตินที่มีอยู่ในบุหรี่ยี่ในการผลิตของพวกเขา

คำพูดของจำเลยแสดงให้เห็นว่าพวกเขาพยายามที่จะทดลองและวิจัยควบคุมและจัดส่งระดับของสารนิโคติน เพื่อให้ผู้สูบบุหรี่ยี่ได้รับระดับของสารนิโคตินที่เพียงพอต่อการเสพติดและสนับสนุนการเสพติดอย่างต่อเนื่อง

“PMระบุว่า เป็นหนึ่งในความสำเร็จของ Electrophysiological ของกลุ่มการวิจัยซึ่งค้นพบว่ามีการส่งมอบสารนิโคตินในบุหรี่ยี่ที่ดีที่สุดสำหรับการตอบสนองทางสรีรวิทยาที่ดีที่สุดและพฤติกรรม”

โดยสรุปหลักฐานที่แสดงความจริงอย่างดีในผลการวิจัยเหล่านี้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจำเลยปฏิเสธว่าพวกเขาจัดการสารนิโคตินในบุหรี่ยี่เพื่อก่อให้เกิดการเสพติดและ เพื่อเพิ่มการติดยาเสพติดและการพึ่งพาของผู้สูบบุหรี่ยี่ การปฏิเสธของจำเลยเหล่านี้เป็นความเท็จ

4) บุหรี่ยี่อ่อน

บริษัท PMจำเลยทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ยี่ที่มีนิโคตินหรือทาร์ในปริมาณน้อยมาเป็นเวลานานหลายสิบปีแล้ว ว่า บุหรี่ยี่ชนิดนี้มิได้เป็นประโยชน์แก่สุขภาพของผู้สูบแต่อย่างใด เมื่อเปรียบเทียบกับบุหรี่ยี่ทั่วไป จำเลยยังทราบดีว่า ผู้สูบทั่วไปตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ยี่ ดังนั้นจำเลยจึงใช้ประเด็นนี้มาใช้ในการทำธุรกิจบุหรี่ยี่กลุ่มนี้ โดยอ้างว่าบุหรี่ยี่ที่มีนิโคตินหรือทาร์ในปริมาณน้อยมีผลเสียต่อสุขภาพน้อยกว่า หรือทำให้เลิกสูบง่ายกว่า จนทำให้จำเลยประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจบุหรี่ยี่กลุ่มนี้

นอกจากนี้ บ. PM ยังคัดค้านการเปลี่ยนแปลงวิธีการตรวจสอบสารปลดปล่อยในควันบุหรี่ยี่ของหน่วยงาน FTC (Federal Trade Commission) ของสหรัฐ ซึ่งจะมีความแม่นยำ มากกว่าวิธีการตรวจสอบวิธีเดิม ซึ่งจะมีผลต่อการคิดคำนวณค่าชดเชยความเสียหายที่เกิดจากสารทาร์และนิโคตินที่ผู้สูบได้รับ

ผลของการหลอกลวงของ บ. PM นี้เอง ทำให้บริษัทสามารถจำหน่ายบุหรี่ยี่ที่มีนิโคตินหรือทาร์ในปริมาณน้อยเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยอาศัยความกลัวผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูบ ทำให้ผู้สูบบุหรี่ยี่หรือนักสูบยังคงสูบบุหรี่ยี่ต่อไป แม้ว่าจะมีหลักฐานชัดเจนว่าการสูบบุหรี่ยี่ส่งผลเสียต่อสุขภาพก็ตาม และบริษัทก็ยังคงมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในช่วงปี 2003 ถึง 2004 กลุ่มผู้ถือหุ้น Altria เครือข่ายธุรกิจของ บ. PM ได้เสนอให้มีการแจ้งข้อมูลแสดงความเสี่ยงหรืออันตรายจากการสูบบุหรี่ยี่ชนิด ‘light and ultra light’ เพราะทำให้ผู้สูบหรือผู้บริโภค

เข้าใจผิดว่าเป็นบุหรี่ยี่ที่มีนิโคตินหรือทาร์ในปริมาณน้อย อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอนี้ถูกคัดค้านจากมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นของ Altria

5) การทำการตลาดต่อเด็กและเยาวชน

สิ่งที่น่าสนใจคือ การพบพยานหลักฐานที่ชัดเจน อย่างไม่มีข้อสงสัยว่า บริษัท PM จำเลยในคดีนี้ได้จัดกิจกรรมการตลาดต่อกลุ่มเยาวชนที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 จนถึงปัจจุบัน มีการให้ข้อมูลที่บิดเบือนจากความเป็นจริง

บริษัท PM จำเลยพยายามกล่าวอ้างข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับพยานหลักฐานที่ศาลตรวจพบในคดีโดยอ้างว่า งบประมาณหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐในแต่ละปีที่บริษัทใช้ในการทำการตลาด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกค้ามีความภักดีต่อสินค้า (brand loyalty) ของบริษัทเท่านั้น เช่น การจัดโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มเยาวชน (Youth Smoking Prevention Programs) ก็ไม่สามารถป้องกันเยาวชนจากการสูบบุหรี่ได้แต่อย่างใด

ศาลพบพยานหลักฐานว่า PM จำเลยได้ใช้เงินดังกล่าวในการชักจูงให้กลุ่มเยาวชนมาเป็นลูกค้าหรือนักสูบหน้าใหม่ และเพื่อให้เกิดลูกค้ารายใหม่แทนลูกค้าหรือผู้สูบบุหรี่รายเดิมที่เสียชีวิตลง (ส่วนใหญ่เสียชีวิตจากโรคที่มีสาเหตุจากการบริโภคยาสูบ) หรือสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้

ข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์บุหรี่ของ PM เพิ่มขึ้นในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา แม้ว่า PM จะปฏิเสธเรื่องนี้ตลอดมาก็ตาม

6) ควันบุหรี่มือสอง

- บริษัทบุหรี่ปฏิเสธมาโดยตลอด...ซึ่งในที่สุดก็ยอมรับว่า SHS (Secondhand Smoke) หรือ ETS (Environmental Tobacco Smoke) นั้นเป็นอันตรายต่อผู้ไม่สูบบุหรี่จริง
- หลังจากมีรายงานจากสำนักงานนายแพทย์ใหญ่สหรัฐอเมริกาเรื่องการสูบบุหรี่และสุขภาพเมื่อปี 1964 นักวิชาการด้านสุขภาพก็มีความกังวลเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพของควันบุหรี่มือสอง แต่ก็ไม่มีการศึกษาหรือข้อตกลงที่ชัดเจนที่จะสนับสนุนเรื่องอันตรายของควันบุหรี่มือสองต่อสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ (โดยเฉพาะทารกและเด็กเล็ก) ตลอดจนผู้สูบบุหรี่เองที่ต้องสูดดมสารพิษจากควันบุหรี่ จนกระทั่งปี 1986 ถึงได้มีข้อสรุปเรื่องนี้
- ช่วงกลางทศวรรษ 1970s เริ่มมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขก็ออกมาเตือนถึงภัยและความเสี่ยงต่อสุขภาพของทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ด้วยความกลัวว่ารัฐบาลจะออกกฎหมายห้ามการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ซึ่งจะทำให้การยอมรับการสูบบุหรี่ในสังคมลดลง บริษัทบุหรี่จึงเผชิญกับภาวะคุกคามครั้งใหญ่ต่อรายได้และผลกำไรของพวกเขา

- ความตื่นตระหนกของกลุ่มพ่อค้ายาสูบจำเลยในคดีนี้จะเห็นได้จากหลักฐานต่อไปนี้

ในปี 1974 ประธานสถาบันยาสูบ Horace Komegay ออกมาเตือนว่ากฎการห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะไม่เพียงแต่จะกระทบยอดขายเท่านั้น แต่ยังอาจจะ “นำไปสู่การกำจัดการสูบบุหรี่โดยสิ้นเชิง”

ในปี 1982 Ed Horrigan ผู้บริหารของ RJ Reynolds เขียนจดหมายถึงผู้บริหารของบริษัท Lorillard ว่า “พวกเราคิดว่าภาวะคุกคามที่ใหญ่ที่สุดต่อธุรกิจของเราคือ ประเด็นควันบุหรี่มือสองนี้แหละ”

และในปี 1986 เอกสารบริษัท BAT ระบุว่า “อุตสาหกรรมยาสูบทั่วโลกมองว่าเรื่องควันบุหรี่มือสองเป็นปัจจัยคุกคามที่น่ากลัวที่สุดต่อธุรกิจของเรา”

ต่อมาในปี 1987 Bill Murray รองประธานบริษัท PM ได้รับคำแนะนำว่า “ไม่มีอะไรจะแย่ไปกว่านี้อีกแล้ว ยอดขายตกไม่ใช่เป็นเพราะการขึ้นภาษีหรือขึ้นราคาบุหรี่ แต่ควันบุหรี่มือสองที่เชื่อมโยงผู้สูบบุหรี่กับผู้ไม่สูบบุหรี่นี้แหละที่เป็นกระสุนเงินของฝ่ายรณรงค์”

- นักวิชาการด้านสาธารณสุขมีฉันทามติว่า ควันบุหรี่มือสองทำให้เกิดโรคในผู้ไม่สูบบุหรี่
- ฝ่ายจำเลยคือ บริษัทบุหรี่ที่รู้ดีว่าใน SHS มีสารก่อมะเร็งและสารอันตรายอื่น ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก และตระหนักดีว่างานวิจัยโดยฝ่ายสุขภาพที่พบว่า SHS ทำให้เกิดโรคเป็นหลักฐานสำคัญที่ชี้ชัดถึงความอันตรายของควันบุหรี่มือสองและทำให้พวกเขาตกอยู่ในฐานะลำบากยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยที่บริษัทบุหรี่ให้ทุนศึกษาวิจัยเองก็ยืนยันผลเช่นเดียวกันคือควันบุหรี่มือสอง เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่
- ความเคลื่อนไหวภายในกลุ่มอุตสาหกรรมยาสูบเริ่มกังวลว่าหลักฐานเกี่ยวกับ ETS ที่มีมากขึ้นเรื่อยๆ กำลังส่งผลกระทบต่อธุรกิจบุหรี่เป็นอย่างมาก
- ในงานประชุมประจำปี 1974 ของ Tobacco Institute ที่นิวยอร์ก ประธาน Horace Komegay กล่าวถึงความเข้มงวดของการห้ามสูบบุหรี่ภายในอาคารว่า ไม่เพียงแต่จะกระทบยอดขายบุหรี่เท่านั้น “แต่อาจจะส่งผลถึงการห้ามสูบบุหรี่อย่างสิ้นเชิง”
- บริษัท BAT รู้ดีว่าประเด็น ETS นั้น ไม่เพียงแต่จะทำให้การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะเข้มงวดมากขึ้นเท่านั้น แต่จะทำให้ลดจำนวนนักสูบหน้าใหม่ด้วย ซึ่ง “ถ้าไม่มีคนเริ่มสูบบุหรี่ ธุรกิจของเราก็อยู่รอดไม่ได้” ในช่วงปี 1976 มีการนำเสนองานวิจัยที่ยืนยันเรื่อง สังคมไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ ซึ่งทำให้ผู้สูบบุหรี่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และผู้ที่คิดจะเริ่มสูบก็ไม่อยากทำอีกต่อไป
- ในปี 1987 PM ระบุในแผนยุทธศาสตร์ถึงเรื่อง “Social acceptability” หรือการยอมรับในสังคม (การสูบบุหรี่) ว่า “ฝ่ายรณรงค์(ต่อต้านการสูบบุหรี่) ได้ใช้ประเด็นเรื่องผลของ ETS เป็นอาวุธที่ทรงพลังในการต่อสู้กับอุตสาหกรรมยาสูบ”

- เดือนมิถุนายน 1987 บริษัทPM จัดประชุมกลุ่มผู้บริหารเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับควันบุหรี่มือสอง John Rupp ที่ปรึกษาด้านกฎหมายของPM กล่าวถึงรายงานสำนักงานแพทย์ใหญ่แห่งสหรัฐอเมริกา (ปี1986)ที่เน้นเรื่อง SHS ว่าทำให้อุตสาหกรรมยาสูบมีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถืออย่างมาก
- ในปี 1988 ปรธานสถาบันยาสูบ (Tobacco Institute) กล่าวถึงความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะจัดการกับภาวะคุกคามจากประเด็นควันบุหรี่มือสองโดยการที่จะต้องทำให้การจำกัดการสูบบุหรี่อย่างเข้มงวดนั้นลดลง และทำให้กระแสการไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ในสังคมเกิดขึ้นช้าลง สถาบันยาสูบจึงได้ตั้งศูนย์วิจัยคุณภาพอากาศในอาคาร หรือ Center for Indoor Air Research (CIAR)
- ศูนย์ CIAR สนับสนุนโครงการวิจัยปัญหาเกี่ยวกับ Indoor air โดยอุตสาหกรรมยาสูบควบคุมการดำเนินการให้ทุนวิจัย และโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยนี้ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่อุตสาหกรรมยาสูบและผู้เชี่ยวชาญกำหนดให้
- ในปี 1999 ศูนย์วิจัย CIAR ก็ถูกสั่งปิดภายใน 45 วันโดย Master Settlement Agreement (MSA) ซึ่งแม้ถูกสั่งให้ปิดในเดือนพฤศจิกายน 1998 ก็ยังใช้เวลาถึง 1 ปีจึงปิดศูนย์ได้ในเดือนธันวาคม1999
- ในช่วงเวลาดังแต่ก่อตั้งศูนย์วิจัย CIAR ในปี1988 จนถึงปี1999 ศูนย์วิจัย CIAR ให้ทุนวิจัยมากกว่า 150 โครงการแก่สถาบันต่าง ๆมากกว่า 75 แห่งและมีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารประมาณ 250 ชิ้น
- ในปี 2000 แม้ศูนย์วิจัย CIAR จะถูกสั่งปิดแล้วก็ยังผลิตตำราอีก 1 เล่มโดยที่ปรึกษาด้านควันบุหรี่มือสองชื่อ Roger Jenkins และอดีตผู้บริหารศูนย์วิจัย CIAR ชื่อ Max Eisenberg ตำราเล่มนี้คือ “The Chemistry of Environmental Tobacco Smoke: Composition and Measurement” เพื่อสร้างความสับสนในประเด็นควันบุหรี่มือสองและผลกระทบต่อสุขภาพ
- ต้นปี 2000 PMได้ตั้งโครงการPM External Research Program (PMERP) เพื่อสานต่องานวิจัยจากศูนย์วิจัย CIAR ที่ถูกสั่งปิดโดยข้อตกลง MSA เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 1999
- โครงการ PMERP มีการบริหารงานโดยองค์กรชื่อ Research Management Group (RMG) ตั้งสำนักงานอยู่ที่เดียวกันกับที่เคยเป็นศูนย์วิจัย CIAR จ้างพนักงานคนเดิม แม้กระทั่งหมายเลขโทรศัพท์ก็ยังเป็นหมายเลขเดียวกันกับที่ศูนย์วิจัย CIAR นอกจากนั้นแล้วผู้บริหารของ RMG ก็คือ Max Eisenberg อดีตผู้อำนวยการของ CIAR นั่นเอง
- ยิ่งไปกว่านั้น นักวิจัยที่เคยได้รับทุนจากศูนย์วิจัย CIAR ก็รับทุนต่อเนื่องจากโครงการ PMERP ซึ่งเป็นหน่วยงานที่PM ตั้งขึ้นมาแทนที่ CIAR ที่ถูกสั่งปิดด้วยคำสั่งของข้อตกลง MSA หรือ Master Settlement Agreement นั่นเอง

ข้อสรุป

- เป็นที่ชัดเจนว่าบริษัทบุหรี่ทั้งรัฐและเป็นกังวลเรื่องควันบุหรี่มือสองมาตั้งแต่ปี 1961 ซึ่งในปีนั้นนักวิจัยของบริษัท PM นำเสนอผลงานวิจัยที่พบว่า 84% ของควันบุหรี่นั้นคือ ควันสายข้างเคียงที่เต็มไปด้วยสารก่อมะเร็ง (ควันสายข้างเคียงหรือ side stream smoke คือควันที่เกิดขึ้นขณะที่บุหรี่ถูกจุดให้ติดไฟและควันที่ผู้สูบบุหรี่สูดออกมาระจายตัวอยู่ในสิ่งแวดล้อม) และมีความเป็นไปได้สูงมากที่ควันบุหรี่มือสองนี้เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบเองด้วย
- ในปี 1974 ประธานสถาบัน Tobacco Institute ชื่อ Horace Kornegayยอมรับว่าประเด็นเรื่อง passive smoking อาจนำไปสู่จุดจบของการบริโภคนิโคตินเลยก็ได้
- บริษัท PM รายงานว่า “ประเด็นการ(ไม่)ยอมรับการสูบบุหรี่ของสังคมเป็นสิ่งวิกฤตที่สุดที่อุตสาหกรรมยาสูบกำลังเผชิญอยู่”
- จำเลยในคดีนี้ยังคงปฏิเสธอย่างต่อเนื่องว่า ETS เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ไม่สูบและผู้สูบบุหรี่
- บริษัท RJ Reynolds กับ Lorillard ปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงว่า SHS ทำให้เกิดโรคและผลกระทบต่อสุขภาพอื่นๆ
- ส่วนบริษัท PM ไม่แสดงความเห็นอย่างชัดเจนนอกแต่เพียงว่าประชาชนควรทำตามข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- ปัจจุบันยังไม่มีจำเลยรายใดที่ยอมรับว่ามีอันตรายจากควันบุหรี่มือสอง

แม้นักวิจัยของฝ่ายจำเลยเองก็ตระหนักมากขึ้นในผลการวิจัยเรื่องอันตรายของควันบุหรี่มือสองที่มีต่อสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ แต่จำเลยก็ยังพยายามรวบรวมพันธมิตรเพื่อที่จะลบเลือนความน่าเชื่อถือและทำให้ผลการวิจัยอ่อนลง จำเลยได้ทุ่มเงินและทรัพยากรในการสร้างเครือข่ายเพื่อคัดสรร ระบุนักวิจัยพันธมิตรโดยผ่านทางโครงการ “Global Consultancy Program” และยังทำการจัดประชุมในประเทศต่างๆทั่วโลก ดำเนินการโดย “Friendly” Scientist โดยที่ไม่เปิดเผยว่ากลุ่มนี้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากอุตสาหกรรมยาสูบ นอกจากนี้ยังมีการจัดประชาสัมพันธ์อย่างยิ่งใหญ่ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล เพื่อมุ่งวิจารณ์ผลงานวิจัยที่ชี้ชัดถึงผลกระทบต่อสุขภาพของควันบุหรี่มือสองที่มีต่อผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบ

7) การปกปิดข้อมูล

ท่านผู้พิพากษา Kessler ได้กล่าวสรุปคำพิพากษาว่า ในช่วงเวลากว่า 50 ปีที่กลุ่มจำเลยบริษัทบุหรี่ได้พยายามปกป้องตนเองจากการถูกฟ้องโดย 1.)ปกปิดและซ่อนผลการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ 2.)ทำลายหลักฐาน

และ 3.)ปกปิดเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยอ้างว่าได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ท่านผู้พิพากษาอธิบายว่าการทำลายหลักฐานจำนวนมากเป็นสิ่งคาดเดาไม่ได้เลยว่า เอกสารที่หายไปมีจำนวนเท่าไร

มีหลักฐานที่ชัดเจนว่ากลุ่มจำเลยบริษัทบุหรี่ได้ปิดบังผลการวิจัยและทำลายเอกสารเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมยาสูบ จากการที่ทำลาย ปิดบัง ซุกซ่อนเอกสารสำเร็จ ทำให้ยากที่จะรู้ว่าก่อนจะถูกทำลายมีเอกสารชนิดใดอยู่บ้าง

- PM ได้ปกปิด อำพราง ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์จำนวนมาก ถึงกับส่งผลงานวิจัยเหล่านั้นไปเก็บไว้ที่หน่วยงานเครือข่ายในต่างประเทศ เพื่อป้องกันการเปิดเผยเอกสารในการฟ้องร้อง และกระบวนการตามกฎหมาย
- PM ได้ว่าจ้างหน่วยงาน INBIFO ซึ่งเป็นเครือข่ายในต่างประเทศในการทำวิจัยเรื่องการสูบบุหรี่และสุขภาพ (Smoking and Health Research)
- ในปี 1993 PMสร้างระบบงานวิจัย คือ เอกสารเกี่ยวกับผลการวิจัยส่งไปที่ Richmond ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและทบทวน จากนั้นส่งกลับไปที่ INBIFO
- เมื่อนักวิทยาศาสตร์อาวุโสของ PM ชื่อ Victor DeNoble ทำการทดลองในหนู ซึ่งแสดงผลว่าสารนิโคตินกระตุ้นให้เกิดความต้องการได้ด้วยตัวเองและอีกทั้งร่างกายก็มีความทนทานต่อนิโคติน เขาทำการวิจัยร่วมกับนักวิจัยชื่อ Paul Mele และได้รับอนุญาตจาก PM ให้ตีพิมพ์ผลงานวิจัยได้ แต่เมื่อเขาไปนำเสนอผลงานวิจัยนี้ให้ผู้บริหารระดับสูงใน New York City เขาถูกระงับไม่ให้เผยแพร่ผลงานวิจัยนี้ ซึ่ง Denoble อธิบายว่า ผู้บริหารระดับสูงวิจารณ์ผลงานวิจัยที่เขานำเสนอแล้วเป็นที่ชัดเจนว่าไม่ต้องการให้สาธารณะรับรู้ความจริงจากผลการวิจัยนี้ ซึ่ง Ross Millhiser ผู้บริหารของ PM กล่าวว่า “ทำไมผมจึงจะต้องเอาธุรกิจพันล้านดอลลาร์ไปเสี่ยงกับเจ้าหนูทดลองที่กดปุ่มรับสารนิโคตินเอง?” ... “Why should I risk a billion-dollar industry on rats pressing a lever to get nicotine?”

10. บทสรุป

แม้ว่าประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าในด้านการควบคุมยาสูบเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความร่วมมือร่วมใจของหลายฝ่ายอย่างไม่ย่อท้อมากกว่าไม่น้อยกว่า 30 ปี ประเทศไทยในฐานะภาคีของFCTC ยังมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะมาตรา 5.3 ในประเด็นการป้องกันการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ แม้ว่ารายงานการประเมินการปฏิบัติตามมาตรา 5.3 ของไทยจะระบุว่าไทยสามารถป้องกันการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบได้ แต่ในความเป็นจริง ประเทศไทยจะยังไม่สามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้ กล่าวคือในช่วงเวลา 5 ถึง 6 ปีมานี้ อุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะบริษัทบุหรี่ข้ามชาติอย่างบริษัท PM ได้เข้ามาแทรกแซงการกำหนดนโยบายและกฎหมายควบคุมยาสูบของไทยในหลายเรื่อง เช่น การฟ้องร้องกระทรวงสาธารณสุขต่อ ศาลปกครอง เพื่อขอให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ หรือการอยู่เบื้องหลังการคัดค้านร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.ของกลุ่มธุรกิจยาสูบและกลุ่มชาวไร่ยาสูบรวมถึงการใช้สายสัมพันธ์ทางธุรกิจกับกลุ่ม USCC หอการค้านานาชาติ และกลุ่มธุรกิจค้าปลีกยักษ์ใหญ่ในไทย

การติดตามตรวจสอบภารกิจต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมยาสูบ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก ต้องอาศัยความอดทนในการทำงานอย่างต่อเนื่อง และการใส่ใจในทุกรายละเอียด การสร้างงานวิจัยที่น่าเชื่อถือและต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลแก่ฝ่ายผู้กำหนดนโยบาย เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะตอบโต้ความพยายามแทรกแซงและล้มล้างการควบคุมยาสูบ ของธุรกิจบุหรี่

FCTC ได้เน้นย้ำและสนับสนุนให้นักชี้แนะการควบคุมยาสูบตระหนักในความพยายามของธุรกิจยาสูบในการแทรกแซงนโยบายสาธารณะ แต่ความตระหนักอย่างเดียวยังคงไม่พอ เพราะบริษัทบุหรี่ข้ามชาติมีความแข็งแกร่ง ท่อสู้เชิงลึก ด้วยสารพัดเล่ห์เพทุบายตลอดมาดังที่ปรากฏในกรณีศึกษาที่น่าเสนาอไว้ตั้งแต่ต้น แม้ในยุคปัจจุบันที่กำลังเผชิญหน้ากับกฎหมายสุขภาพของโลกฉบับแรก ซึ่งได้ลงสัตยาบันโดยประเทศภาคีสมาชิกถึง 180 ประเทศ กลุ่มธุรกิจยาสูบก็ยังพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะล้มล้าง ประวิงเวลา และแทรกแซงนโยบายการควบคุมยาสูบ

อุตสาหกรรมยาสูบได้พยายามอย่างก้าวร้าวที่จะแทรกแซงนโยบายในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง (LMICs) ซึ่งมีแนวโน้มที่จะให้ผลกำไรสูงสุดต่อธุรกิจบุหรี่ และโดยมาก โครงสร้างทางการเมืองและกฎหมายไม่ค่อยเข้มแข็ง¹⁶⁴ กรณีศึกษาจากหลาย ๆ เหตุการณ์ในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าบริษัทบุหรี่ข้าม

¹⁶⁴World Health Organization Committee of Experts on Tobacco Industry Documents. *Tobacco Company Strategies to Undermine Tobacco Control Activities at the World Health Organization*; WHO: Geneva, Switzerland, 2000; Available online: http://www.who.int/tobacco/media/en/who_enquiry.pdf

ชาติได้ใช้กลยุทธ์หลากหลายในการยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดความเข้มงวดต่อธุรกิจยาสูบ ได้ใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายหรือสนองตอบนโยบายต่าง ๆ

การที่บริษัท PM (ซึ่งมักจะร่วมมือกับบริษัทบุหรี่ข้ามชาติอื่น ๆ) มักจะดำเนินกลยุทธ์เดิม ๆ ในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ดังนั้นประเทศในกลุ่ม LMICs พึงตระหนักและเฝ้าระวังว่าอาจจะเกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในประเทศเหล่านั้นด้วย ประสบการณ์ของประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าการควบคุมยาสูบจะทำการศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง รมัดระวัง ด้วยความพยายามอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อให้เกิดระบบและโครงสร้างในการป้องกัน และตอบโต้การแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ¹⁶⁵

เนื่องด้วยกระแสการค้าเสรีที่มีธุรกิจข้ามชาติในกิจการต่าง ๆ รวมถึงอุตสาหกรรมยาสูบอยู่เบื้องหลัง ทำให้ประเทศไทยถูกบีบให้ต้องเปิดเสรีทางการค้ากับหลายประเทศ จึงอาจเกิดการแทรกแซงนโยบายด้านต่าง ๆ จากธุรกิจข้ามชาติ อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ นักวิชาการ และภาคประชาชน จะต้องตื่นตัว และร่วมมือกันในการเฝ้าระวัง รู้เท่าทัน และหาแนวทางป้องกัน เพื่อลดผลกระทบจากการแทรกแซงของธุรกิจต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการออกกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ

¹⁶⁵Charoena N., Mock J., Kungskulniti N., Preechawong S., Kojetin N., Hamann SL. Success counteracting tobacco company interference in Thailand: An example of FCTC implementation for low and middle-income countries. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 2012, 9, 1111-1134; doi:10.3390/ijerph9041111.